

DE MILITAIRE SPECTATOR

waarin opgenomen de Officiële Mededelingen
van het MINISTERIE VAN OORLOG

Hoofdredacteur : E. J. C. VAN HOOTEGEM, Kolonel van de Generale Staf

Redactie: W. DEN TOOM, Commodore Koninklijke Luchtmacht
Ir. L. W. C. ADANK, Kolonel van de Technische Staf
F. VAN PELT, Majoor van de Generale Staf

Abonnement f 3 per kwartaal. Buitenland f 15 p. jaar. Losse ex. f 1,25. NADRUK VERBODEN

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS N.V., Zwarteweg 1, Den Haag. Tel. 18.23.55, Postrek. 44.715

Inhoud

Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog

Uit de Landmacht- en Luchtmachtorders 2

Redactioneel gedeelte

De verdediging van het achtergebied, door Majoor D. Stevelinck, Staf Adjunkt, Hoofd van het Bureau Opleiding van het Hoofdkwartier der Binnenlandse Verdedigingsstrijdkrachten van België	3
De uitwerking van de lichte luchtdoelartillerie, door ir. L. W. C. Adank, Kolonel van de Technische Staf	9
Logistieke integratie, door G. Mensink, Majoor van de Generale Staf	19
Nieuwe uitgaven	18, 28
Bataljons- of compagniessteunpunten, door H. J. van Veen, Luitenant-Kolonel van de Gen. Staf, Hoofd Tactische Commissie HKS	29
Cavalerie oefent in Sennelager, door M. A. van den Wall Bake en L. de Hartog, Majoors der Huzaren	38
Meningen van anderen	42
Antwoord op meningen van anderen	51
Uit de buitenlandse vakpers	37, 56

DE MILITAIRE SPECTATOR, 127e Jaargang nr 1, blz. 1—57, Den Haag, januari '58

DE MILITAIRE SPECTATOR

waarin opgenomen de Officiële Mededelingen
van het MINISTERIE VAN OORLOG

Hoofdredacteur : E. J. C. VAN HOOTEGEM, Kolonel van de Generale Staf

Redactie: W. DEN TOOM, Commodore Koninklijke Luchtmacht
Ir. L. W. C. ADANK, Kolonel van de Technische Staf
F. VAN PELT, Majoor van de Generale Staf

Abonnement f 3 per kwartaal. Buitenland f 15 p. jaar. Losse ex. f 1,25. NADRUK VERBODEN

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS N.V., Zwarteweg 1, Den Haag. Tel. 18.23.55, Postrek. 44.715

Inhoud

Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog

Uit de Landmacht- en Luchtmachtorders 2

Redactioneel gedeelte

De verdediging van het achtergebied, door Majoor D. Stevelinck, Staf Adjunkt, Hoofd van het Bureau Opleiding van het Hoofdkwartier der Binnenlandse Verdedigingsstrijdkrachten van België	3
De uitwerking van de lichte luchtdoelartillerie, door ir. L. W. C. Adank, Kolonel van de Technische Staf	9
Logistieke integratie, door G. Mensink, Majoor van de Generale Staf	19
Nieuwe uitgaven	18, 28
Bataljons- of compagniessteunpunten, door H. J. van Veen, Luitenant-Kolonel van de Gen. Staf, Hoofd Tactische Commissie HKS	29
Cavalerie oefent in Sennelager, door M. A. van den Wall Bake en L. de Hartog, Majoors der Huzaren	38
Meningen van anderen	42
Antwoord op meningen van anderen	51
Uit de buitenlandse vakpers	37, 56

DE MILITAIRE SPECTATOR, 127e Jaargang nr 1, blz. 1—57, Den Haag, januari '58

Officiële Mededelingen van het MINISTERIE VAN OORLOG

UIT DE LANDMACHT- EN LUCHTMACHTORDERS

LANDMACHTORDERS

De aandacht wordt gevestigd op:
LaO Nr 15165: Wijziging van de organisatie van de KL op voet van vrede. Herbenaming en traditie-overname van het tweede, respectievelijk het derde Regiment Genietroepen.

LaO Nr 57166 O: Nadere aanwijzingen met betrekking tot het Beoordelingsvoorschrift kader landmacht.

LaO Nr 57172 O (LuO Nr 57628 O): Vaststelling van de gezagsgebieden van de Territoriale Bevelhebbers en de Territoriale Commandanten. (Hierin is tevens de omvang der garnizoenen opgenomen).

LaO Nr 55119 (LuO Nr 55119): Regeling vliegtoelage militairen.

De legerleiding stelt er prijs op vast te stellen, dat het adverteren in dit tijdschrift uiteraard het verkrijgen van voorkeur voor leveranties aan de Koninklijke Landmacht of aan de Koninklijke Luchtmacht niet kan inhouden.

Einde van de Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog.

Prijsvraag De Militaire Spectator 1957

Tot haar genoegen kan de redactie meedelen, dat de prijsvraag 1957 een succes is geworden voor zover dit het aantal inzendingen betreft. Dit loopt namelijk in de tientallen. Omtrent de inhoud en waarde kan uiteraard nog niets worden gezegd aangezien de commissie nog met haar beoordeling doende is. Naar het zich laat aanzien stemt echter ook dit tot tevredenheid.

Het grote aantal inzendingen, dat moet worden vergeleken zal een publikatie vóór april of mei *niet* mogelijk maken.

AANWIJZINGEN VOOR MEDEWERKERS

Wij verzoeken U om Uw bijdragen in te leveren in enkelvoud, getypt met marge van tenminste 3 cm en met dubbele spatie en voorzien van Uw naam, adres en evt. gironummer.

Voorts eventuele schetsen of tekeningen en foto's niet tussen de tekst aan te brengen, doch wel aan te geven, waar deze tussen die tekst moeten worden opgenomen.

Men voege tekeningen en schetsen afzonderlijk bij, in Oost-Indische inkt en op teken- of kalkeerpapier. Letters en cijfers moeten daarbij zo groot worden getekend, dat zij bij verkleining duidelijk leesbaar blijven. Daartoe moeten zij, na verkleining, nog tenminste 1 mm groot zijn. Men houde er daarbij rekening mee, dat tekeningen en schetsen als regel, bij reproductie, worden verkleind tot ten hoogste 12,5 cm breedte.

TOEVOEGING VAN SCHETSEN EN AFBEELDINGEN, RESPECTIEVELIJK FOT'S, VERHOOGT DE AANTREKKELIJKHEID VAN UW ARTIKELEN TEN ZEEERSTE, VOORAL INDIEN ZIJ ORIGINEEL ZIJN.

De verdediging van het achtergebied

door Majoor D. STEVELINCK, Staf Adjunkt,
Hoofd van het Bureau Opleiding van het Hoofdkwartier der
Binnenlandse Verdedigingsstrijdkrachten van België.

Voorwoord van de redactie

In de loop van de achter ons liggende jaren is een innige samenwerking gegroeid tussen de thans afgetreden Nederlandse Territoriale Bevelhebber, Luitenant-Generaal B u r m a n v a n V r e e d e n en de Commandant van de Belgische Binnenlandse Verdedigingsstrijdkrachten, Luitenant-Generaal D u r e n.

Deze samenwerking culmineerde in het afgelopen jaar in een gezamenlijk gehouden meerdaagse Staf oefening, de oefening „SCHAAKMAT”.

Met bijzondere dank aan Luitenant-Generaal D u r e n publiceren wij gaarne de ingezonden bijdrage.

De verdediging van het achtergebied is een probleem dat al zo oud is als de wereld zelf; of beter gezegd, zo oud als de krijgskunde, wat ongeveer op hetzelfde neerkomt. Wanneer de legers te velde mekaar ramden, werd tevens ook hun achtergebied aangevallen. Maar waarom valt men het aan?

Toen de Franse „poilu” in moeilijkheden verkeerde te Verdun, riep hij uit „Pourvu que l'arrière tienne!” en ik veronderstel dat de Duitse „Landser” ongeveer hetzelfde moest denken te Baranov . . . Men valt dus het achtergebied aan om het moreel van de natie, en daarmee dit van het leger zelf te ondermijnen. Het achtergebied wordt ook aangevallen zowel om het leger zijn materiële hulpbronnen als bewapening, munitie, uitrusting en levensmiddelen te ontnemen, als om zijn aanvulling in verse manschappen te verhinderen.

Tot aan de Franse Revolutie, laten wij zeggen tot aan de eerste nationale oorlogen, was het probleem van de aanval en de verdediging van het achtergebied betrekkelijk eenvoudig. Als de bevolking maar kalm bleef, indien de konvooien met bestemming tot het leger te velde voldoende geëskorteerd waren en 's nachts een onderkomen vonden in versterkte plaatsen, dan was het achtergebied voldoende beschermd. Naar de opstandige bevolkingen werden strafexpedities gestuurd (Karel de Stoute te Luik, Keizer Karel te Gent); de konvooien werden begeleid, hetzij door versterkingen die het leger vervoegden, hetzij door burgermilities met beperkte diensttermijn; in bevriende landen werd de verdediging der plaatsen aan de burgers toevertrouwd en in vijandelijk gebied aan garnizoenen van betrekkelijke waarde.

Onder het „Ancien Régime” bleken wel sommige operaties tegen het achtergebied van beslissende aard te zijn: doeltreffende opstanden gedurende de godsdienstoorlogen; Campo Basso die de Bourgondische verbindinglijn in Lotharingen onderbrak; de aanval van Laudon op het grote konvooi van Frederik II na de belegering van Olmütz. Maar in het algemeen komt te dien tijde de verdediging van het achtergebied slechts als principiële beveiligingsmaatregel voor en slurpt maar minderwaardige en tamelijk geringe strijdkrachten op. Slechts bij uitzondering worden belangrijker middelen gevegd.

Het is misschien met deze reeds lang voorbijgestreefde aspecten voor ogen, dat heel wat militairen het als een oneer beschouwen wanneer zij naar een eenheid van de Binnenlandse Verdediging worden overgeplaatst . . . Maar, sedert de XVIII eeuw, is er heel wat veranderd. Tot in 1880 hechten alle handleidingen van de velddienst nog groot belang aan het vraagstuk van de aanval en de verdediging van de konvoien. Maar vanaf de revolutionnaire en de napoleontische oorlogen komen heel wat nieuwe aspecten voor. De nationale oorlogen en de politieke omwentelingen gaven aanleiding tot het ontstaan van het partisanenprobleem: de opstand der „chouans” in de Vendée, de Boerenkrijg in de provincies Limburg en Brabant, de Luxemburgse kloppelkrijg, Andreas Hofer en zijn Tyrolers, de nationale opstanden in 1813/1814, maar vooral de Spaanse Guerilla . . . Uitzondering gemaakt voor Wellington in Spanje, en meer nog in Portugal, hebben de geallieerde oversten dit nieuw verschijnsel nochtans niet uitgebuit. De Pruisische en Russische Commando's houden er bijvoorbeeld nog aan hun eigen vrijkorpsen op te richten — „les brigands” zoals Napoléon zal zeggen — om ze te laten optreden tegen de Franse communicatielijnen: Schill, von Lützow, von Falkenhausen, von Colomb, Denizoff, Czernicheff, Orlow . . . Het valt op dat deze detachementen tegen de Fransen slechts succesvol optraden zolang zij in een bevriend land waren en van de steun of de omzichtige neutraliteit van de bevolking genoten. De jagers van von Colomb, de kozakken van Czernicheff bevrijdden respectievelijk nog Leuven en Antwerpen maar na deze twee raids moesten ze in de schoot van het regelmatig leger terug opgenomen worden.

Voor wie zich met de verdediging van het achtergebied inlaat, zijn deze operaties ook heden nog interessant. De tactische principes die de guerilla-oorlog bepalen zien wij toen reeds doorschemeren: coördinatie van de opdrachten, verrassing, beweeglijkheid, snelheid, geheimhouding. Het nut dat uit deze les te halen was, werd, eigenaardig genoeg, vlug uit het oog verloren langs Franse zijde. Aangezien zij geen guerilla-oorlog gevoerd hadden, codificeerden de Fransen haar ook niet en de afweermiddelen zijn nog niet uitgestippeld. De Russische, Pruisische en Hollands-Belgische handleidingen legden daarentegen bij voorkeur de nadruk op „de kleine oorlog” (letterlijke vertaling van „guerilla”), op de „schuttersoorlog” of de „partisanenoorlog”. Alleen de Russen, gingen, in vreedstijd, over tot een systematische training.

De Fransen zouden het probleem inderdaad andermaal ontdekken in Mexico. Gallifet, toenmalig kolonel van de ruitery, werkte een anti-guerilla taktiek uit: speciale, lichte troepen, die zich vlug konden verplaatsen, vrij aan elke logistieke band, die de guerilla-taktiek met een soortgelijke taktiek beantwoordden. Slechts na zulk een voorafgaandelijke zuiveringsactie kon overgegaan worden tot een ontmoeting tussen de regelmatige legers. Dit waren met bloed betaalde lessen, die Gallifet niet vergeten had toen hij de Parijse Commune in 1871 onderdrukte op de ons bekende wijze . . . De 20e oktober 1870, richt de Prefect van de Ardennen zijn beroemde oproep tot de vrijeschuttersoorlog. De tijd van de represaillemaatregelen en bloedbaden neemt een aanvang, maar ook deze van het zuiver patriotisme. De Weerstand treedt officieel in de Geschiedenis.

Men zou er zich dus aan verwachten kunnen hebben dat de guerilla ten volle zou openbloeien gedurende de oorlog '14—'18. Zulks was noch-

tans niet het geval, niet in het Westen tenminste. De beweringen van Ludendorf over de Belgische vrijsschutters stroken nauwelijks met de werkelijkheid en bewijzen alleen, dat, in het Duitse Leger, de herinneringen aan 1870 steeds levendig gebleven waren. Meer nog, het vlug ontstaan van een frontlinie zonder gapingen maakte gewapende raids tegen het achtergebied onmogelijk en de ondoordachte onderneming van de Franse 5e Ruitersdivisie van generaal Cornulier-Lucinière bevestigde dit met een mislukking. Het scheen bijgevolg duidelijk bewezen dat zolang men het front niet kon doorbreken de guerilla-oorlog onmogelijk was, en zo gebeurde het dat de verdediging van het achtergebied toevertrouwd werd aan diegenen die men in Frankrijk „les vieux paletots” ging noemen... Nochtans was het ogenblik gunstiger dan ooit om een actie uit te oefenen op het achtergebied van de vijand. De omvang van de nodige voorbereidselen werkt de bespieding in de hand. „Een konvooi, zegde een chef van het 2de bureau, is een rollende inlichtingsbron”. De industrialisatie en het massale gebruik van spoor en telefoon vergroten de sabotage-objektieven. De oorlogsvoering komt zowel aan de burgers als aan de militairen toe; het gouvernementeel raderwerk, de burelen voor industriële planning, de openbare administratie, zijn evenveel zenuwcentra die een vijand kan bestoken. De aangroeiende belangrijkheid van de arbeidskrachten in de oorlogsproductie, maakt tenslotte dat de sociale en politieke problemen, wanneer zij akuut zouden worden, een rechtstreekse weerslag kunnen hebben op de oorlogseconomie en, bijgevolg, op de oorlogsvoering zelf. Nooit was het binnenland zo trefbaar.

De oorlog '40—'45 deed de middelen aan de hand om het aan te vallen. Ook ditmaal vertoonde de frontlinie geen gapingen. Maar vliegwezen en parachutageteknik boden gelegenheid om langs de lucht in het achtergebied te geraken. Daarenboven bezorgde het gebruik van radio aan de bespieding een onmiddellijke doeltreffendheid. Het werd immers mogelijk dringende vragen te stellen om er, om zeggens aanstonds, antwoord op te bekomen. De radio laat toe de actie van de saboteurs te koördineren, terwijl vliegtuigen de nodige ontploffingsstoffen parachuteren. De partizanen ontvangen ordewoorden; hun groepen kunnen op rationele wijze georganiseerd worden door het parachuteren van leiders, technici, transmissiemateriaal, wapens en munitie. De radio levert, tenslotte, de mogelijkheid de psychologische oorlog te organiseren en in te werken op de gedachtenstromingen.

Wie is dan in feite de vijand?

- de spionnen;
- groepen partizanen al dan niet gemilitariseerd, min of meer aanzienlijk, die zich onder uiterst verscheidene vormen kunnen voordoen;
- groepen saboteurs die zich soms — maar niet altijd — mengen onder de hierboven bepaalde partizanen;
- vijandelijke gearachuteerde detachementen (al dan niet omvangrijk) bestemd om de partizanengroepen te steunen of om eigen operaties uit te voeren;
- gebeurlijk, in een uiterst geval, vijandelijke elementen, soms aanzienlijk, die uit de gevechtszone zouden ontsnapt zijn en zich in het achtergebied verspreiden (deze elementen kunnen ten andere door gearachuteerde bestanddelen voorafgegaan zijn).

De vijand die aldus op beknopte wijze werd beschreven, kan, in het land zelf, soms op, hetzij vrijwillige, hetzij afgeperste hulp rekenen.

Sommige omstandigheden bevoordelen onrechtstreeks de vijand, als daar zijn:

- defaitistisch klimaat onder de bevolking, pacifistische of neutralistische beroeringen die dikwijls uit de beste bedoelingen voortspruiten;
- het schrikbewind dat de partisanen zouden laten heersen en waardoor aan het leger de hulp van de bevolking zou ontzegd worden;
- paniek die de administratieve structuur van het land in de war zou sturen;
- ongeordende bewegingen van massa's vluchtelingen die de vervoermiddelen lam zouden leggen...

Aldus zien we de rol, die de overheden en troepen belast met de verdediging van het achtergebied te vervullen hebben, zich duidelijk aftekenen. Naargelang hun Grondwet, de lokale omstandigheden, de min of meer grote verwijdering van de waarschijnlijke gevechtszones, kan de toewijzing van de bevoegdheden ter zake verschillen van land tot land. Het Leger, de Rijkswacht, de Inlichtingsdiensten en de Burgerlijke Overheid zullen zich de oplossing voorbehouden van de onderscheiden delen van het probleem. Wat er ook van zij, het actueel probleem kan als volgt samengevat worden:

- contra-spionage en contra-informatie;
- handhaving van de orde;
- bescherming der bijzonder kwetsbare punten;
- gevecht (vastklamping en vernietiging van de opgedoken vijand);
- logistieke steun;
- strijd tegen de uitwerking der kernwapens of tegen andere rampen.

Gezien de eigenschappen van hoger bepaalde vijand, eigenschappen welke wel gekend en gedetailleerd zijn in ontelbare studies dienaangaande, schijnt het vanzelfsprekend dat de organisatie der verdedigingsstrijdkrachten aan de volgende criteria moet beantwoorden:

- verdedigingstroepen met hoog moraal, zelfs indien hun technische hoedanigheden betrekkelijk zijn;
- uitstekende, beweeglijke, snel en agressief optredende gevechtstroepen, ervaren in de praktijken van de guerilla en gemakkelijk te splitsen in autonome groepen van uiterst verscheiden getalsterkte (van de divisie tot het bataljon);
- lenige logistieke eenheden bekwaam om, alhoewel onverwachts, snel van cliënten te kunnen verwisselen;
- een gedeelte van de gevechtstroepen en de logistieke eenheden moet reeds op vredesvoet bestaan om aanstonds paraat te zijn en het overblijvende deel moet zeer snel op de been gebracht kunnen worden.

De plannen voor het inzetten dezer eenheden moeten rekening houden met de heersende nationale en plaatselijke toestanden. Het is vanzelfsprekend, bijvoorbeeld, dat het geval van Nederland, door talrijke belangrijke waterwegen doorsneden, met zijn goed omliggende agglomeraties, zijn vitale bouwwerken, verschilt met dat van het naburige België met zijn middelmatige rivieren, zijn open vlakte gunstig voor het inzetten van tanks, met zijn verspreide industriële gebieden...

Maar het feit dat de nationale plannen een weinig kunnen verschillen van land tot land, maakt hun coördinatie nog noodzakelijker. Noch partisanen, noch parachutages, noch resultaten van atoombommen bekommeren zich om grenzen. Het is wel degelijk daarom dat de akkoorden en de contacten tussen de verschillende binnenlandse legers zich vermenigvuldigen, en hoe meer dit het geval is hoe beter. Wij

kunnen dan ook niet anders dan ons verheugen in de samenwerking tussen de Nederlandse krachten van het NTB en de Belgische Binnenlandse Verdedigingsstrijdkrachten.

De tactiek, die de binnenlandse verdedigingsstrijdkrachten moeten toepassen, hangt klaarblijkelijk evenzeer af van de kennis die men kan hebben van de vijandelijke procedes als van de laatst verworven lessen. De veldtochten van Griekenland, Indo-China, Noord-Afrika zijn rijk aan lessen die natuurlijk niet altijd sine varietur kunnen toegepast worden op onze problemen. Het geldt hier immers een doctrine nog steeds in volle evolutie. Het schijnt zelfs waarschijnlijk dat de tactiek van de strijdkrachten gelast met de verdediging van het achtergebied voor het ogenblik meer reden tot evolueren heeft dan de tactiek van de klassieke eenheden.

Dit soort panoramische schets houdt een besluit in. De staven en troepen gelast met de verdediging van het binnenland zijn niet het uitschot van de legers van de OTAN en mogen dit ook niet zijn. Hun opdracht is essentieel. Het probleem dat hun gesteld wordt is zwaar. En wat meer is, de toe te passen oplossingen kunnen slechts zeer moeilijk gekodificeerd worden...

Het geheel is een samenbundeling van soepelheid, bedrijvigheid, snelheid... en inlichting.

Naschrift

Ofschoon bovenstaand artikel de kwestie van de Verdediging van het Binnenland in breed verband behandelde, doet het nochtans zeer duidelijk uitschijnen dat, rekening houdend met de middelen die de vijand huidig kan inzetten in het achtergebied en de gevaarvolle rentabiliteit dezer middelen, deze verdediging al even belangrijk is geworden als die op de frontlinie. In feite vullen de twee aspecten elkaar aan. De stevigheid van het frontgebied hangt nauw af van de soliditeit van het achtergebied en omgekeerd. Daarenboven is verzorgde en gestrenge coördinatie der operaties een hoofdfactor voor de stevigheid der beide gebieden. Maar indien deze koördinatie tamelijk gemakkelijk valt voor wat de frontstreek betreft, uit hoofde van het bestaan van een geünifieerde bevelvoering, is zulks niet meer het geval voor de operaties in het achtergebied. Immers is de Verdediging van het binnenland eigen aan elk land. Dit beduidt dat de koördinatie dezer verdediging niet eenvoudig voortspruit uit een operatie-order, maar wel uit een op voorhand omschreven overeenkomst en dat de liaison en onderlinge hulp in het raam van die overeenkomst moeten plaats nemen.

De koördinatie van de binnenlandse verdediging tussen buurstaten wordt gekenmerkt door het feit dat het hier niet zo zeer een eigenlijke koördinatie van de krijgsverrichtingen geldt dan wel een onderling hulpbetoon, gegrond op de uitwisseling van inlichtingen, op een eventueel ingrijpen van de strijdkrachten van het ene land in de grensgebieden van het andere en op het presteren van logistieke steun in voornoemde gebieden. Bijgevolg, wie over „koördinatie” spreekt in verband met de binnenlandse verdediging zegt: „verstandhouding tussen burens”: verstandhouding niet alleen vastgelegd in protokollen, overeenkomsten en verdragen maar ook — en vooral — geschapen door ongekunstelde, hartelijke saamhorigheid tussen deze burens, en meer in het bijzonder tussen de Nationale Bevelvoerders wier verantwoordelijkheid het is de binnenlandse verdediging te bewerkstelligen. Uit dit oogpunt

Oefening „Schaakmat” — v.l.n.r. Lt.-Gen. Buurman van Vreeden, Lt.-Gen. Le Fèvre de Montigny, Lt.-Gen. Duren en Brig.-Gen. Dijkstra.

meen ik te mogen beweren dat de Nederlandse Territoriale Bevelhebber en de Commandant der Belgische Binnenlandse Verdedigingsstrijdkrachten mogen prat gaan op de uitstekende betrekkingen die zij zelf, zowel als hun staven, onderhouden, wat meer in het bijzonder tot uiting kwam tijdens de talrijke gedachtenwisselingen, vergaderingen en oefeningen. Zoals ik reeds de gelegenheid had het te zeggen op de voltallige slotvergadering van de oefening „Schaakmat”, oefening door NTB op touw gezet in mei '57 en uitgevoerd in verbinding met de Belgische BVS, is het elkaar goed kennen essentieel voor nuttige samenwerking.

Dat is nu een voldongen feit en er mag dan ook, op het stuk der Binnenlandse Verdediging onzer landen, verhoopt worden dat, in de toekomst, nog verdergaande resultaten zullen mogen geboekt worden als de tot op heden reeds bekomen — hoewel kostbare — uitslagen.

In dit verband wens ik de nadruk te leggen op de onschatbare verdiensten die Luitenant-Generaal Buurman van Vreeden — NTB — verworven heeft; hem komt ontegensprekelijk het overwegend aandeel toe in de verwezenlijkingen die voortsproten uit onze samenwerking. Dat het me toegelaten weze mijn eigen bescheiden hulde te voegen bij de talloze blijken van genegenheid en dankbaarheid die, zonder enige twijfel, aan Luitenant-Generaal Buurman van Vreeden zullen betuigd zijn ter gelegenheid van zijn op pensioen stelling.

Luitenant-Generaal DUREN
Commandant der Belgische Binnenlandse
Verdedigingsstrijdkrachten

De uitwerking van de lichte luchtdoelartillerie

door ir. L. W. C. ADANK, Kolonel van de Technische Staf

Inleiding.

Ondanks het verschijnen van moderne vernietigingswapens heeft het vraagstuk van het bestrijden van laagvliegende, snelle vliegtuigen weinig aan actualiteit ingeboet. Deze belangstelling vindt men weerspiegeld in de militaire literatuur. Er zijn vele auteurs die een bijdrage trachten te leveren tot een juistere waardering van de lichte luchtdoelbestrijdingsmiddelen. Dit streven is begrijpelijk, immers, een juist inzicht in de doelmatigheid van de lichte luchtdoelbestrijdingsmiddelen is een onontbeerlijke basis voor eventuele modernisering van, zowel het materieel, als van de tactische stelregels.

Het verkrijgen van een juist inzicht wordt bemoeilijkt door het ongewoon groot aantal factoren dat bij het vraagstuk van de bestrijding van snelle luchtdoelen een rol speelt. Men is genoodzaakt, vereenvoudigde aannamen te stellen, waarna men zich van de konsekventies daarvan rekenschap tracht te geven. Indien het alleen om een subjectieve beoordeling gaat, zoals bij het *vergelijken* van verschillende wapens, is een vereenvoudiging van het probleem meestal zonder bezwaar toe te staan. Bij een objectieve aanpak, zoals hierna, zijn de uitkomsten weliswaar in een meer begrijpelijke vorm gesteld maar zij zijn gevoeliger voor variaties in de gestelde aannamen.

De afschietkans

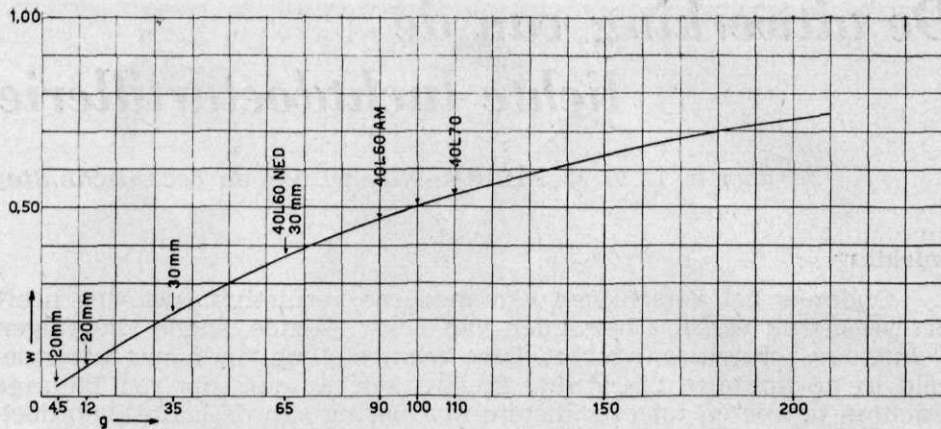
De inzet aan personeel en materieel van de lichte lua heeft als eerste doel vliegtuigen zo mogelijk voor het voltooiën van de aanvalso opdracht af te schieten. De andere doelstellingen van de lichte lua zijn als secundair te beschouwen.

Het is dus duidelijk dat wij het vliegtuig niet alleen moeten treffen, maar ook afschieten. Over de afschietkans W , zijnde de mathematische waarschijnlijkheid dat een *treffer* het vliegtuig naar beneden brengt, zijn weinig exacte gegevens bekend. Niet alleen is W , behalve van de munitie, afhankelijk van de constructie, de aerodynamische belasting en de aanvliegerichting van het vliegtuig, maar bovendien is een praktische bepaling uiterst moeilijk en eigenlijk alleen uit een op oorlogservaring steunende statistiek op te maken. De in afb. 1 gegeven kromme is dezerzijds opgesteld op grond van de volgende overwegingen:

a. W is zelfs bij de kleinste kalibers niet gelijk aan nul, anderzijds zijn vele gevallen bekend van vliegtuigen die na treffers van zelfs middelbaar geschut behouden thuis kwamen. W nadert dus betrekkelijk langzaam asymptotisch tot 100%.

b. Het gewicht aan springstof schijnt wel de bepalende factor voor W te zijn. Deze grootte is dan ook als x -as gekozen. Dit houdt in dat de kromme beneden het kaliber 20 mm niet is voortgezet.

c. Neemt men aan dat de afschietkans bij bv. 10 treffers met elk een zekere hoeveelheid a gram springstof (W_a) gelijk is aan de afschietkans

Afb. 1

W_{10a} bij één treffer met 10a gram springstof, dan kan men op enigszins plausibele wijze afleiden dat de gevraagde kromme van de vorm $W = 1 - e^{-cg}$ moet zijn, waarin $e = 2,7183$, $g =$ de hoeveelheid springstof en $c =$ een schaalconstante. Volgens het beginsel van de samen-gestelde waarschijnlijkheid geldt immers dat de kans, dat geen enkele van de 10 treffers tot afschieten leidt, gelijk is aan $(1 - W_a)^{10}$. De kans dat tenminste één van de 10 schoten succes heeft is dan $1 - (1 - W_a)^{10}$ hetgeen bij voldoende kleine W_a goed benaderd wordt door $1 - e^{-10W_a}$. De exponent is dus evenredig met het springstofgewicht.

De aanname is niet geheel juist aangezien uit proeven bekend is dat een onderverdeling in kleinere hoeveelheden iets gunstiger werkt dan de hier afgeleide kromme aangeeft. Bovendien gaat de afleiding in zoverre mank, dat ook de (bij kleine W overigens geringe) kansen op twee en meer maal afschieten meeberekend zijn, wat kennelijk onzin is. Gezien de oriënterende aard van onze beschouwingen wordt een en ander verwaarloosd.

d. Ons rest nu nog de vaststelling van de schaalwaarde c . Dit is een dubieuze factor omdat men hierin de invloed van de reeds geschetste variabelen van het vliegtuig aantreft. Voor c is die waarde gekozen die de kromme door het punt $g = 100$ gram, $W = 50\%$ doet gaan. Dit betekent dat 95% afschietkans wordt bereikt voor $g = 432$ gram (proj. gew. ca. 4 kg). De kromme geldt uitsluitend voor schokvuur op lichte en middelbare vliegtuigen; verder natuurlijk voor optimale projectielen.

Voor gegevens uit andere bron zij verwezen naar: H. Brändli — „Waffe und Wirkung bei der Fliegerabwehr”.

De trefkans van het enkele schot.

Op de trefkans p zijn vele invloeden werkzaam. De voornaamste zijn:

- meer of minder volmaaktheid van richtmiddel en volgsysteem;
- vluchttijd;
- vliegsnelheid;
- aanvliegkoers en oppervlak van het vliegtuig;
- uitwijkmanoeuvres;
- ballistische spreiding en secundaire ballistische invloeden en — zeker

niet de minst belangrijke — de menselijke factor zoals mate van ge-oefendheid, onzekerheden in het bepalen van de vlieggegevens, noodzakelijk vereenvoudigde schietregels, enz.

Het blijkt dat p in hoge mate afhangt van onzekerheden in vlieg-snelheid en -koers en verder van fouten in de afstand. Indien wij ons voorlopig niet in de constructie van het vizier verdiepen, is het alsof wij niet het vliegtuig bevuren, maar een schijnvliegtuig te midden van een ruimtefiguur (ellipsoïde), ontstaan door de zoeven bedoelde onzekerheden Δvt , $\Delta \alpha$ en $\Delta \beta$. Het middelpunt van de ellipsoïde ligt in de koers op een afstand vt vóór het vliegtuig ($v =$ vliegsnelheid, $t =$ vluchttijd). Kennen wij de afmetingen van deze ruimtefiguur, dan is het schijnbare oppervlak V daarvan, gezien vanaf de opstellingsplaats O , een maat voor p . Aannemelijk schijnt, het zwaartepunt van V te beschouwen als het middelpunt van een Gausse verdeling en de beide hoofdafmetingen als $4 \times H_{50}$ en $4 \times B_{50}$. De trefkans voor een vliegtuig van gegeven schijnbaar oppervlak is dan eenvoudig te bepalen.

De hier gevolgde redenering mogen wij alleen statistisch opvatten, dus veel vluchten, verschillende richters, enz. Voor één vlucht kunnen wij natuurlijk door de aanwezigheid van systematische fouten belangrijke afwijkingen voor p krijgen.

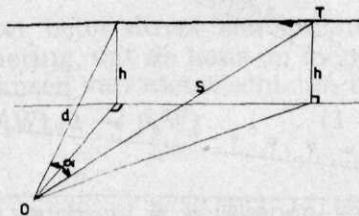
Praktisch kunnen wij stellen $H_{50} = B_{50}$, te noemen S_{50} . Een nader onderzoek toont aan dat deze S_{50} in eerste benadering een zeker percentage is van de voorloop vt . Dit zou opleveren dat p dan nagenoeg omgekeerd evenredig is met $(vt)^2$. Algemeen wordt echter gesteld dat, aangezien de onzekerheden in de bovengenoemde grootheden met toenemende afstand ook relatief groter worden, de exponent ongeveer tussen 2,5 en 3,5 ligt. Wij zullen daarom hier de wet $(vt)^3$ aannemen; de S_{50} is dan evenredig met $(vt)^{1,5}$.

Behalve de genoemde spreidingsoorzaak zijn vooral bij kleinere schootsafstanden en hogere vliegsnelheden nog twee invloeden werkzaam, nl. de hoeksnelheid w en de ballistische spreiding. De eerste geeft aanleiding tot volgmoeilijkheden hetgeen zich uit in een toeneming van de spreiding. Stellen wij deze invloed evenredig met w dan wordt deze

$$S_{50}: S'_{50} \text{ (in m)} = bwS = b \frac{v \cdot \cos \alpha}{S} S = b \frac{vd}{S}, \text{ waarin } b = \text{een}$$

evenredigheidsfactor, $S =$ de schootsafstand (m), $v =$ de vliegsnelheid (m/sec) en $d =$ de schuine passeerafstand (zie afb. 2). Aangezien zoals gezegd deze S'_{50} alleen enigszins een rol speelt in de buurt van het paseerpunt is het verschil in schootsafstand en vliegtuigafstand hier verwaarloosd. Verder is het ook hier meer in overeenstemming met de werkelijkheid om een evenredigheid met exponent 1,5 te nemen.

Tenslotte kunnen wij ook de ballistische spreiding s_{50} niet altijd verwaarlozen.

Afb. 2

De totale S_{50} is de wortel uit de som der kwadraten $S_{50}^2 = a(vt)^3 + b\left(\frac{vd}{S}\right)^3 + (s_{50})^2$.

Hieruit is p met behulp van de waarschijnlijkheidsintegraal Θ te bepalen; voor een doel van $2 \times 2 \text{ m}^2$ geldt:

$$\sqrt{p} = \Theta \left(\frac{2 \times 0,477}{S_{50}} \right) \quad (1)$$

Enige berekeningen onder aannemen van plausibel lijkende waarden voor Δvt , $\Delta \alpha$ en $\Delta \beta$ (elk afhankelijk van koers, afstand en snelheid) en uitgaande van een goed uitgebalanceerd doelvolgsysteem kunnen worden samengevat door:

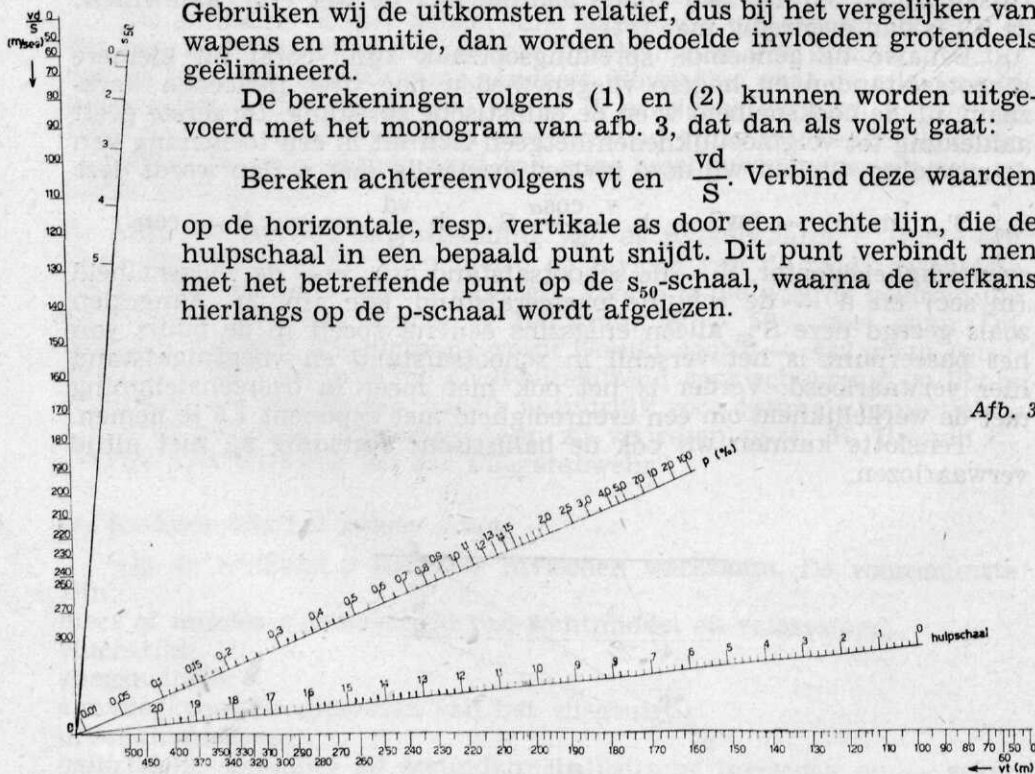
$$S_{50}^2 = 4.10^{-6} \left[4 (vt)^3 + \left(\frac{vd}{S} \right)^3 \right] + (s_{50})^2 \quad (2)$$

Deze formule geldt *niet* voor met radar-vuurleiding gestuurde kanonnen.

Voor een juist begrip dient reeds hier met nadruk te worden gesteld, dat de uit (1) en (2) berekende waarden voor de trefkans p en dus voor de hierna te bespreken totale afschietkans P *alleen onder gunstige omstandigheden* kunnen worden bereikt. Zij stellen dus het maximum voor, dat ooit met elementaire optische hulpmiddelen, met inbegrip van die in het waarschuwingsnet, kan worden behaald. Zijn dus de vlieggegevens slechts summier bekend (voor vt is hierboven aangenomen $\pm 10\%$), de richters minder geoefend, enz. dan kan de werkelijke afschietkans een fractie van de berekende bedragen (dit wellicht met uitzondering van ongeveer recht aanvliegende doelen). Gebruiken wij de uitkomsten relatief, dus bij het vergelijken van wapens en munitie, dan worden bedoelde invloeden grotendeels geëlimineerd.

De berekeningen volgens (1) en (2) kunnen worden uitgevoerd met het monogram van afb. 3, dat dan als volgt gaat:

Bereken achtereenvolgens vt en $\frac{vd}{S}$. Verbind deze waarden op de horizontale, resp. verticale as door een rechte lijn, die de hulschaal in een bepaald punt snijdt. Dit punt verbindt men met het betreffende punt op de s_{50} -schaal, waarna de trefkans hierlangs op de p -schaal wordt afgelezen.

Afb. 3

De s_{50} en de invloed van de v_0 -spreiding op de voorloop-spreiding blijken alleen bij de kleinste afstanden enige invloed te hebben; voor wat betreft de v_0 -spreiding wordt deze invloed gecompenseerd door de voor deze afstanden geldende vergroting van het trefoppervlak. Wij kunnen dan ook veelal volstaan met de benadering: $s_{50} = 1\text{‰}$ van de afstand S.

De totale afschietkans P.

Wij nemen nu aan dat wij het vliegtuig bestoken gedurende een gedeelte van zijn baan (die wij hier rechtlijnig, eenparig en op constante hoogte veronderstellen) en wel zodanig dat wij een aantal schoten met een vuursnelheid van k schoten per seconde afgeven.

Aangezien p in het algemeen een veranderlijke grootte is, behoort bij elk schotnummer n een trefkans p_n ; wij nemen W voor de gehele vlucht constant. Teneinde nu de kans P te bepalen, dat wij het vliegtuig met één van de schoten afschieten, redeneren wij als volgt. Het eerste schot ($n = 1$) kan raak zijn (kans p_1) of mis (kans $1 - p_1$). De kans dat het raak zal zijn én dat het vliegtuig met het eerste schot wordt afgeschoten is $p_1 W$; raak en niet afgeschoten; $p_1 (1 - W)$. Wij hebben dus drie gevallen waarvan wij er twee moeten voortzetten, terwijl wij noteren dat de bijdrage van het eerste schot tot de gevraagde P is $y_1 = p_1 W$.

Voor het tweede schot ontstaat een „netwerk” waaruit wij voor de bijdrage van het tweede schot tot P kunnen vinden:

$$y_2 = p_1 p_2 (1 - W) W + p_2 (1 - p_1) W$$

Wij kunnen nu afleiden dat tussen de bijdragen tot P van het $(n + 1)^e$ en het n^e schot de volgende betrekking bestaat:

$$y_{n+1} = y_n \frac{p_n + 1}{p_n} (1 - p_n W), \quad (3)$$

$$\text{terwijl voor totaal N schoten: } P_N = \sum_{n=1}^N y_n \quad (4)$$

Indien nu p als functie van n bekend is kunnen wij, beginnende met $y_1 = p_1 W$ achtereenvolgens alle termen y berekenen en door sommeling P bepalen.

Het zal de aandachtige lezer niet ontgaan zijn, dat geen rekening is gehouden met een eventuele verhoging van W na één of meer treffers. De verklaring is tweeledig. In de eerste plaats is deze verhoging numeriek wel uiterst moeilijk te bepalen; verder blijkt uit een nadere beschouwing van de samenstellende termen van y_n , dat de kans op het afschieten door één treffer zich tot de kans op het afschieten door 2 treffers verhoudt als $1 : p_n$. Hetzelfde kan men zeggen voor de kansen door twee, resp. drie, treffers, enz. Aangezien p in het algemeen klein is, laten wij dit verschijnsel buiten beschouwing.

Wij kunnen echter beter direct een gesloten uitdrukking voor P afleiden door de redenering, dat de kans op niet-afschieten gelijk is aan het produkt van de kansen van niet-afschieten door elk schot; dus:

$$1 - P = (1 - p_1 W) (1 - p_2 W) \dots (1 - p_n W) \quad (5)$$

Berekening van P.

Wij gaan nu als voorbeeld P berekenen voor de volgende vlucht, die wij (ter vergelijking) als standaardgeval beschouwen:

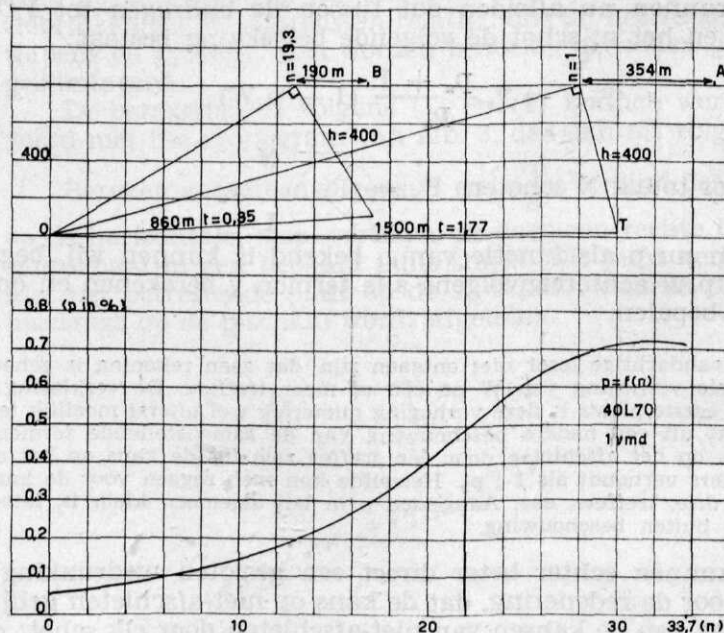
vlieghoogte en horizontale passeerafstand: 400 m (dus $d = 565,7$ m);
 vliegsnelheid $v = 200$ m/sec;
 schootsafstand van het eerste schot: 1500 m;
 vuurbeëindiging: op of even vóór het passeerpunt.

Als wapen kiezen wij nu: 40 L 70, met een vuursnelheid $k = 4$ sch/sec. Uit afb. 1 lezen wij af: $W = 0.54$.

Wij tekenen in het vlak, gaande door O en de baan van het doel (afb. 4, bovenste deel). T is het trefpunt van het eerste schot ($n = 1$), dus $OT = 1500$ m. Terugrekenende met behulp van de vluchttijd $t = 1,77$ sec vinden wij de plaats A van het vliegtuig op het ogenblik van afgaan van dit schot (de afstand vuurmond—doel was op dit moment 1832 m). Wij nemen ook eens een ander trefpunt, bv. voor $S = 860$ m, waarbij een vluchttijd van 0,85 sec. Met deze gegevens bepalen wij voor deze situatie de plaats B van het vliegtuig bij afgaan van dit schot. Het bijbehorende nummer n van dit schot bepalen wij met:

$$n = \frac{k}{v} \cdot AB + 1 \quad (6)$$

waarin AB (in meters) door opmeting uit de figuur wordt verkregen. Hier is $n = 19,3$ (dat n niet geheel is doet voorlopig niet ter zake). Dit voeren wij uit voor een aantal punten, o.a. voor het passeerpunt en verkrijgen zo met behulp van de schootstafel en formules (1) en (2) (of nomogram) een paar punten van de kromme onderaan afb. 4, die p als functie van n voorstelt. Deze punten verbinden wij door een vloeiende lijn.

Afb. 4

Doordat de afstand van de schoten in de buurt van het passeerpunt iets toeneemt, bemerken wij hier al het verschijnsel van de veranderlijke „schijnbare vuursnelheid”. Dit wordt vooral na het passeerpunt, bij hoge vliegsnelheid en op de grotere afstanden, gevoelig merkbaar en er zijn zelfs gevallen waarbij na een bepaald schotnummer geen trefpunt meer optreedt.

Voor de berekening van P volgens (5) staan ons nu verschillende wegen open:

a. Voor gevallen waarbij de factoren $p_n W$ niet te klein zijn (niet kleiner dan 0,01 of 1 %), kunnen wij (5) rechtstreeks toepassen. De p 's meten wij uit de kromme op. Is het aantal factoren groot dan is een grafische methode aangewezen. Wij passen dan toe:

$$\log(1 - P) = \sum_{1}^N \log(1 - p_n W) \quad (7)$$

en zetten $\log(1 - p_n W)$ tegen n in een grafiek uit; $\log(1 - P)$ is dan met goede benadering gelijk aan het oppervlak van de aldus verkregen figuur tussen $n = 0$ en $n = N$ (let op de schaal ¹⁾).

b. Zijn de factoren $p_n W$ klein t.o.v. 1 dan kunnen wij (5) benaderen met:

$$P = W \left(\sum_{1}^N p_n \right) - \frac{1}{2} W^2 \left(\sum_{1}^N p_n^2 \right) \quad (8)$$

De benadering is goed tot P ongeveer 0,20 (20%). De som $\sum p_n$ kunnen wij numeriek of grafisch uit afb. 4, onderaan, bepalen.

c. Er zijn ook gevallen, waarbij het voordelig is de vlucht in twee stukken te berekenen. Het verste stuk valt in het gebied waarin de beide laatste termen van form. (2) t.o.v. de eerste te verwaarlozen zijn. Dit is ongeveer het geval voor schootsafstanden, die groter zijn dan

$$\sqrt{1,5 v_p d} \text{ dus voor } S_2^2 > 1,5 v_p d \quad (9)$$

waarin v_p de gemiddelde projectiesnelheid voor het verste baanstuk is

(te berekenen uit $\frac{S}{t}$). Voor dit verste stuk, waarbij de schootsafstand afneemt van S_1 tot S_2 , geldt bij benadering ²⁾:

$$P = 1 - e^{-kWI} \quad (10)$$

$$\text{met: } I = \frac{0,036 \cdot v_p^2}{v^3 \cdot d^2 \cdot 10^{-6}} \left\{ \frac{2 \cdot v_p}{v} (\sin \varphi_1 - \sin \varphi_2) + \cos^2 \varphi_2 - \cos^2 \varphi_1 \right\} t$$

$$\text{waarin } \cos \varphi_1 = \frac{d}{S_1} \text{ en } \cos \varphi_2 = \frac{d}{S_2} \quad (11)$$

(φ_1 en φ_2 worden voorbij het passeerpunt negatief)

Het dichtsbijzijnde stuk kan met een der andere methoden worden berekend. Voor zulke gevallen, dus waarin P_{AC} uit P_{AB} en P_{BC} moet worden berekend, geldt:

$$1 - P_{AC} = (1 - P_{AB})(1 - P_{BC}) \text{ of: } P_{AC} = P_{AB} + P_{BC} - P_{AB} \cdot P_{BC} \quad (12)$$

Men zij dus gewaarschuwd tegen het „gewoon” opstellen van kansen. Bij kleine kansen maakt men geen grote fout, maar men mag bv. vanzelfsprekend niet redeneren: de trefkans op een doel voor één wapen is 10%, dus voor 10 wapens 100%.

Voor ons standaardgeval vinden wij voor 40 L 70 met (8) $P = 15,1\%$

De decimaal heeft, behalve bij relatieve beschouwingen, geen betekenis.

¹⁾ Zie brochure H.S.A., Hengelo (O); Spreiding en trefkans bij het schieten met lichte luchtdoelartillerie.

²⁾ De afleiding is van drs. A. J. Stam, Fysisch Laboratorium der R.V.O.-T.N.O.

De grootste bijdragen tot P worden geleverd door de schoten in de nabijheid van het passeerpunt. Daarom onderzoeken wij P eens voor dezelfde vlucht, maar vuuropening op 3000 m schootsafstand (het vliegtuig is dan op 3828 m) en vuureinde nabij het passeerpunt; wij vinden $P_1 = 17,0\%$.

Er is dus slechts een toeneming van 1,9%; in gevallen van erop of eronder evenwel geen verwaarloosbare grootheid.

Ná het passeerpunt tot $S = 1500$ m zijn slechts 24 in plaats van 33 schoten mogelijk. Voor dit gedeelte is $P_2 = 13,7\%$, waaruit wij met behulp van (12) berekenen, dat de afschietkans van + 1500 tot - 1500 is: $P_3 = 27,4\%$.

Zetten wij twee kanonnen op hetzelfde doel in (dus $k = 8$) dan vinden wij voor ons standaardgeval $P_4 = 28,1\%$; bij 4 vuurmonden $P_5 = 52,6\%$.

Zouden wij er door viziervverbetering in slagen, de S_{50} twee maal zo klein te maken, dan wordt de afschietkans voor één vuurmond: $P_6 = 47,9\%$.

Verder berekenden wij nog enige andere vluchten:
 hoogte = 750 m, passeerafstand (d) = $750 \sqrt{2}$ m, $v = 300$ m/sec, $P_7 = 0,8\%$
 hoogte = 300 m, d = 300 m (horizontale overvlucht) $v = 100$ m/sec, $P_8 = 88,6\%$.

Vergelijking met andere wapens.

Het standaardgeval achtereenvolgens voor 20, 30 en 40 mm kalibers uitvoerende vindt men de volgende waarden voor P (in procenten)

	20 mm		30 mm		40 L 60	40 L 70
	1	2	3	4	5	6
één loop	0,4	9,7	14,7	24,7	3,8	15,1
twee lopen	0,8	18,5	25,9	42,1	7,1	28,1
1 = $V_0 = 1060$ m/sec		$k = 17$	springstofgewicht =		4,5 g	
2 = $V_0 = 1060$ "		$k = 17$		"	= 12 "	
3 = $V_0 = 920$ "		$k = 12$		"	= 35 "	
4 = $V_0 = 920$ "		$k = 12$		"	= 65 "	
5 = $V_0 = 840$ "		$k = 2$		"	= 65 "	
6 = $V_0 = 970$ "		$k = 4$		"	= 110 "	

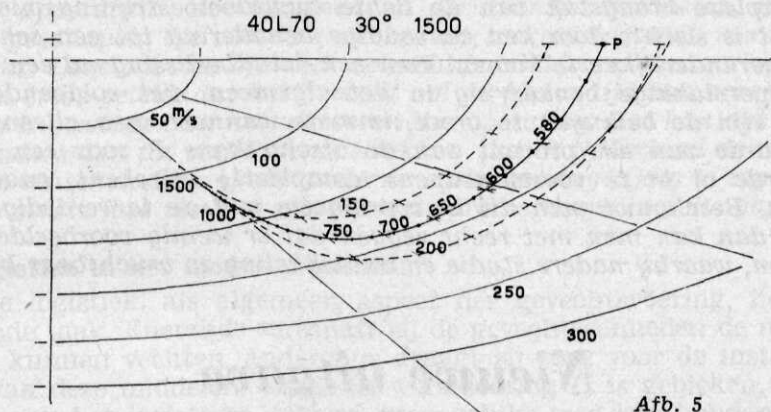
Zijn de wapens niet ingericht voor doorlopend vuren, dan dient de laadtijd in rekening te worden gebracht.

De gegevens van de tabel zijn op zich zelf als waardemeter voor de verschillende wapens niet voldoende; zij dienen te worden gecompleteerd door een kostenberekening, waarbij behalve de directe kosten aan wapens en munitie tevens de bijkomende kosten (tractie, personeel, onderhoud, enz.) dienen te worden beschouwd.

Invloed van het vizier.

Bij de beschouwingen over de trefkans van het enkele schot hebben wij ons op het standpunt van de onafhankelijke waarnemer gesteld en de vlucht gekarakteriseerd door de voor de hand liggende grootheden koers, snelheid en afstand (vluchttijd). Dit houdt echter niet in dat deze ook het meest geschikt zijn om door de richter te worden gebruikt, c.q. aan hem te worden verschaft.

Om dit nader te onderzoeken moeten wij vooropstellen, dat wij de taak van de richter tot de meest elementaire handelingen dienen te beperken; veel meer dan het in dekking houden van richtmerk en doel mogen wij niet van hem verwachten. Schattingen, decisies, het overgaan op andere richtmerken en zeker berekeningen, zijn voor de richter taboe. Aangezien de relatieve positie van richtmerk en doel tijdens welhaast elke vlucht verandert, zou dit inhouden dat het richtmerk door uitwendige invloeden dient te worden verplaatst. Uitvoeringsvormen van geheel of gedeeltelijk zelf-rekenende vizieren zijn bekend en verdienen de volle aandacht. Wel moeten wij bij deze vizieren oppassen niet van de regen in de drup te komen. Wanneer deze verplaatsing nl. niet voldoende gelijkmatig geschiedt, maar schoksgewijze zoals bij de richtstok, verzwaren zij de taak van de richter in ernstige mate.

Afb. 5

De kring- of de reflexvizieren vergen helaas van de richter meer dan het in dekking houden; hij moet zijn aandacht ook wijden aan het centreren van de vliegrichting. Zij zijn ingericht volgens afb. 5, waarin één kwadrant is getekend. De krommen gelden voor één bepaalde positie van het vliegtuig (hier elevatie 30° , afstand 1500 m) en verder voor verschillende vliegsnelheden. Voor het onder „Berekening van P” behandelde standaardgeval is hier de meetkundige plaats van de exacte voorhoedhoek en -richting als functie van de schootsafstand S ingetekend. Vanaf $S = 1000$ m tot aan het passeerpunt P zijn de posities van de verschillende schoten aangegeven. De afwijking met de door het vizier aangegeven kromme voor $v = 200$ m/sec is aanzienlijk. Tevens zijn krommen voor $v = 200$ m/sec $\pm 10\%$ aangegeven.

Voor elke koers en snelheid ontstaan weer andere krommen. Het valt op, dat wij, afhankelijk van de a priori gekozen snelheidskromme en afhankelijk van de werkelijke snelheid, geen, één of twee snijpunten krijgen. Wij zien hier het principe van het laten „invliegen” van het doel. Met één of meer snijpunten treffen wij het weliswaar gelukkig, maar van de trefkans van de een, twee of drie schoten in of bij het snijpunt (de snijpunten) — die overigens op in de praktijk voor ons onbekende afstanden liggen — moeten wij ons geen ál te grote voorstelling maken, gezien o.a. de mogelijke fouten in de centering. Hier zij volstaan met de opmerking dat de met deze viziermethode optredende $p = f(n)$ in belangrijke mate afwijkt van die van afb. 4; enige omslagberekeningen tonen verder aan dat met deze viziermethode de cijfers in de tabel zelden of nooit zullen worden benaderd.

Het is duidelijk dat wij voor het manipuleren met de verdediging van objecten moeten beschikken over een trefkansberekening voor deze viziermethode. Tevens zal deze als grondslag moeten dienen voor het overwegen van maatregelen ter verbetering van het richtmiddel. Alhoewel het probleem principieel voor de waarschijnlijkheidsrekening toegankelijk is, werd dezerzijds aan de uitvoering ervan niet begonnen, hoofdzakelijk door gebrek aan numerieke gegevens. Het is echter overbodig; de noodzaak van de aanpak van dit probleem te onderstrepen en ik moge diegenen die hiervoor in de gelegenheid zijn dan ook opwekken hun krachten erop te beproeven.

Slotbeschouwingen.

Het voorgaande pretendeert geenszins een oplossing te geven voor het complexe vraagstuk van de lichte luchtdoelbestrijdingsmiddelen. Getracht is slechts door een eenvoudige benadering tot een scheiding van de veranderlijken te komen. Voor een detailbeslissing zal een dergelijke oppervlakkige benadering in het algemeen niet voldoende zijn. Hiertoe zijn de belangen te groot, immers wanneer men alleen al de geldswaarde van elk procent van de afschietkans P voor een klasse ingevoerde of in te voeren wapens (compleet!) uitrekent, gaat men duizelen. Beschouwt men dit in combinatie met de te verdedigen belangen, dan kan men met recht zeggen dat er weinig voorbeelden zijn te vinden, waarbij nadere studie en ontwikkeling zo vruchtbaar kunnen zijn.

Nieuwe uitgave

HET RUSSISCHE VOORSPEL, door P. Krasnow, 3 dln: De Tsaar; Wereldoorlog 1914-1918; Revolutie en Communisme. Uitg.: L. Stafleu, Leiden. Prijs: f 37,50.

De auteur, Generaal van het voormalige keizerlijke Russische leger, was, na de eerste wereldoorlog, de ziel van het verzet tegen de revolutie in het Dongebied, waar hij met zijn Kozakken gedurende een jaar het hoofd bood aan de communistische willekeur en terreur. Toen hij daarna naar het buitenland moest uitwijken zette hij zijn krachten in om ook daar de strijd tegen de omwenteling voort te zetten.

Zijn boekwerk is een historisch ooggetuigenverslag, in romanvorm, van de wijze, waarop meester-demagogen een volk als het Russische in hun greep kregen. Het geeft een duidelijk beeld van het Russische leven en de mentaliteit van de massa en het individu.

De militaire lezer moet geen vakliteratuur verwachten, zelfs niet in het tweede deel, dat geheel aan de oorlog is gewijd. Toch kan hij er veel van leren, en wel omdat het werk hem een diep inzicht geeft in de geestelijke gesteldheid van mensen, die de waarschijnlijke tegen-

stander zouden zijn in een nieuwe oorlog, mocht die onverhoopt losbarsten.

De Rus van Krasnow en de Rus van nu verschillen in wezen nagenoeg niet. U vindt hier ook de moderne Rus ten voeten uit getekend! De slaafsheid waarmee destijds de Tsaar werd gevolgd is alleen maar veranderd in een slaafse gehechtheid aan de communistische leiders.

De Russische volksmentaliteit stelt zich mijlen ver buiten de normale begrippen van de West-Europeaan, welke laatste aan het leven een veel hogere waarde toekent, evenals aan de geneugten des levens.

Waar het leven van de Rus reeds in vreedetijd hard is, maakt dit hem wel bijzonder geschikt om het oorlogsbedrijf uit te oefenen. Met de eigenschap zich zelf en anderen gemakkelijk weg te cijferen wordt hij daardoor tot een dubbel gevaarlijk tegenstander. Vooral hiermee zal men bij een gewapend conflict tussen oost en west terdege rekening moeten houden.

De zuivere beschrijving van het Russische wezen alleen reeds maakt dat wij deze trilogie ter lezing aan alle militairen, vooral aan de officier, ten zeerste aanbevelen.

v.H.

Logistieke integratie

door G. MENSINK, Majoor van de Generale Staf

De bijzonder grote vooruitgang van de techniek gedurende de laatste decennia heeft in vrijwel alle landen geleid tot geheel nieuwe organisaties van de gevechtseenheden der landstrijdkrachten; organisaties die aanmerkelijk verschillen van die, welke thans als conventioneel worden aangemerkt. Niet het vernietigingswapen alléén heeft zijn invloed op de tactiek en dus op de organisatievormen doen gelden, doch evenzeer heeft de snelle vooruitgang in de ontwikkeling van de elektronische apparatuur, der wapenen en der transportmiddelen, mogelijkheden geschapen, die voordien slechts als toekomstdromen werden aangemerkt. Deze nieuwe of meer volmaakte middelen van oorlogvoering hebben ertoe geleid, dat het gevecht om de factor tijd van overheersend belang is geworden bij het uitvoeren der operatiën. Het kan ons daarom niet anders dan tot verheugenis strekken, dat in Nederland de noodzaak tot een omschakeling op de moderne oorlogvoering tijdig is ingezien en dat de eerste fase van het reorganisatieproces thans in volle gang is.

De logistiek in het moderne gevecht

De logistiek, als algemeen aspect der gevechtsvoering, heeft een dienende taak. Enerzijds verschaft zij de gevechtseenheden de middelen om te kunnen vechten, anderzijds draagt zij zorg voor de instandhouding van deze middelen. Reeds in wereldoorlog II is gebleken, dat het tempo van het logistieke systeem geen gelijke tred kon houden met de tactische mogelijkheden. Het valt dan ook niet te verwonderen, dat reeds lang wordt gezocht naar middelen om de beperkingen, die de logistiek aan de uitvoering der operatiën oplegt, tot een minimum terug te brengen, zonder daarbij te vervallen in een nog grotere overdaad aan middelen. Afgezien van de onmogelijkheid deze hoeveelheid middelen economisch op te brengen, gaat de hieraan verbonden inspanning uiteindelijk ten koste van de gevechtskracht. Het feit, dat het tactisch optreden — door de aanwezigheid van de massavernietigingswapens — wordt gekenmerkt door de factoren snelheid, beweeglijkheid en verspreiding, accentueert slechts de noodzaak ons te bezinnen op middelen het logistieke systeem te verbeteren en aan te passen aan de eisen van het moderne gevecht.

Dit betoog zal slechts spreken over de verbeteringen, die kunnen worden verkregen door aanpassing van de *structuur van de logistieke organisatie*. Andere methoden — ik denk bijvoorbeeld aan het project MASS (V.S.), verbetering van de technische outillage van depots, groter gebruik van luchttransport, e.d. — blijven buiten beschouwing.

Beginnelsen

1. Evenmin als de beginselen van de oorlogvoering wijziging behoeven door de aanwezigheid of het gebruik van massavernietigingswapens zullen deze wapens invloed uitoefenen op de beginselen van de logistiek. Wel echter zal het noodzakelijk zijn na te gaan, welke invloed het gebruik van deze middelen zal hebben op de *toepassing* van deze beginselen. Nu doet deze invloed zich uiteraard eerst gelden op het

niveau „Leger”, eerst op dit echelon treffen wij immers in de organisatie de eigenlijke logistieke eenheden aan. De lagere logistieke niveau's (divisie en bataljon) beschikken — afgezien van de organieke uitrusting — niet over voorraden, verplegen geen gewonden of zieken en defect materiaal, dat niet met eigen middelen op korte termijn is te herstellen, voeren zij door naar een hoger echelon. Mijn verdere beschouwing heeft dan ook uitsluitend betrekking op de structuur van de „Leger” organisatie (voor Nederland derhalve het Legerkorps).

2. Het atoomwapen doet zijn vernietigende werking over een grote oppervlakte gevoelen. De inzet zal hierbij gericht zijn op vernietiging, vernieling of althans neutralisatie op grote schaal. Het gebruik tegen concentraties van troepen of materieel moet dientengevolge als het meest doeltreffend worden aangemerkt. Uitgaande van deze grote vernietigende werking zijn de eisen van het moderne gevecht op eenvoudige wijze af te leiden. De belangrijkste hiervan zal ik in het kort hierna bespreken. Zij zijn: *verspreiding, snelheid en soepelheid, beweeglijkheid en eenvoud.*

3. *Verspreiding*

De A-oorlogvoering noopt tot een zodanige verspreiding, dat, als gevolg van één atoomaanval, nimmer de voorraad van *een* enkel soort goederen op een bepaald echelon kan worden vernietigd; evenmin de onderhoudscapaciteit in *een* bepaalde materieelsector zomede transport, geneeskundige installaties als anderszins. Dit dwingt tot een grotere verspreiding van alle logistieke installaties, hetgeen nogmaals onderstreept wordt door het te verwachten optreden van de gevechtseenheden op veel bredere fronten dan voorheen. Het voorgaande leidt tot een ver doorgevoerde splitsing in kleine elementen van de thans bestaande logistieke eenheden.

4. *Eenvoud*

Het systeem zal eenvoudig moeten zijn, in het bijzonder voor wat betreft de gevechtseenheden, in casu de voordivisies.

5. *Snelheid en soepelheid*

Aangezien de A-oorlogvoering met zich meebrengt, dat de tactische groepering en inzet van de eenheden snel en veelvuldig aan wijzigingen onderhevig zullen zijn en een beweeglijk optreden van de tactische eenheden een eerste vereiste is, zal het logistieke systeem daaraan moeten worden aangepast. Bij de opbouw van dit logistieke systeem moet, in verband daarmee, met het volgende rekening worden gehouden:

— om een beweeglijk optreden van de tactische eenheden mogelijk te maken, moet de logistieke ondersteuning worden beperkt tot hetgeen strikt noodzakelijk is. Hier staat echter tegenover dat een beweeglijk optreden veelal extra logistieke voorzieningen zal vergen;

— het logistieke apparaat zal zich snel moeten kunnen aanpassen aan de zich steeds wijzigende omstandigheden. Planning en uitvoering van de logistieke ondersteuning moeten derhalve op snelle wijze kunnen worden gerealiseerd.

6. *Beweeglijkheid*

De logistieke eenheden moeten in staat zijn het meer beweeglijke gevecht te volgen, terwijl zij toch te allen tijde de vereiste steun moeten kunnen blijven verlenen. Bij alle logistieke eenheden wordt de vereiste

beweeglijkheid echter gehinderd door de aanwezigheid van voorraden, te herstellen materieel, patiënten en gewonden. De hoofdtaak, het verlenen van doorlopende steun, en de eis tot beweeglijkheid, zullen met elkaar in harmonie moeten worden gebracht.

Toepassing van de factoren beweeglijkheid en verspreiding

1. De beweeglijkheid

De factor beweeglijkheid krijgt een hogere waarde naarmate de afstand van de logistieke eenheden tot de voorste lijn kleiner wordt. In het bijzonder zal de eis van beweeglijkheid gelden voor die logistieke eenheden, waarop de vóórdivisies rechtstreeks terugvallen. Hierdoor vallen de logistieke eenheden voor het leger (korps) in twee grote groepen uiteen, namelijk de vóór in het leger (korps) vak opgestelde logistieke eenheden, die bestemd zijn om directe steun (derde-echelon) te verlenen en de achter in het leger (korps) vak opgestelde zwaardere logistieke formaties (vierde-echelon). De derde-echelons eenheden zullen moeten worden ontplooid op korte afstand achter de vóórdivisies, waarbij deze afstand voornamelijk moet worden bepaald op grond van de tactische situatie (vijand, terrein, eigen middelen, enz.). Zij zullen geheel mobiel moeten zijn en slechts zo beperkt mogelijke voorraden aanhouden. De vierde-echelons eenheden moeten zover mogelijk achter in het leger (korps) vak worden ontplooid, waarbij het criterium voor het bepalen van de maximale afstand tot de derde-echelons eenheden voornamelijk zal zijn gelegen in de eis tot het handhaven van doorlopende steun.

2. De verspreiding

a. De minimale verspreidingsnorm, die wij kunnen stellen aan logistieke installaties van welke soort dan ook, is een organieke splitsingsmogelijkheid in twee gescheiden subdelen, die geheel afzonderlijk hun taak moeten kunnen verrichten. De risicofactor wordt hierdoor tot de helft gereduceerd. De maximale verspreidingsnorm is theoretisch onbeperkt, hoe verder wij immers verspreiden, hoe groter ons incasseringsvermogen wordt.

b. De kleinste verspreidingsnorm (dus een splitsingsmogelijkheid in tweeën) geeft echter relatief gesproken een grote overcapaciteit. Bij uitvallen van één der subdelen moet het overblijvende deel immers in staat zijn de totale logistieke steun te waarborgen; dus 100% overcapaciteit. Bij een delingsmogelijkheid in drieën is de overcapaciteit slechts 50%, bij een vierdeling $33\frac{1}{3}\%$ enz. Overigens levert een bepaalde logistieke installatie, in verband met doelmatigheidseisen verbonden aan de interne bedrijfsleiding, steeds een minimale werkprestatie. Zij beschikt in feite over een minimale capaciteit.

c. Welke verspreidingsnorm geeft nu een voldoende garantie voor het handhaven van de logistieke steun? Bij de beantwoording van deze vraag dienen wij te bedenken, dat splitsing van de thans aanwezige logistieke installaties bepaald niet zal leiden tot de zo gewenste vermindering van de hoeveelheid verzorgend personeel en de hoeveelheid door dit personeel te gebruiken materieel. Mitsdien zullen wij zo enigszins mogelijk met het minimum genoegen moeten nemen. Voor de bespreking van de verspreidingsnorm ga ik uit van de Nederlandse situatie (zelfstandige legerkorpsen), waarbij het korps is opgesteld met twee divisies in voorste lijn.

d. *De verspreidingsnorm in de vierde echelonstrook.* De minimale norm (twee installaties van elke soort) is hier aanvaardbaar, aangezien voldoende voorraden (verscheidene dagen) in de depots zijn opgelegd en een tekort aan onderhoudscapaciteit uiteindelijk zal gaan drukken op de basisinstallaties.

e. *De norm in de derde echelonstrook.* De in deze strook opgestelde eenheden zullen een onafgebroken steun aan de gevechtseenheden, dus aan de divisies moeten kunnen garanderen. Aangezien deze eenheden zijn opgesteld over een aanzienlijke frontbreedte (ca. 50 km), zijn tenminste twee installaties van elke soort, die bij voortduring in bedrijf moeten zijn, noodzakelijk. Teneinde verplaatsingen mogelijk te maken is aan een derde inrichting niet te ontkomen. Het atoomwapen dwingt ons vervolgens tot een vierde installatie, om bij uitvallen van één der inrichtingen de vereiste steun te kunnen blijven geven. De vierdeling geeft voorts nog de volgende voordelen:

— de relatieve overcapaciteit per installatie is geringer dan bij een twee- of driedeling;

— in de bevoorradingssector is de totale uitgifte-capaciteit zodanig verspreid opgesteld, dat de eveneens verspreide legerkorpstroepen nu per bataljon kunnen terugvallen op één der aanvullingsplaatsen.

Groepering van de bevoorradings- en onderhoudseenheden

1. Het bovenstaande, toegepast op een normaal aantal bevoorradings- en onderhoudseenheden, geeft schematisch een beeld als aangegeven in afb. 1. De met een cirkel aangegeven installaties zijn bevoorradingsinrichtingen, die met een rechthoek: inrichtingen met een onderhoudstaak. Terwille van het schematisch overzicht zijn de verschillende soorten installaties onder elkaar in het legerkorpsvak getekend; de schets geeft derhalve geen beeld van normale ruimtelijke ordening onderling. Aangezien de afstand tussen de verdeelplaatsen en de depots te groot is geworden en bovendien de mogelijkheid bestaat, dat de verbindingswegen tussen deze echelons voor langere tijd zullen zijn afgesneden, zijn — in afwijking van het thans gevolgde systeem — tevens aanvullingsplaatsen Klasse II en IV voor intendance materieel opgenomen. De bevoorradingsinrichtingen Klasse II en IV in de derde echelonstrook zullen slechts die artikelen voeren, die snel doorstromen en bovendien een reële gevechtswaarde vertegenwoordigen.

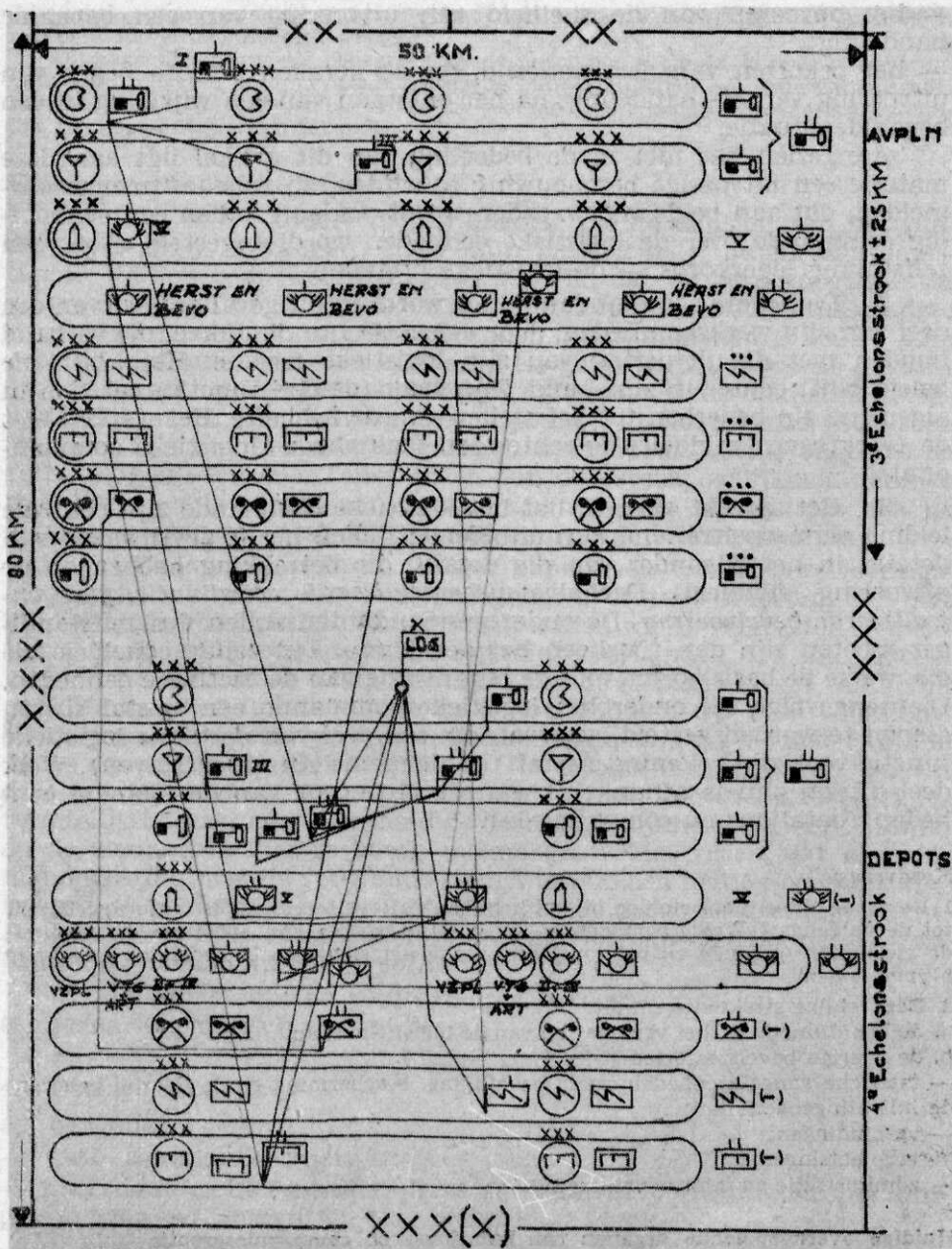
2. De orde van grootte van de in afb. 1 vermelde inrichtingen kan worden berekend aan de hand van de verzorgingstotalen personeel en materieel. Zij varieert tussen een groep en een peloton. Slechts in een enkel geval (TD herstel eenheden) is de orde van grootte een compagnie.

Bevelsorganen

De vraag, die wij ons thans kunnen stellen luidt: „*Welke overkoepelende commando-organen zijn nodig om deze verspreide elementen (groepen, pelotons en een enkele compagnie) in het snelle, beweeglijke gevecht te leiden.*”

Het systeem dat wij opbouwen, moet:

- eenvoudig zijn, in het bijzonder voor de gevechtseenheden;
- snel en soepel kunnen werken;
- blijvende steun kunnen waarborgen, ongeacht de bewegingen der

Afb. 1 Schema huidige bevo- en hersteleenheden.

tactische eenheden, de vijandelijke manoeuvre en de vijandelijke A-wapens.

Het hoogste logistieke commando-orgaan en de daaronder ressorterende staven

1. Toepassing van de factoren snelheid en soepelheid

Het opvoeren van de vereiste snelheid kan op twee wijzen geschieden, namelijk door:

— het opvoeren van de snelheid van uitvoering van een bepaalde handeling;

— het bekorten van de reactietijd, om te geraken tot een begin van uitvoering van die handeling, na het ontstaan van een wijziging in een bepaalde situatie.

Aangezien het niet in de bedoeling van dit artikel ligt aan deze materie een uitvoerige beschouwing te wijden, zij volstaan met te vermelden, dat aan beide voorwaarden wordt voldaan indien een éénhoofdig commando over de logistieke eenheden wordt ingesteld (voor een zelfstandig legerkorps — de logistieke brigade).

2. De hogere commandant (lkc) wordt in dit geval ontlast van een deel van zijn werkzaamheden, door delegatie van die taken, die verband houden met de uitvoering van zijn logistieke functie. Het algemene beleid blijft echter in zijn hand. Zijn taak (de G 4 functie) zal zich in algemene zin beperken tot het stellen van de behoefte. Het werken met de (verkrege) middelen is echter een taak van de logistieke commandant.

3. Het spreekt vanzelf, dat het logistieke commando zijn centrale leiding eerst doeltreffend kan uitoefenen indien het is gevrijwaard van details, in het bijzonder van die details, die betrekking hebben op de uitvoering (snelheid). Derhalve: *gecentraliseerde coördinatie, gedecentraliseerde bevelvoering*. De ondercommandanten zullen dus zelfstandiger moeten zijn dan voorheen het geval was. Een zelfde conclusie als die, welke de basis vormt voor de organisatie van de tactische eenheden. Dientengevolge zal onder het logistieke commando een aantal staven dienen te worden gesteld, waarvan elk een deel van de totale logistieke functie voor zijn rekening neemt (in algemene zin groepsstaven). Welk deel dit zal zijn is afhankelijk van de structuur van de kleinere eenheden (bataljons en compagnieën).

Kernvraag

1. De vraag, die wij ons stelden bij het hoofdstuk „Bevelsorganen” is nu teruggebracht tot de volgende: „*Welke compagnies- en bataljonsstaven zijn nodig om de verspreide elementen (groepen en pelotons) gedurende het snelle en beweeglijke gevecht te blijven leiden*”.

2. Deze leiding strekt zich uit tot:

a. de hoofdfunctie nl. het verschaffen van de logistieke steun.

b. de overige bevelsressorten:

— tactische aangelegenheden, zoals beveiliging, bescherming en de daarbij behorende inlichtingenactiviteit;

— verbindingen;

— verplaatsingen;

— administratie en interne verzorging.

Huidige overkoepelende organen van bataljons- en compagniesgrootte

1. In het thans gevolgde systeem zijn de in afb. 1 opgenomen logistieke eenheden naar wapen of dienstvak gebundeld, waarbij in navolging van de Amerikaanse methode aan deze wapens en dienstvakken de verzorging met een bepaalde groep materieelsoorten is opgedragen. De indeling is min of meer logisch, al moet worden opgemerkt, dat zij in elk land verschillend is; een strakke lijn is niet te trekken. Per materieeldienst is de commandostructuur zodanig opgezet, dat de verspreide elementen, lateraal (in ons voorbeeld over een grote breedte) in pelotons of compagnieën zijn samengevoegd. Op hun beurt zijn deze eenheden weer opgenomen in een compagnies- of bataljonsverband, dat in vele gevallen een binding geeft tussen eenheden in de derde en de vierde echelonsstrook (terwille van de duidelijkheid zijn niet alle bevelslijnen in afb. 1 daadwerkelijk getekend).

2. Deze commandostructuur kenmerkt zich door een centrale leiding, waarbij alle

impulsen voor te ondernemen acties van boven komen. Een systeem, dat in strijd is met de aard van het moderne gevecht.

Dit gevecht toch, wordt beheerst door de begrippen snelheid, beweeglijkheid, onmiddellijk reageren op onverwachte situaties en eist mitsdien een gedecentraliseerde bevelvoering. Hierbij is het bevelsressort voor de lagere commandanten ook ruimtelijk aan bepaalde grenzen gebonden.

Geïntegreerde logistieke eenheden

1. Zijn er nu andere mogelijkheden, die de nadelen van het huidige systeem ondervangen? Naar mijn mening moet deze vraag bevestigend worden beantwoord. Reeds stelde ik, dat de bevelsmogelijkheid voor een BC, CC of PC gebonden is aan het fysieke contact tussen deze commandanten en hun onderhebbenden. Deze waarheid is sedert lang voor de tactische eenheden aanvaard en geldt in het moderne gevecht eveneens voor de logistieke eenheden, aangezien elke commandant onmiddellijk moet reageren op een wijziging in de situatie. Statische situaties zijn in het moderne gevecht ondenkbaar; ideale ongestoorde verbindingen eveneens. Ten aanzien van de bevelsmogelijkheid denk ik dus in de eerste plaats aan de *hoofdfunctie, het verschaffen van de logistieke steun* en eerst daarna aan de overige bevelsressorten.

2. Uitgaande van de eis tot het handhaven van de bevelvoeringsmogelijkheden onder alle omstandigheden, zijn de nadelen van het huidige systeem slechts te ondervangen indien wij de verspreide elementen (afb. 1) groeperen in andere organieke verbanden. De enige mogelijkheid die open staat is het bundelen van de elementen met een gelijk gerichte taak of functie (functionele bundeling). Op deze wijze ontstaan organieke, geïntegreerde eenheden samengesteld uit delen van de thans aanwezige logistieke eenheden. De grootte van het rayon, waarin deze *geïntegreerde* of gemengde eenheid zijn functie zal uitoefenen, is ruimtelijk beperkt en zal bepaald de bevelsmogelijkheid van het bataljon en de compagnie niet te boven mogen gaan. Het risico, dat de commandovering over de verspreide elementen op een kritiek ogenblik verloren gaat is hierdoor tot zo gering mogelijke proporties teruggebracht. *De bevelsstructuur is nagenoeg onafhankelijk van de vijandelijke manoeuvre en het vijandelijk A potentieel.*

3. In afb. 2 zijn de geïntegreerde bevoorravings- en onderhoudseenheden schematisch weergegeven.

4. Overige voordelen

a. eenvoud:

— v.w.b. commandostructuur;

— t.a.v. de gevechtseenheden. Deze zijn voor bevoorrading slechts aangewezen op één instantie; voor onderhoud idem;

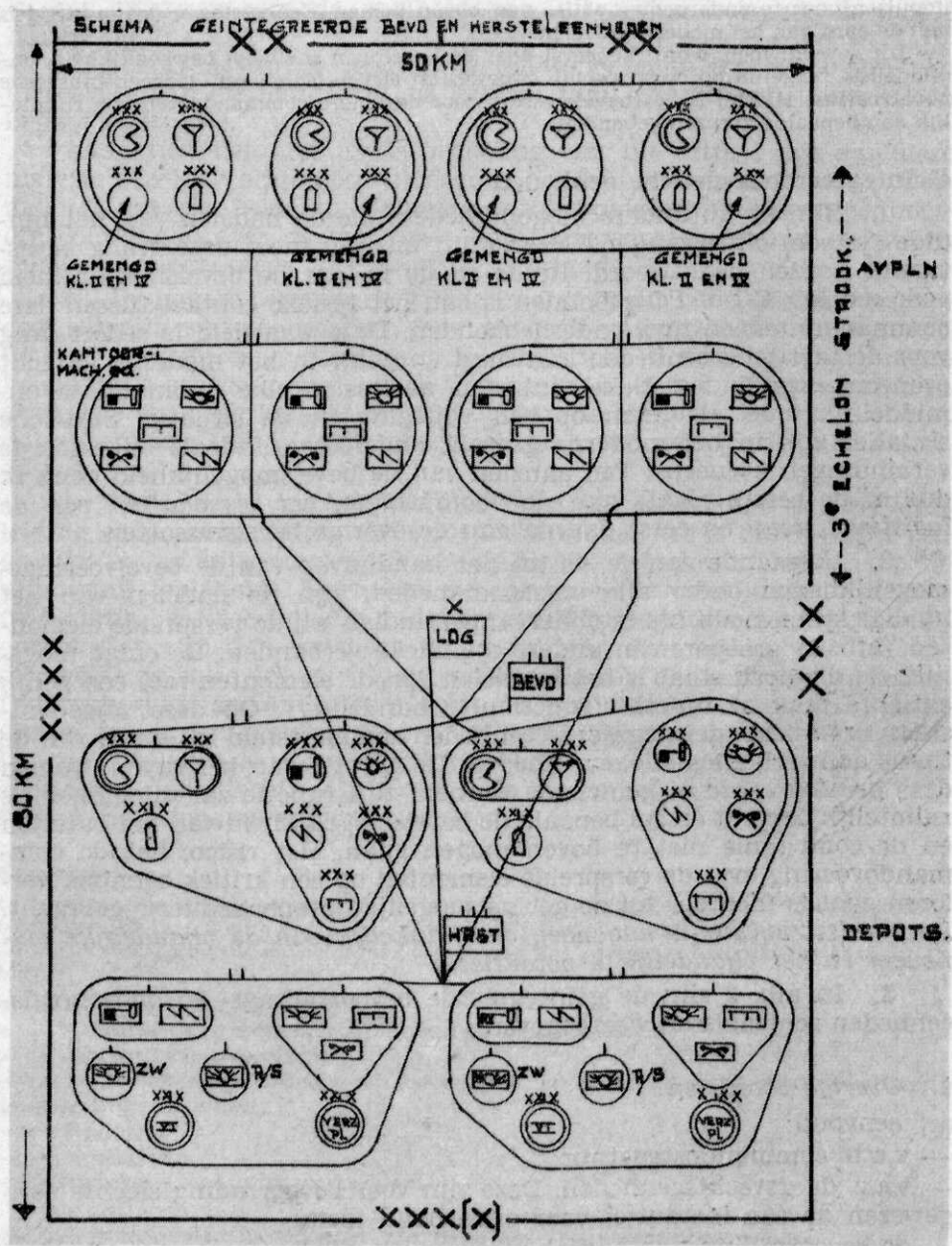
— de bevoorravings- en onderhoudskanalen zijn uniform voor alle klassen goederen en voor alle diensten;

— v.w.b. organisatie;

— v.w.b. verbindingen;

b. geen (improvisatie van) regelingen t.a.v. beveiliging enz.;

c. invoering van mechanische en/of elektronische administratie en aanvraagprocedures wordt vergemakkelijkt. Door deze mechanisatie kan personeel worden gespaard, tevens kunnen door de verhoging van de bevoorradingssnelheid de depot- en aanvullingsplaatsvoorraden worden verminderd, hetgeen de mobiliteit ten goede komt.

Afb. 2 Schema geïntegreerde bevo- en hersteleenheden.

5. Nadelen

Zijn er nu aan het systeem in het geheel geen nadelen verbonden? Het zou kortzichtig zijn dit te ontkennen. De nadelen zijn echter veelal niet inherent aan het systeem als zodanig, doch worden meer veroorzaakt door het feit dat wij moeten omschakelen; met alle praktische gevolgen van dien. Zo zal het bv. noodzakelijk zijn de bestaande voorschriften gedeeltelijk te herzien (v.s. 1326 slechts op enkele ondergeschikte punten) en het personeel gedeeltelijk te herscholen. Voor wat

betreft de herscholing zij opgemerkt, dat deze zal dienen te zijn gericht op de functies bevoorrading en herstel en niet op een uitbreiding van de technische kennis. De betrokken organisatie zal moeten voorzien in de nodige specialisten. Voorts kan als nadeel worden aangemerkt, dat het bestaande verband tussen bevoorrading en herstel binnen de materieel-eenheden wordt verbroken. Dit verband ligt, in het huidige systeem, op groepsniveau en komt in het geïntegreerde systeem één trap hoger te liggen, nl. bij het logistieke commando (logistieke brigade).

6. *Personeelsbehoefte*

Het geïntegreerde systeem is een exponent van de functionele organisatievorm. Een functionele organisatie kost minder personeel dan een staforganisatie. Door de ver doorgevoerde delegatie van verantwoordelijkheden zijn de staven kleiner dan bij een gecentraliseerde leiding. Wel zal echter de personeelsbehoefte stijgen door de grotere verspreiding. Het formeren van geïntegreerde eenheden schept kansen de door deze spreiding veroorzaakte personeelsvermeerdering zoveel mogelijk tegen te gaan, zo niet geheel op te heffen.

Uitzonderingen

1. In de voorgaande paragrafen is het probleem van de logistieke integratie in het kort uiteengezet. Het geeft derhalve het systeem in algemene zin en treedt niet in details. Toch zou dit theoretisch betoog onvolledig zijn, indien ik niet zou aangeven, dat een aantal uitzonderingen — voornamelijk gelegen in de bevoorradingssector — noodzakelijk zal zijn.

2. De voornaamste uitzonderingen zijn:

a. Geneeskundig materieel.

In verband met de conventie van Genève verdient het aanbeveling de geneeskundige formaties gescheiden te houden van de overige logistieke eenheden. Voor de bevoorrading van deze goederen wordt gebruik gemaakt van de afvoerlijn gewonden. Het betreft voorts geringe kwanta en dan nog bevoorradingsartikelen zoals farmaceutica en bloedplasma, waarvoor een specialistische kennis is vereist (apothekers).

b. Reservedelen, verwisselstukken e.d.

Het thans gevolgde onderhoudsysteem is erop gericht het defecte uitrustingsstuk zo spoedig mogelijk weer te beschikking te stellen van de (gevechts)eenheden. De klassifikatie-eenheden vormen hiertoe een onmisbare schakel in de onderhouds- en bevoorradingskringloop. De hersteleenheden zijn zelf de voornaamste gebruikers en fungeren tevens als bevoorradingsorgaan. Dit systeem berust op gezonde principes, die in het moderne gevecht onverminderd van kracht blijven. De noodzakelijke spreiding wordt immers reeds bereikt door het grote aantal (geïntegreerde) hersteleenheden. Ontkoppeling van de functies bevoorrading reservedelen en herstel zou het onderhoudssysteem ontwrichten.

Bij toepassing van het geïntegreerde logistieke systeem zal het noodzakelijk zijn de reservedelen enz. in te delen in een afzonderlijke bevoorradingsklasse, bv. klasse VI.

Slotbeschouwing

Het spreekt vanzelf, dat de doorvoering van het geïntegreerde logistieke systeem in zijn volle omvang niet in een handomdraai zal zijn te verwezenlijken. Hiermee zullen jaren zijn gemoeid.

Geschiedt de beoefening van de tactiek in vreedstijd uitsluitend theoretisch, bij de logistiek is dit bepaald niet het geval. Weliswaar zijn de omstandigheden waaronder wordt gewerkt in vreedstijd verschillend van die in oorlogstijd, er wordt echter gewerkt met vrijwel dezelfde middelen en juist deze middelen met de daaraan verbonden financiële consequenties zullen ons dwingen voorzichtig te handelen en niet overhaast te werk te gaan. Het doel is slechts trapsgewijze te bereiken.

Aangezien de noodzaak tot integratie zich het meest doet gevoelen

in de bevoorradingssector en wel in het bijzonder t.a.v. de zg. klassegoederen (klasse I, III en V), ligt het voor de hand allereerst de eenheden, die met deze taken zijn belast, te bundelen in organieke eenheden. Deze hergroepering is dan te beschouwen als de eerste stap op het pad van de integratie. Zodra een begin wordt gemaakt met de reorganisatie (aanpassing van de organisatie) van de logistieke eenheden van onze NATO-bijdrage in het kader van de atoombomvoering, zal deze eerste stap worden gezet. Blijkens de M.v.T. bij de begroting 1958 ligt dit tijdstip medio 1959.

Wellicht ten overvloede zij opgemerkt, dat het systeem bij de lagere logistieke echelons zich zal moeten aansluiten bij dat hetwelk wordt toegepast op het hogere niveau. Ook in de divisie zijn derhalve organisatiewijzigingen te verwachten.

Nieuwe uitgave

DIE DEUTSCHEN WAFFEN UND GEHEIMWAFFEN DES 2. WELTRIEGES UND IHRE WEITERENWICKLUNG, door Rudolf Luser, Maj. d. R. a. D., 200 blz., geïll. Uitg.: J. F. Lehmanns Verlag, München. Prijs: geb. DM 13,—; ing. DM 12,—.

Voorals sinds Wereldoorlog I is, door de aard en het tempo van de ontwikkeling van de techniek, de invloed van deze laatste op de oorlogvoering groter en ingrijpender geworden dan voorheen. In dit opzicht is dit boek wel bijzonder interessant, hetgeen blijkt uit het feit, dat de eerste uitgave in enige maanden tijd was uitverkocht. Voor Zee-, Land- en Luchtmachtstrijdkrachten bevat het boek uitvoerige gegevens over de vóór en gedu-

rende W.O. II voor de Duitse strijdkrachten ontworpen wapens en strijdmiddelen. Vele van deze beschreven wapens hebben de grondslag gelegd voor het modernste wapentuig.

De onderwerpen zijn niet in het kort samen te vatten, zij strekken zich uit van het „Sturmgeschütz“ tot de „V2“ en bestrijken zowel de ontwikkeling van de tanks, als van vliegtuigen en strijdmiddelen van de marine. De ontwikkeling van raketten en de Duitse onderzoekingen vooral op atoomgebied, zijn belangwekkend.

De pas verschenen tweede druk van het boek — dat voor ieder beroepsofficier van belang is — bevat 76 zeer duidelijke foto's en vele goede schetsen.

J.J.

BANDEN 1957

De geheel linnen banden voor de jaargang 1957 zijn in bewerking en kunnen reeds nu besteld worden. De prijs bedraagt f 3,25 per stuk.

Levering uitsluitend na vooruitbetaling per giro (nr 44715) of per postwissel. Bestellingen te richten aan:

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS N.V.
Zwarteweg 1 - Den Haag

Bataljons- of compagniessteunpunten

door H. J. VAN VEEN, *Luitenant-Kolonel van de Generale Staf,
Hoofd Tactische Commissie HKS.*

Algemeen

Luitenant-Kolonel S. da Costa vraagt in de inleiding van zijn artikel in het septemnummer van dit jaar om een uitspraak van de Tactische Commissie van de Hogere Krijgsschool. Het is wellicht goed, mede naar aanleiding van het gestelde in het artikel van de 1e Luitenant G. L. J. H u y s e r, op te merken dat niet de Tactische Commissie, doch de Directeur van de Hogere Krijgsschool door de Chef van de Generale Staf is belast met de taak van het uitdragen en handhaven van de eenheid van tactische opvatting in de KL. De Tactische Commissie is een onderdeel van de HKS en zij is de Directeur behulpzaam bij het uitvoeren van vermelde taak. Zij heeft als zodanig in deze dus geen zelfstandige officiële mening; deze is voorbehouden aan de Directeur van de HKS.

Het artikel van Overste Da Costa, de meningen van anderen en het wederwoord van de schrijver hebben zeer beslist bijgedragen tot verrijking van het inzicht ten aanzien van het gestelde vraagstuk. Het is dan ook te hopen dat dergelijke voor een ieder te volgen „discussies” ook met betrekking tot andere problemen navolging zullen vinden.

Het geven van een „vaste kompasstand” is in de tactiek niet alleen moeilijk, maar in de meeste gevallen zelfs fout! Om in dezelfde bespraak te blijven, het is toch in het gevecht zo, dat de commandant in iedere situatie steeds weer opnieuw zijn „koers” zelf zal moeten bepalen. Wél is het mogelijk de commandant behulpzaam te zijn bij het leren kiezen van de „juiste” koers uit de vele bestaande mogelijkheden.

Bij deze en dergelijke discussies ware overigens goed voor ogen te houden, dat het er in de eerste plaats om gaat vast te stellen op welke wijze met de Nederlandse organisatie het gevecht het beste kan worden gevoerd. Daaraan hebben wij het meest behoefte; dromerijen over hoe het zou moeten — hoe nuttig soms ook — kunnen wij voorlopig beter achterwege laten.

Allereerst zal ik trachten weer te geven wat de huidige inzichten van de Directeur HKS op dit gebied zijn, om daarna nog enkele door de verschillende schrijvers te berde gebrachte punten nader in beschouwing te nemen.

De verdediging door een infanteriedivisie

Nu in een toekomstig gevecht rekening moet worden gehouden met het door beide partijen bezigen van atoomwapens, dient de organisatie van de verdediging in de eerste plaats op het volgende te worden gebaseerd.

a. De verdediger kiest het voor hem meest gunstige gebied uit en moet dan ook vastbesloten zijn om aldaar ten koste van alles de vijandelijke aanvallen af te slaan.

b. Teneinde dit te kunnen doen dient hij de vijand vóór of tijdens diens aanval op de een of andere wijze te vernietigen, hetgeen met be-

hulp van vuur (onder meer atoomwapens), door een tegenaanval, of met beide kan geschieden. Daartoe dient de tegenstander echter allereerst aangrijpbare doelen te vormen, of met andere woorden op te treden in voor de te bezigen vuursteunmiddelen lonende concentraties. Bovendien mogen de voorbereidingen van door de verdediger uit te voeren tegenaanvallen door de aanvaller niet kunnen worden doorkruist; onder meer moet daartoe de aanval in zekere mate worden afgeremd of gestopt. Een en ander houdt in, dat bij de verdediging dient te worden zorggedragen voor „standhoudende elementen”, waardoor de aanvaller — zo hij deze wil opruimen — de nodige krachten zal moeten concentreren, dan wel zodanig in zijn oprukken zal worden belemmerd dat het inzetten van een tegenaanval mogelijk wordt. Deze elementen nu zijn de omstreden steunpunten.

c. Opdat het uitgeschakeld worden van een of meer steunpunten, of een door de vijand daartussen door dringen niet tot het falen van de verdediging zal leiden dient:

- de verdediging in voldoende diepte te worden georganiseerd;
- elk der steunpunten zich gedurende enige tijd zelfstandig te kunnen verdedigen;
- in sommige gevallen de bezetting van een steunpunt tijdig te worden verplaatst;
- de juiste plaats van de steunpunten met alle mogelijke middelen zolang mogelijk voor de aanvaller verborgen te worden gehouden.

d. Er dient voldoende verspreiding in acht te worden genomen. Hierbij moet echter het uitvoeren van de gestelde taak steeds voorop staan; de veiligheid komt eerst in de tweede plaats.

e. Tenslotte, hoewel voor het gestelde vraagstuk niet van direct belang, moet de verdediger zorg dragen voor:

- een zoveel mogelijk offensief optreden, waartoe in het bijzonder tegenaanvallen moeten worden voorbereid;
- een goede coördinatie van het vuur van de beschikbare vuursteunmiddelen; hoewel het zwaartepunt uiteraard moet liggen bij de steun voor de verdediging der steunpunten en de uitvoering der tegenaanvallen, dient tevens te worden getracht de vijand zoveel mogelijk verliezen toe te brengen wanneer deze zich nog vóór het weerstandsgebied bevindt of wanneer hij zich begeeft in de niet of zwak bezette terreingedeelten tussen de steunpunten.

Op basis van deze grondslagen zal de divisiecommandant zijn verdedigingsplan opmaken. Zonder hier een beoordeling van de toestand volledig en in de juiste staftechnische volgorde te willen behandelen, wil ik speciaal ten aanzien van de keuze der steunpunten het volgende opmerken.

Allereerst dient te worden uitgemaakt welke naderingsmogelijkheden er voor de vijand bestaan, zowel naar het weerstandsgebied als over de gehele diepte daarvan.

Afhankelijk van de natuurlijke terreingesteldheid (o.m. waarneming, schootsvelden, dekking) en van de mogelijkheid deze door kunstmatige hindernissen te versterken, zal dienen te worden vastgesteld welke tactisch belangrijke gebieden er zijn, dat wil eigenlijk zeggen: welke terreindelen deze naderingsmogelijkheden kunnen beheersen. Aan de hand hiervan moet worden bepaald hoe de beschikbare troepen (in eerste instantie de infanterie-eenheden) over het weerstandsgebied zullen

worden verdeeld. Plaats, sterkte en wijze van bezetting der steunpunten hangen nu in hoofdzaak af van de beschikbare middelen en van de aard van het terrein.

Beschikbare middelen voor de bezetting van steunpunten

De divisie beschikt organiek over zeven infanteriebataljons. Indien de legerkorpscommandant daartoe bijzondere redenen aanwezig acht kan hij de divisie met één of meer infanteriebataljons van de legerkorpstroepen versterken.

De nieuwe organisatie van het infanteriebataljon maakt het mogelijk, dat deze eenheid gedurende enige tijd zelfstandig het gevecht kan voeren. Het inf bat heeft daartoe de nodige organen zoals een stafcompagnie (v en i pel), een ondersteuningscompagnie (pel mnr 4.2-in) en een verzorgingscompagnie; het beschikt niet slechts over voldoende vuursteunmiddelen, doch tevens over de nodige verbindingen en datgene dat voor de instandhouding gedurende een beperkte tijd noodzakelijk is. De bataljonsstaf moet in staat worden geacht de vele regelingen te treffen die zowel voor de voorbereiding als voor de uitvoering van de verdediging nodig zijn. De indeling in vier tirailleurciën biedt voor het bezetten van een naar alle zijden te verdedigen steunpunt, alsmede voor de uitvoering van een effectieve gevechtsbeveiliging (bewaking) vele voordelen. De verschillende ondersteuningswapens zijn bij het bataljon ingedeeld, opdat deze zo nodig onder centrale leiding op de beslissende plaatsen en tijdstippen kunnen worden geconcentreerd.

Onze tirailleurcompagnie daarentegen beschikt van huis uit *niet* over voldoende organen om het gevecht in een steunpunt zelfstandig te kunnen voeren, doch zal daartoe in voorkomend geval met middelen van het bataljon moeten worden versterkt. De indeling in drie pelotons is voor een rondomverdediging minder gunstig. Het is voor de compagniescommandant, die niet over een staf beschikt zoals de bataljonscommandant, zeer moeilijk de nodige regelingen te treffen en op de uitvoering daarvan toezicht te houden. Hij beschikt ook niet over een verkenningsorgaan in de geest van het v en i peloton. Indeling van bataljonsondersteuningswapens bij alle vier tirailleurcompagnieën is niet mogelijk, het beschikbare aantal maakt het versterken van één, hoogstens twee cien mogelijk; bovendien zijn bijvoorbeeld mnr 4.2-in en tlvn 106 mm minder geschikt voor een opstelling in een compagniesteunpunt, daar zij hierdoor in hun mogelijkheden te veel zouden worden beperkt.

Het terrein

Indien het terrein een betrekkelijk groot aantal gunstige naderingsmogelijkheden voor de vijand biedt, zal dit veelal ook slechts kunnen worden beheerst door het bezetten van een betrekkelijk groot aantal tactisch belangrijke gebieden. Deze voor de verdediger ongunstige gesteldheid van het terrein kan hem ertoe brengen:

- het weerstandsgebied elders te kiezen;
- door het scheppen van kunstmatige hindernissen in allerlei vorm het aantal gunstige naderingsmogelijkheden zoveel mogelijk te beperken;
- indien het terrein zulks mogelijk maakt, steunpunten in te richten van een geringere sterkte;
- slechts de voornaamste tactisch belangrijke gebieden te bezetten.

Steunpunten

Indien de gesteldheid van het terrein zodanig is dat niet kan worden voorkomen, dat een betrekkelijk groot aantal steunpunten moet worden ingericht, dan zal dit kunnen geschieden door:

— het door het legerkorps beschikbaar stellen van meer infanteriebataljons, óf

— het inrichten van compagniessteunpunten.

Compagniessteunpunten zullen in verband met reeds eerder genoemde redenen slechts dan zin hebben wanneer:

— het bataljon de compagnie hiertoe met de nodige middelen versterkt;

— de compagnie voor wat betreft de verbindingen en de verzorging kan blijven rekenen op de steun van het bataljon;

— het terrein een zodanige (zo mogelijk; natuurlijke) sterkte bezit dat de geringere middelen van een compagnie voldoende zijn om een weerstand van betekenis te vormen.

Het meestal vlakke en weinig mogelijkheid tot waarneming gevende Nederlandse terrein vereist dikwijls bijzondere maatregelen zoals:

— het inrichten van compagniessteunpunten in zodanig onderling verband, dat zij elkaar nog zoveel mogelijk met vuur kunnen steunen en bovendien het centraal in handen houden van de bataljonswapens mogelijk blijft. Als het ware een meer uitgedijde vorm van een bataljonssteunpunt, teneinde de waarnemingsmogelijkheden tot een maximum te kunnen benutten;

— het organiseren van een uitgebreide gevechtsbeveiliging voor de niet bezette delen van het terrein.

Conclusie

Het is dus in feite niet bataljonssteunpunten óf compagniessteunpunten, maar bataljonssteunpunten én — indien nodig — compagniessteunpunten. Indien compagniessteunpunten moeten worden ingericht — het terrein moet dit dus uitwijzen — zullen deze moeten worden beperkt tot zo mogelijk één of in het uiterste geval twee per bataljon.

Nadere beschouwing over enkele ter sprake gekomen punten

Ruimte

Indien men theoretisch een tactisch vraagstuk als het onderhavige bespreekt, behoort men niet uit te gaan van een bepaald voorbeeld, zeker niet wanneer om bepaalde redenen de daarvoor geldende specifieke omstandigheden niet worden weergegeven. Het heeft weinig zin om te spreken over „onze verhoudingen” om dan daaruit een algemene conclusie te willen trekken en zelfs afstanden te noemen voor een divisieeerstandsgebied en tussenruimten tussen de steunpunten. In de praktijk zal toch ieder geval een eigen oplossing vereisen, waarbij de omstandigheden van het terrein (bv. begaanbaarheid voor tanks, aanwezigheid van natuurlijke hindernissen als rivieren en kanalen) steeds een overheersende rol zullen spelen.

Het is gevaarlijk om getallen te noemen; maar *zuiver om de gedachte te bepalen, kan worden gesteld dat onze divisies zeker een vak met méér dan 15 km frontbreedte zullen moeten verdedigen.*

Indien in verband met de uitgestrektheid van het weerstandsgebied de afstanden en tussenruimten tussen de steunpunten aanzienlijk meer dan 3 km gaan bedragen, zal daar iets anders tegenover moeten staan

om de verdediging nog mogelijk te maken. Dit kan onder meer door:

- het organiseren van een uitstekende gevechtsbeveiliging, onder meer door het daartoe gebruiken van verkenningseenheden;
- de aanwezigheid van natuurlijke hindernissen of het scheppen van kunstmatige hindernissen op grotere schaal, waarvoor meer genie-eenheden nodig zullen zijn;
- versterking van de vuursteun, teneinde overal in het weerstandsgebied het nodige vuur te kunnen uitbrengen;
- het — indien de tijd daartoe beschikbaar is — doen voorbereiden van grotere aantallen steunpunten, teneinde deze naar gelang van het optreden van de vijand te doen bezetten;
- het inrichten van compagniessteunpunten, indien deze door de gesteldheid van het terrein voldoende weerstand kunnen bieden.

De verdediging

De Directeur HKS heeft in zijn op 13 maart van dit jaar voor de Vereniging ter Beoefening van de Krijgswetenschap gehouden voordracht gesteld, dat de door ons te voeren verdediging uitermate veel varianten zal kunnen vertonen, waarbij als uitersten de zogenaamde „conventionele” en de „beweeglijke” verdediging. Deze namen ziet hij verder echter liever niet gebezigd, daar er qua beginselen slechts van één soort, „*de verdediging*” sprake is. „Statisch” werd ook de zg. conventionele verdediging niet gevoerd. Indien men dit zo zou willen aanduiden zou men kunnen spreken van een „klassiek” verdedigen (dat is standhouden) binnen een steunpunt en dit het statisch element van de verdediging kunnen noemen.

Het voor de vijand verborgen houden van de juiste plaats der steunpunten.

Het lijkt mij goed hier nader in te gaan op de niet alleen in deze artikelen geuite bewering dat de juiste plaats van een bataljonssteunpunt nimmer voor de vijand verborgen kan worden gehouden.

Dat de vijand door luchtverkenningen zal kunnen vaststellen dat bepaalde terreindelen ter verdediging zijn ingericht, is ongetwijfeld waar. Hij zal uit de lucht echter geenszins de juiste begrenzingen der steunpunten kunnen vaststellen, immers:

- a. hoewel een steunpunt slechts zelden geheel zal kunnen worden gemaskeerd, zullen anderzijds bij een zoveel mogelijk uitbuiten van de terreingesteldheid, altijd delen aan waarneming door de vijand onttrokken kunnen worden;
- b. de eenheden belast met de gevechtsbeveiliging vóór en binnen het weerstandsgebied en andere troepen die (aanvankelijk) buiten het steunpunt worden gehouden (onder meer genietroepen), zullen — indien opgemerkt — de vijand de indruk geven dat — in het bijzonder het voorste deel van het weerstandsgebied — min of meer volledig is bezet;
- c. speciale misleidingsmaatregelen, waaronder het maken van schijnopstellingen, zullen deze indruk moeten versterken.

De vijand zal zich daarom slechts door middel van grondverkenningen nadere gegevens kunnen verschaffen omtrent de juiste ligging der steunpunten. Dit zal door de verdediger moeten worden tegenge-

gaan, waarbij onder andere op de volgende wijze kan worden opgetreden:

— kleine verkenningspatrouilles moeten door de gevechtsbeveiliging worden afgewezen;

— verkenningsacties op grotere schaal zullen moeten worden tegengegaan door de gevechtsbeveiliging in samenwerking met plaatselijke beweeglijke reserves.

Bij het tegengaan van deze verkenningen dient er zoveel mogelijk voor te worden gezorgd dat de lokatie van in steunpunten opgestelde wapens niet bloot wordt gegeven.

Aldus zal de vijand slechts voldoende gegevens te weten kunnen komen door het inzetten van een werkelijke aanval. Wanneer hij echter met zijn aanvalstroepen tegen het steunpunt oploopt is het voor hem te laat nog atoomwapens daartegen in te zetten. De moeilijkheid voor de verdediger is hierbij gelegen in het feit dat een gewelddadige verkenning van enige sterkte moeilijk te onderscheiden zal zijn van een werkelijke aanval. Hoogstens kan na afloop van een dergelijke vijandelijke actie veelal worden vastgesteld, dat het slechts een gewelddadige verkenning betrof. Naar gelang van de omstandigheden zal de verdediger dan zijn maatregelen treffen als:

— het door het betrokken bataljon doen innemen van een ander, reeds voorbereid, steunpunt;

— het gros van het bataljon voor een beperkte tijd uit het steunpunt halen (atoomwapenbeveiliging), waarbij echter dient te worden nagegaan of het steunpunt weer tijdig, dus vóór het losbreken van de werkelijke aanval kan zijn bezet;

— het uitvoeren van beperkte offensieve acties met vuur (zo mogelijk ook atoomwapens) en een intensieve patrouillegang, teneinde, zodra de aanvaller zijn eenheden terugneemt, het contact met hem te bewaren en hem zoveel mogelijk afbreuk te doen.

Uit het voorgaande volgt, dat de vijand meer kans heeft gegevens te verkrijgen over de voorste dan over meer achterwaarts gelegen steunpunten. Uiteraard zal hij soms ook wel in staat zijn de juiste ligging van een steunpunt vast te stellen of te raden; ook zal de verdediger wel eens verkeerde of niet tijdige maatregelen treffen. Het gevolg daarvan kan zijn vernietiging of zware beschadiging van een steunpunt door atoomwapens of door een zware artilleriebeschieting. Dergelijke risico's brengt de oorlog nu eenmaal mee!

Gevechtsbeveiliging

Hetgeen tot nu toe met bewaking van het weerstandsgebied werd aangeduid zal in het vervolg worden weergegeven door het woord gevechtsbeveiliging.

Deze zal in het voorste deel van het weerstandsgebied meestal onder verantwoordelijkheid van de gevechtsgroeps- en/of bataljonscommandanten vallen, meer achterin zal zij veelal centraal door de divisiecommandant worden geregeld.

Een gevechtsgroeps- of bataljonscommandant zal slechts in een voldoende gevechtsbeveiliging in front en in de niet bezette terreingedeelten tussen de steunpunten kunnen zorgdragen, wanneer hij hiervoor over de nodige middelen beschikt. De hogere commandant zal hiermee

rekening moeten houden, wanneer hij een ondercommandant met de verantwoordelijkheid voor een bepaalde sector van het gebied belast.

Verkenningseenheden van de divisie en de v en i pelotons der bataljons lenen zich het beste voor deze in de eerste plaats waarschuwendende taak.

Toch zal men er veelal niet aan kunnen ontkomen ook tirailleurs hiervoor te bestemmen, waarbij als algemene richtlijn kan worden aangehouden:

— beveiliging onmiddellijk in front van de steunpunten te doen verzorgen door de steunpunten zelf;

— beveiliging tussen de steunpunten kan door de bezetting van de betrokken steunpunten of door die van meer achterwaarts gelegen steunpunten worden verzorgd. In het laatste geval kan deze infanterie onder rechtstreeks bevel van de gevechtsgroepscommandant worden gesteld, dan wel — voor zolang zij in het gebied van een meer voorwaarts opgesteld bataljon optreedt — onder bevel van de betrokken bataljonscommandant.

Deze gevechtsbeveiliging geschiedt onder meer door middel van patrouillegang of door het inrichten van weerstandsnesten en het plaatsen van posten. Bij slecht zicht zal zij op een andere en meer intensieve wijze moeten worden uitgevoerd.

Tenslotte zal zorg moeten worden gedragen voor beweeglijke reserves, teneinde offensief te kunnen optreden tegen vijandelijke infiltraties. Meestal zullen deze reserves optreden onder bevel van de gevechtsgroepscommandant die ze kan samenstellen uit tanks en infanterie uit meer achterwaarts opgestelde bataljons. Terreinomstandigheden of grote afstanden kunnen er echter toe noodzaken dit optreden — althans in het voorste deel van het weerstandsgebied — over te laten aan de bataljons.

Hoe wordt de gevechtsbeveiliging nu uitgevoerd? Zodra de vijand in het niet bezette terrein wordt vastgesteld, zullen de eenheden van de gevechtsbeveiliging in de eerste plaats trachten deze zelf te vernietigen. Hiervoor moet zo nodig vuursteun van bataljonswapens of artillerie worden verleend.

Bij een sterker vijandelijk optreden zal dit niet slagen en dient zo snel mogelijk door de plaatselijke beweeglijke reserve offensief te worden opgetreden. Als de vijand met nog grotere sterkte tussen de steunpunten doordringt zullen zo mogelijk de tot deze steunpunten behorende eenheden der gevechtsbeveiliging tijdig daarbinnen moeten worden teruggenomen. De beweeglijke reserves treden zo goed mogelijk vertragend op, totdat de vijand door meer achterwaarts gelegen steunpunten en de verschillende hindernissen kan worden tegengehouden.

Uit het voorgaande moge volgen dat alle buiten de steunpunten optredende eenheden der gevechtsbeveiliging zo enigszins mogelijk voor overmacht snel en tijdig in de steunpunten moeten kunnen terugkeren. De steunpunten moeten daarom, willen zij deze troepen kunnen opnemen en 's vijands aanval kunnen afslaan, reeds vóór het losbreken van de aanval bezet zijn. Dit behoeft niet volledig te zijn, maar een „uitgesmeerd zijn” van de eenheden over het bataljonsgebied — zoals door één der schrijvers gepropageerd — is bepaald onmogelijk.

Lineaire (statische) verdediging

Via de gevechtsbeveiliging ben ik haast ongemerkt gekomen op de door de Kapitein W. Oliemans gepropageerde lineaire (statische) verdediging.

Allereerst de gebruikte namen, die nog al verwarrend werken. Statisch behoeft niet lineair te zijn, daar men ook de verdediging in steunpunten statisch zou kunnen voeren. Kapt. Oliemans stelt verder dynamisch optreden naast beweeglijk optreden, hoewel deze twee wijzen van optreden synoniem lijken, hetgeen overigens geenszins inhoudt dat alles nu maar steeds door beweegt en dat er geen steunpunten zouden zijn.

Tenslotte het lineaire optreden waarbij de bataljons en compagnieën moeten zijn uitgesmeerd over grote frontbreedten, willen zij althans de gehele frontbreedte van de divisie gezamenlijk kunnen beslaan en wil er nog van enige diepte in de verdediging sprake zijn. Ik moge daarbij de volgende notities maken.

— Een bataljon met een frontbreedte van 4800 m kan nimmer een krachtige verdediging voeren, ook al is deze slechts naar één zijde gericht. De vijand zal dan immers in staat zijn met betrekkelijk geringe krachten vrij snel door deze bataljons heen te breken.

— Onze bataljons infanterie, tenzij met grote aantallen tanks versterkt, zijn niet in staat om — nadat de vijand zijn aanval eenmaal is begonnen en onder de druk daarvan — meer achterwaarts voorbereide steunpunten in te nemen.

Dit zou neerkomen op een vertragende actie, waarbij onder druk van een overmacht nimmer meer een sterke verdediging in het steunpunt valt te organiseren. Dit zou dus bepaald vóórdát de vijand hierop aanvalt reeds bezet moeten zijn.

Het is iets anders wanneer de verdediger, steunende op zijn toch reeds — hoewel niet volledig — bezette steunpunten, dynamisch of beweeglijk daarvóór en daarbuiten optreedt. Hij zal met zijn gevechtsbeveiliging en beweeglijke reserves het niemandsland moeten beheersen en de aanvalsvoorbereidingen van de vijand zoveel mogelijk moeten storen en doorkruisen.

Het zijn dan ook deze eenheden die min of meer optreden zoals Kapitein Oliemans dit voor het gehele bataljon ziet, maar dan geruggesteund door bezette steunpunten, waarop zij terug kunnen vallen wanneer de omstandigheden daartoe dwingen.

Afgezien van het vorenstaande lijkt mij een optreden zoals door schrijver voorgestaan ook om redenen van bevelvoering (verbindingen!) en verzorging praktisch niet te verwezenlijken.

Overigens is zijn opmerking over de talrijk mogelijke variaties zeer juist en een bataljon zal, misschien door de omstandigheden gedwongen, wel eens op deze wijze moeten optreden; maar het is iets anders om daarvan als normale verdedigingsvorm uit te gaan!

Een bataljonscommandant zal in de verdediging overigens wel kunnen worden belast met een vak van 5 km breedte. De verdediging wordt echter gevoerd in een in te richten steunpunt, dat om de gedachte te bepalen een $1\frac{1}{2}$ à 2 km² zal beslaan. Daarbuiten wordt opgetreden door de gevechtsbeveiliging.

Het is wellicht goed hier tevens stelling te nemen tegen het begrip „lokken” van de vijand en „kanaliseren” als dit in dezelfde geest wordt bedoeld. De vijand zal zich niet laten lokken, wij kunnen hem slechts

tot iets „dwingen”. Vandaar ook de standhoudende taak van steunpunten, die hem moeten „dwingen” óf te concentreren, óf zich te be-geven in voor hem minder gunstig terrein.

Psychologisch effect

Ten aanzien van het moreel zal de enkele man zich met het oog op infiltratie of „omspoelen” zeer zeker veiliger voelen in een sterker dus groter steunpunt. Maar geruchten zijn in een kleinere eenheid uiteraard gemakkelijker tegen te gaan.

Uit de buitenlandse vakpers

Zijn voorbehoedende entingen noodzakelijk

Grote aanvoerders hebben altijd rekening gehouden met de gezondheidstoestand van de troep als één van die toevalligheden, die op een bepaald ogenblik doorslaggevend konden zijn bij het forceren van een tactische beslissing. Daarbij was men er ook steeds van overtuigd, dat het niet alleen de ziekte als zodanig, noch haar optreden bij grote aantallen militairen gelijktijdig was, die besliste over de gunsten van Mars, maar ook het feit dat massale ziekte een zeer nadelige invloed heeft op moreel en gedisciplineerdheid van de troep. Hoewel het, hoofdzakelijk als uitvloeisel van de bacteriologische ontdekkingen na het midden der negentiende eeuw, mogelijk bleek om aan de vroegere epidemieën zowel in vredes- als oorlogstijd paal en perk te stellen, toch kan men aan de epidemische ziekten ook voor de jongste tijden hun invloed op de gang van de geschiedenis niet ontzeggen. In de jaren 1871-'74 overleden in Duitsland nog 33.651 mensen aan cholera en in 1883-'86 in Europees Rusland aan de zelfde ziekte 800.000 mensen. De voorbehoedende inenting tegen cholera werd het eerst toegepast in de Balkanoorlog en bewees in de eerste wereldoorlog haar werkelijke nut: slechts 1690 Duitse militairen stierven in deze oorlog aan cholera en de burgerbevolking bleef geheel vrij. Hetzelfde kan worden aangetoond voor ziekten als pest en pokken, buiktyfus, dysenterie en vlektyfus: steeds bleek, dat een beter inzicht in de levensgewoonten van ziekteverwekkers, in en buiten het menselijk lichaam, tot maatregelen voor hun vernietiging hebben gevoerd. Nu is het

helaas niet zo, dat alle infectieziekten — eenmaal doorstaan — een langdurige onvatbaarheid veroorzaken en dus is ook een actieve onvatbaarmaking d.m.v. enting niet voor alle infectieziekten mogelijk (o.a. malaria, gonorrhoe, longontsteking).

Aan de hand van de geschiedenis van de pokken, waarvoor in Duitsland sinds 1874 een compromisloze directe entingsdwang bestaat, zodat dit land sindsdien vrij is geweest van deze verschrikkelijke ziekte, valt te betogen hoe moeilijk het op de lange duur wel is jaar in jaar uit een ziekte te bestrijden, die haar existentie nimmer meer bewijst.

Het leger van de huidige Duitse Bondsrepubliek kent, zoals de andere NAVO-legers, inentingsdwang tegen pokken, buiktyfus, paratyfus A & B en tetanus. Deze inentingen worden ook daar als minimum van het absoluut noodzakelijke gezien.

(Voor ons is interessant, dat het probleem van de primovaccinatie in het leger van onze oosterburen niet bestaat, aangezien de absolute dwang tot pokkenenting in het eerste of tweede levensjaar en tot herinenting op twaalfjarige leeftijd maakt, dat men in het leger uitsluitend met de veel minder ingrijpende pokkenherinenting te maken heeft; een benijdenswaardige toestand! Overigens biedt het artikel voor de geneeskundige leek een duidelijk overzicht van wat iedere officier van deze materie toch minstens moet weten, zonder overmaat aan statistieken en geleerddoenerij. Ref.)

„Sind Schutzimpfungen notwendig?”, door Oberfeldarzt Dozent Dr. Georg Finger, in „Truppenpraxis”, Heft 8, 1957, blz. 321 e.v. v. d. B.

Cavalerie oefent in Sennelager

door M. A. VAN DEN WALL BAKE, *Majoor der Huzaren*
en L. DE HARTOG, *Majoor der Huzaren*

Inleiding.

Wellicht wordt door geen wapen telkenjare met meer spanning de beslissing tegemoet gezien, of al of niet in het buitenland zal worden geoefend, dan door de cavalerie. Hohne, waar de zeer noodzakelijke voortgezette schietoefeningen worden gehouden, garandeert een halfjaarlijkse training, waar de cavalerie niet buiten kan. Helaas zijn veld-dienst oefeningen op eskadrons- en bataljonsniveau nog lang geen vaste programmapunten, daar zij in Nederland zodanig aan beperkingen zijn gebonden — en dus irreëel moeten worden gehouden — dat wij dringend om ruime oefenterreinen in het buitenland verlegen zitten. Voor dit jaar is deze oefengelegenheid gevonden in het Nato-trainingskamp Sennelager (Duitsland).

Deze oefeningen in Sennelager werden voor 4 Bat Zw Tks gehouden van 16—28 september, in aansluiting op de schietoefeningen te Hohne. A Esk-101 Bat Zw Tks en 4 Verk Esk verbleven, als tegenpartij, langer in Sennelager en profiteerden derhalve óók in ruime mate van deze oefengelegenheid.

Teleurstellend was het bericht, dat het Bataljon Limburgse Jagers, waarmee vele oefeningen zouden worden gehouden en waarmee 4 Bat Zw Tks in Nederland veelvuldig had samengewerkt, niet uit Oirschot was vertrokken in verband met de A-griep. Gelukkig is Commandant 4 Div erin geslaagd het programma om te zetten en zich in de tweede week te verzekeren van de medewerking van een Brits Armoured Infantry Battalion en wel het eerste bataljon van de Royal Hampshires.

Oefenterrein, weer en bodemgesteldheid.

Ook in Sennelager zijn de mogelijkheden voor tankoefeningen beperkt, hoewel een zeer natuurlijk, licht golvend, afwisselend kaal en enigszins begroeid terrein met een afmeting van ongeveer 7×3 km ter beschikking staat. Daarnaast zijn er enkele terreingedeelten, die als bivak- of verzamelgebied kunnen worden gebruikt en, door middel van verharde wegen of tanksporen, met het eerder genoemde oefenterrein zijn verbonden.

Behoudens een enkele dag was het weer volgens het standaardpatroon van de zomer 1957. Het terrein was derhalve zeer zwaar en er waren tanksporen met groeven ter diepte van $\frac{1}{2}$ tot 1 meter, waarmee enkele argeloze wielvoertuigbestuurders, bij een poging deze dwars over te steken, tot hun verdriet kennis maakten.

Eskadronsoefeningen.

Deze begonnen aarzelend. Men was zich, ondanks de verkenning die over alle oefenterreinen tevoren had plaatsgevonden, de ruimte en vrijheid niet geheel bewust. Typerend was ook dat de tankbemanningen zich bijzonder verheugden over het feit dat ze „zomaar” door het dorpje Augustdorf mochten rijden. Aanvankelijk wilden ze dit niet geloven.

Realistisch oefenen in Sennelager

De eskadronsoefeningen werden tweemaal door elk eskadron uitgevoerd. De tweede keer ging vanzelfsprekend veel beter en kenmerkend was dat men daarbij de ruimte direct beter benutte.

Een moeilijke opgave vormden de oefeningen van de derde dag. De zéér dichte mist liet slechts enkele tientallen meters zicht toe. Ondanks deze handicap werden de drie oefeningen (een verdragend gevecht, het optreden van het voorste echelon van een voorhoede en een aanval) goed ten uitvoer gebracht. Nergens heeft men zich door de mist laten misleiden. Ook de jonge pelotonscommandanten pasten zich vlot aan de omstandigheden aan. Een ieder kreeg er reeds op de eerste dag veel plezier in en het enthousiasme steeg alom, ofschoon het hemelwater bleef neerdalen.

Een groot voordeel was ook dat de A-griep te Sennelager praktisch geen vat op de huzaar van 4 Bat Zw Tks kon krijgen, waardoor de eskadrons bijna steeds volledig konden uitkomen; ook gedurende de bataljonsoefening.

De bataljonstest.

Deze test begon met een nachtelijke verplaatsing onder oorlogsomstandigheden (verduistering). De route van ca. 30 km voerde afwisselend door tanksporen en over harde wegen. Een botsing tussen enkele tanks op ongeveer de helft van het traject bewees, dat men deze marsen in Nederland onvoldoende kan beoefenen en zowel de leiding als de chauffeurs bleken met verplaatsingen nog onvoldoende vertrouwd te zijn. Het lijkt ons derhalve noodzakelijk dat in de cavaleriegarnizoenen de mogelijkheid wordt geschapen deze marsen op kunstwegen te beoefenen. Behalve dit ene gesignaleerde incident verliep de mars vlot, zeer zeker wanneer men bedenkt dat het grootste deel in stromende

regen werd afgelegd en dat menig chauffeur een complete „modderdouche” onderging, wanneer zijn tank, door moddergaten rijdend, een boeggolf veroorzaakte, die óver de chauffeur heen in het bestuurderscompartiment sloeg en daar een laag van 5 à 10 cm modderwater achterliet.

De nachtelijke verplaatsing eindigde in het verzamelgebied, waar zich ook het Armoured Infantry Battalion bij de tanks voegde. Dit verzamelgebied was een terrein, uitstekend geschikt voor tanks, met goede dekking en — voor Nederlandse oefenterreinbegrippen — van ongekende afmeting, namelijk ongeveer 1×3 km; doch tóch nog te klein voor de voor A-oorlogvoering zo noodzakelijke spreiding. Bovendien was er geen ruimte voor de infanterie, zodat de „marrying-up” en de teamvorming niet konden plaatsvinden zoals de beide commandanten zich deze hadden voorgesteld. Dit maakte het geheel des te moeilijker, omdat hier bataljons van verschillende nationaliteit samenwerkten. Ook het bevoorradingspersoneel kon op zeer realistische wijze worden geoefend in het opvoeren en het, in samenwerking met de kwartiermakers, verspreid en gecamoufleerd klaarzetten van de nodige klasse I, III en V artikelen, zodat het bataljon, direct na beëindiging van de nachtmars, in het verzamelgebied weer gevechtsklaar kon worden gemaakt.

Op de dag volgende op de nachtmars werd de aanval van het versterkte tankbataljon (4 Bat Zw Tks versterkt met het Armoured Inf Bn Royal Hampshires) in gevechtsgroepsverband beoefend, waarbij de hogere, neven- en te doorschrijden onderdelen slechts in de vorm van Higher Control werden voorgesteld. De verkenningen, bevelsuitgiften en verbindingen gaven enige moeilijkheden in verband met het intergeallieerde karakter van deze oefening. Daarnaast was ook merkbaar, dat er nog te weinig routine op dit gebied bestaat, ook al weer omdat bataljonsoefeningen in Nederland nauwelijks kunnen worden gehouden en een CPX de oefening met troepen toch slechts op beperkte wijze nabij komt. De aanval — over ongeveer 6 km — liet duidelijk de vruchten zien van de eskadronsoefeningen, die in de voorgaande week waren gehouden. Zij verliep op bataljonsniveau nog niet geheel op de noodzakelijke vlotte cavaleriewijze, hetgeen mede te wijten was aan de aanvankelijk wat onwennige samenwerking met het Engelse bataljon, onder andere als gevolg van verbindingsmoeilijkheden. De Engelse 19 set paste natuurlijk niet in het verbindingschema en de geïmproviseerde middelen maakten een vertraging in het berichtenverkeer onvermijdelijk. De tweede en derde dag van de bataljonsoefening ging de verbinding tussen het Nederlandse en het Engelse bataljon goed, aangezien de Nederlandse liaisonofficier bij de Engelsen, een tijdelijk reserve 2e Luitenant, zich op uitstekende wijze van zijn taak kweet. Hoezeer de algemene vlotheid en de samenwerking verbeterden bleek des anderen daags bij het vertragend gevecht, nadat gedurende de nacht op het aanvalsdoel was geconsolideerd.

Hoewel het vertragend gevecht, gedwongen door de beperking van het oefenterrein, over slechts 6 km moest worden gevoerd, zag de bataljonscommandant van het versterkte tankbataljon, binnen zijn betrekkelijk smalle vak van ca. 4 km, nog kans om met een eskadron een verrassende tegenaanval te doen op de flank van de tegenpartij die — voorgesteld door A Esk-101 Bat Zw Tks, de (uitstekende) demonstratiecompagnie van de Infanterieschool en 4 Verk Esk — hierdoor inderdaad compleet werd verrast. Het versterkte tankbataljon kreeg toen de

gelegenheid zich, volgens plan, terug te trekken achter de eigen troepen en zich te prepareren op zijn nieuwe taak van divisiereserve.

Tot slot van deze bataljonstest werd op de laatste dag een tegenaanval gelanceerd op een sterke vijand, die tussen twee van de voorste bataljonssteunpunten was doorgedrongen. Deze actie werd ingeleid door een eskadronsaanval op een dominerende heuvel die, gelegen op de flank van het bataljons-aanvalsterrein, in eigen handen diende te zijn. Gesteund door het vuur van de beide andere eskadrons en van de beschikbare artillerie en mortieren viel het betrokken eskadron, samen met een compagnie Armoured Infantry, aan. Ditmaal zagen wij niet het beeld dat de tanks lange tijd gescheiden van infanterie opereerden en de infanterie zonder tanksteun was, doch een werkelijke aanval in teamverband, waarbij de Armoured Infantry de tanks snel volgde en, zodra nodig, zijn voertuigen verliet, om te voet, samen met de tanks, de vijandelijke weerstand op te ruimen. Direct na het nemen van dit dominerende terrein gingen de beide andere versterkte eskadrons, onder leiding van de BC die hen in zijn commandotank op de voet volgde, tot de aanval op het bevolen doel over, gesteund door het vuur van het eskadron dat deze aanval had ingeleid. In zeer korte tijd werd het doel genomen en vervolgens geconsolideerd. Een op ieder niveau vlot uitgevoerde tegenaanval, die bewees met welke grote sprongen de geoefendheid van het bataljon omhoog was gegaan en wat in korte tijd op het gebied van samenwerking met andere wapens kan worden bereikt; zelfs wanneer het onderdelen van verschillende nationaliteit betreft.

Leiding van de oefening.

Ook bij deze gelegenheid is weer gebleken hoe moeilijk een tankoefening te leiden is. Zeer terecht waren hulpleiders tot en met het niveau van het tankpeloton ingedeeld. Daar deze mensen uit de aard der zaak in het leiders-radionet waren opgenomen, beschikten zij over een radioset AN/GRC 5 of 9 in een jeep. In de jeep konden zij de bewegingen van de tanks niet bijhouden, laat staan de tanks vooruitgaan om hun voorwaartse beweging af te remmen in verband met vijandelijk vuur en hen verliezen op te leggen. Het ware wellicht beter de scheidsrechters *tijdig* te dirigeren naar de plaatsen, waar de leider van de oefening zulks nodig oordeelt, teneinde hen in de gelegenheid te stellen de oefening te doen verlopen naar diens inzicht.

Slotopmerkingen.

Uit de gehouden oefeningen van 4 Bat Zw Tks kunnen enkele conclusies worden getrokken.

- a. Bij de aanvang van de oefeningen (speciaal op eskadrons- en bataljonsniveau) bleek gebrek aan ervaring, routine en zelfvertrouwen in het terrein.
- b. De basis-geoefendheid van het bataljon was blijkbaar zodanig, dat de oefeningen op eskadrons- en bataljonsniveau met vrucht konden worden voortgezet, hetgeen bleek uit de zeer snel stijgende resultaten binnen een paar dagen.
- c. Regelmatige oefeningen op eskadrons- en vooral op bataljonsniveau in het terrein zijn voor officieren, onderofficieren, korporaals en huzaaren een absolute noodzakelijkheid. De voor genoemde oefeningen be-

nodige terreinen zijn thans alleen in het buitenland beschikbaar en het blijft dus een eis deze zoveel mogelijk te gebruiken.

Aan het einde van dit verslag over de succesvolle oefeningen van het tankbataljon dient nogmaals de nadruk te worden gelegd op de ervaring opgedaan bij de samenwerking op laag niveau tussen een Engels en een Nederlands bataljon. Ook hierbij werd bewezen wat met gezamenlijk oefenen, in betrekkelijk korte tijd kan worden bereikt. Wij menen, dat wij hier kunnen spreken van een uniek voorbeeld van intergeallieerde samenwerking op laag niveau.

Meningen van anderen

Voorwoord van de redactie

Vele reacties op het artikel van Luitenant-Kolonel A. L. M. Vreeswijk hebben ons bereikt. Wij hebben er hieruit vier gekozen en plaatsen deze met het wederwoord van de auteur.

Het vraagstuk van het personeelsbeleid, annex het promotiebeleid is, vooral in verband met de zich steeds wijzigende omstandigheden, uitermate moeilijk. Duidelijk is, dat de eerste beschouwing van Lt.-Kol. Vreeswijk niet geheel bevredigend heeft gewerkt, doch even duidelijk is, dat in het algemeen bij de Nederlandse officier een onjuist beeld bestaat van de vele facetten van dit beleid en van de elkaar tegenwerkende factoren die gezamenlijk dit beleid moeten bepalen.

BESCHOUWINGEN OVER HET PERSONEELSBELEID-OFFICIEREN BIJ DE KONINKLIJKE LANDMACHT (I)

Vervroegde pensionering

In nr 10 (oktober 1957) van „De Militaire Spectator” gaf Luitenant-Kolonel A. L. M. Vreeswijk beschouwingen over het personeelsbeleid-officieren bij de Koninklijke Landmacht. Het grote voordeel van dit artikel is ongetwijfeld dat een ieder nu in staat is kennis te nemen van het personeelsbeleid en ook duidelijk voor ogen wordt gesteld waar men aan toe is. Het stuk doet echter voorkomen of dit beleid zowel voor het leger als voor de officieren zelf niets dan voordelen meebrengt. Ik vraag mij echter af of dit wel juist is.

In de Defensie-nota van 18 mei 1954 zegt de minister op bladzijde 133 zeer terecht dat „het geen betoog behoeft, dat een officier boven de 50 jaren als commandant van een zo in eerste linie strijdend onderdeel (doelende op een bataljon of overeenkomstige eenheid) in het algemeen niet meer geschikt kan zijn”. In het gehele personeelsbeleid is dit nu in feite het kardinale punt. De bevordering tot de rangen van Kapitein en Luitenant-Kolonel, die bij de twee belangrijkste functies in parate onderdelen behoren, t.w. compagnies (batterij, eskadrons) — en bataljons (afdelings) commandant moet op een zodanige leeftijd plaats vinden, dat men fysiek nog in staat moet worden geacht het betrokken onderdeel de gewenste leiding te kunnen geven. Voor wat betreft de bevordering tot Kapitein wordt hieraan voldaan; deze vindt immers plaats op 28- tot 29-jarige leeftijd en voor een goed vervullen van het compagniescommando zou ik de leeftijd van rond 30 jaar willen stellen. Eerst 18 jaar later, dus wanneer men de leeftijd bereikt heeft van 46 tot 47 jaar, wordt men nu bevorderd tot Luitenant-Kolonel. Dit betekent, dat de gemiddelde leeftijd van de bataljonscommandant 50 jaar zal zijn, daar het immers uitgesloten is dat iedereen terstond na zijn bevordering met dit commando bij een paraat onderdeel zal worden belast (de commandanten van de mobilisabele bataljons zullen wellicht nog ouder zijn).

Hoewel dus de minister in zijn Defensie-nota gesteld heeft, dat betrokkenen niet ouder dan 50 jaar mogen zijn, betekent dit dat onze commandanten van in eerste linie strijdende troepen allen de volgens de minister uiterst toelaatbare leeftijd zullen hebben bereikt. Persoonlijk zou ik overigens nog verder willen gaan en stellen, dat een bataljonscommandant een leeftijd moet hebben van rond 40 jaar, de eisen die aan een bataljonscommandant in de huidige oorlogvoering worden

gesteld zijn immers enorm, zó groot dat alleen de volkomen fysiek en psychisch gezonden daaraan kunnen voldoen.

Ik ben mij er volkomen van bewust, dat het ondoenlijk is om hiervoor een personeelspyramide op te stellen, indien men niet bijzondere maatregelen treft. De minister stelt zelf ook dat de enige remedie „de vervroegde pensionering” is. Zoals Luit.-Kolonel Vreeswijk ook reeds betoogt stelt de minister echter verder, dat er „vooralsnog zwaarwegende bezwaren voor betrokkenen hiertegen bestaan” doch in de Defensie-nota staat tevens dat dit de „zuiverste en meest consequente oplossing” zou zijn.

Het „vooralsnog” en het feit, dat die vervroegde pensionering als de zuiverste en meest consequente oplossing werd aangemerkt, zouden de veronderstelling wettigen, dat gezocht werd naar een oplossing voor dit probleem. Niet alleen blijkt nu dat deze nog niet is gevonden, doch zelfs dat dit standpunt is verlaten; de maatregel van 19 februari 1957, waarbij de minister in het algemeen niet meer gunstig zal beschikken op verzoeken van voormalige KNIL-officieren de dienst met direct ingaand pensioen te verlaten, getuigt immers hiervan.

Dit is dan ook het tegenstrijdige in het artikel van de Luit.-Kolonel Vreeswijk. Ook de uit deze maatregel voortvloeiende conclusie op blz. 457 is mij niet duidelijk, doch deze spruit waarschijnlijk voort uit een foute conclusie op blz. 456 (1e alinea). Hier stelt de schrijver dat het in snel tempo opvullen van de vakatures door bevordering er toe zou leiden dat de bevordering dan jaren zou stilstaan, om eerst daarna bij het ontstaan van vakatures weer door te gaan. Dit is volkomen juist, doch de bewering dat degenen, die na de tijdelijke stopzetting van de bevordering op een later tijdstip bevorderd zouden worden dan indien de vakatures niet direct waren opgevuld, is m.i. bepaald onjuist. Door het direct opvullen van vakatures heeft niemand *nadeel*, slechts diegenen die „te vroeg” bevorderd worden zullen een *voordeel* ondervinden. Van een „sterke veroudering” van Majors en officieren in subalterne rangen — zoals door Luit.-Kolonel Vreeswijk gesteld — kan dan ook geen sprake zijn. Het jaren stilstaan van de bevordering is voor diegenen die net niet meer aan de beurt kwamen een *schijnbaar* nadeel en zou misschien ontevredenheid kunnen opwekken, vooral onder hen, die niet zo goed geïnformeerd zijn, de ware reden niet begrijpen en slechts kijken naar hun voorgangers.

Dit zou misschien een reden kunnen zijn om geleidelijk over te gaan naar een langzamere promotiegang en niet alle plaatsen tegelijkertijd op te vullen. Gezien het vorenstaande, is het óók duidelijk dat een voortijdige dienstverlating van de ex-KNIL-officieren uit bevorderingsoogpunt slechts voordelen heeft. Of het leger, in verband met de tekorten aan officieren in het algemeen, met de dienstverlating gebaat zou zijn laat ik hier in het midden, daar dit buiten het bestek van het artikel valt.

Een vroegtijdige dienstverlating van de ex-KNIL-officieren zou ertoe bijdragen een verjonging van het officierskorps te bereiken. Dit zou echter op vrijwillige basis moeten geschieden en zou daarom niet als oplossing van het in de aanvang gestelde probleem mogen worden aangemerkt. Ook de in de „wet bevordering en ontslag beroepsofficieren” geschapen mogelijkheden om bij voorbijgaan voor bevordering of bij ongeschiktheid voor de waarneming van de dienst uit hoofde van verwonding, verminking, ziekten of gebreken (artikel 57, sub 12 en 7) de dienst met direct ingaand pensioen of wachtgeld te verlaten zijn stappen in de goede richting, doch kunnen evenmin het probleem oplossen, daar het ontslag slechts op eigen verzoek kan plaatsvinden.

De enige werkelijke remedie is dan ook, zoals reeds eerder betoogd, de *gedwongen dienstverlating*. Vanzelfsprekend zullen dan bepaalde gunstige voorwaarden geschapen moeten worden. Of deze nu gezocht moeten worden in de richting van een overgangssalaris of in het helpen aan een andere (burger) betrekking in Rijksdienst wil ik hier verder niet bespreken, daar het mij thans te ver zou voeren.

Een nadere uitwerking zou moeten aantonen of hiermee dan wellicht een beroepsofficierskorps zou kunnen worden opgebouwd, dat werkelijk uit *beroepsofficieren* zou bestaan. Het uit zes categorieën opbouwen van dit korps vind ik minder fraai. Het kan dan zeer „flexibel” zijn, maar ten eerste zou ik de „premie-luitenanten” zeer zeker niet als „beroeps” willen aanmerken en ten tweede kleven aan het langverband systeem ook zeer vele en grote nadelen. Zonder dit hier uitputtend te willen behandelen zou ik willen stellen, dat de goeden onder hen dikwijls ontevreden dienen omdat hun weinig toekomst in het vooruitzicht is gesteld, en met de minder goeden is het leger niet gebaat. De oplossing zou wellicht gezocht moeten worden in het in verhoogde mate aanvullen van de lagere rangen met officieren die uit de onderofficieren voortkomen. Zij zouden dan niet naar de speciale diensten moeten overgaan, doch bij hun eigen wapen/dienstvak blijven teneinde die functies te ver-

vullen, waarbij de leeftijd niet direct een rol speelt, bv. bij opleidingen in depots en scholen. Men zou dan zeer goede onderofficieren op jongere leeftijd, wanneer zij nog de rang van Sergeant-Majoor bekleden, de kans moeten geven officier te worden. Het overgaan naar de speciale diensten heeft het nadeel dat betrokkenen (zeer goede militairen) voor hun wapen verloren zijn.

Een andere mogelijkheid is het opvoeren van het aantal hoofdofficiersplaatsen. Dit zou bereikt kunnen worden door op bepaalde hogere functies burgers te vervangen door militairen.

Samenvattend zou ik willen stellen, dat met een vervroegde pensionering zowel het leger als de officieren zelf gebaat zijn en deze zodoende zou meehelpen aan het bereiken van de door de minister in de Defensie-nota gestelde eis van algemeen belang: „een bevredigende toeloop van uitstekende krachten als kandidaat voor de Koninklijke Militaire Academie”.

H. TREFFERS, Luit.-Kolonel van de Generale Staf.

BESCHOUWINGEN OVER HET PERSONEELSBELEID-OFFICIEREN BIJ DE KONINKLIJKE LANDMACHT (II)

In bovengenoemd artikel van Luitenant-Kolonel A. L. M. Vreeswijk meen ik een toelichting op het *bevorderings*beleid te lezen, waarbij ook enkele andere factoren van het personeelsvraagstuk in het kort naar voren komen; deze laatste zou ik het eerst willen bezien.

1. Factoren van het personeelsbeleid, op de bevordering van invloed, zijn o.m.:

- a. de behoefte;
- b. het aanbod;
- c. het verloop;
- d. het aanwezige aantal.

ad a. Waarop is de behoefte gebaseerd? Welk percentage van het personeel zou beroeps dienen te zijn?

De behoefte is van zovele politieke, economische en technische omstandigheden afhankelijk, dat zij zeker aan wijzigingen onderhevig is. Toch zal voor de planning een behoefte begroot moeten worden. De grondslagen daarvoor kunnen alleen de bekende en de te verwachten behoeften zijn, gecombineerd met de wet van de grote getallen. Dat brengt voor een klein land mee dat de kans op fouten groot zal zijn. Noodgedwongen kan de behoefte dus slechts een basis vormen voor een beleid in ronde getallen, dat gericht is op de nabije toekomst (10, hooguit 20 jaren).

ad b. Wat is bekend over het aanbod?

Deze invloed werkt slechts op lange termijn. Wij moeten bij planning uitgaan van de werkelijkheid en zo moeten bv. geen kadetten per jaar aangenomen worden die voldoen aan de standaardofficier in de organisatie en indien compensatie niet mogelijk is, dan zal de planning hiermee rekening moeten gaan houden. In ieder geval is deze factor slechts door verstrekkende maatregelen te beïnvloeden. Wettigt het aanbod van nu het veertig jaar vooruit werken op een trapezium met een basis van negentig?

ad c. Het verloop is vastgesteld op 15%.

De onrust in de personeelsbeweging loopt steeds op: Is die voor 1967 hoger dan nu, of is de piek reeds bereikt? Dit is een factor die niet wiskundig zeker gebruikt mag worden.

ad d. Het aanwezige aantal.

Deze factor is het enige houvast, doch is ook voor wijziging vatbaar.

2. Rekening houdende met het vorenstaande, kan men de *opbouw van het personeelskorps* benaderen. Een eerste vereiste hierbij is: flexibiliteit. Schrijver meent, dat hiervoor gezorgd is door een opbouw uit de volgende zes groepen vrijwillig dienende officieren:

- a. beroepsofficieren;
- b. officieren van speciale diensten;
- c. officieren van fortificatie;
- d. officieren technisch opzichter;
- e. reserve officieren langverband;
- f. reserve officieren kortverband.

Wat is de invloed van deze groepen?

Groep a is eigenlijk een gegeven.

Groep b is rechtstreeks te beïnvloeden, doch werkt alleen door in de subalterne rangen.

In de groepen c en d zijn de billijkheid en de grote behoefte bepalend, zij werken langzaam, en alleen in de subalterne rangen door.

Groep e. Hoewel deze groep zeer flexibel zou kunnen zijn, is hij een bijna even stabiel gegeven geworden als groep a. Alleen de aanname is variabel. De invloed strekt zich uit over de rangen van majoor en lager.

Groep f is inderdaad zeer flexibel, doch beïnvloedt slechts twee lagen van het trapezium.

Zou uitbreiding van het aantal functies waarvoor twee rangen in aanmerking komen de flexibiliteit niet kunnen verhogen? Het aantal overplaatsingen tengevolge van promoties zou erdoor gereduceerd kunnen worden.

Bij de opbouw is rekening gehouden met noodzakelijke overgangen naar Generale Staf, AAT, enz. Zullen deze geplande percentages, deze fixeringen geen grote moeilijkheden meebrengen? Mag de man, die tot kadet voor de Genie werd benoemd omdat hij zo goed was, niet naar de Hogere Krijgsschool omdat al 20% van zijn jaar naar een hogere vorming gaat, in tegenstelling tot de man die niet zo goed was, doch via een ander wapen de HKS nadert en wél kan worden aangenomen? Of is bij de aanname voor de KMA de beste 20% geleidelijk over de wapens gespreid? Is de CGS nu gedwongen de komende decennia per jaar 20% de HKS e.a. te doen volgen?

De zinsnede in de aangehaalde Nota betreffende de mogelijkheid tot overgang van zeer goede reserve officieren i.v. in beroepsdienst, heb ik in deze beschouwing gemist.

3. De aanpassing van het opbouwschema aan het behoefteschema en omgekeerd is tot op zekere hoogte noodzakelijk. Het eerste is echter een begrotingsgegeven, het tweede daarentegen de eis van de dag. De congruentie is nooit of slechts zeer kort bereikbaar, de basisgegevens zijn te variabel of te star. Dit valt al op, wanneer er een verschil is tussen de aangehaalde Nota van de Minister van Oorlog en het gegeven in het artikel. Hoewel onvermijdelijk zal toch het wijzigen van de verhouding functie-rang of wel functie-salariëring een uitzondering dienen te zijn (is de term „herwaardering” in deze niet misleidend?). Zal een kandidaat voor een l.v., wanneer er een tekort aan luitenants zal blijven, worden afgewezen omdat er bv. in het pensioenjaar 1995 bij zijn wapen geen hokje in de figuur vrij is? Zo ja, dan komt het mij voor, dat de werkelijke behoefte van nu en van de komende 10-15 jaar ten achter wordt gesteld bij een mogelijke verwachting.

4. Nu het bevorderingsbeleid. Doel in zich zelf mag dit niet zijn, het gaat om efficiënte strijdkrachten voor de NATO, niet om de promotie van een officiers- of onderofficierskorps. Wel is dit beleid een naar buiten opvallend facet van de personeelszorg en als zodanig van belang voor de werving. Vergis ik mij niet, dan is de richtlijn „elk goed officier moet de rang van Luitenant-Kolonel bereiken” mede met het oog hierop gegeven. Gelet op de konsekwenties voor de planners en de verplichtingen van het Rijk als gevolg hiervan is het te hopen, dat er jonge tweede luitenants zullen komen, die zich op grond van deze „voorwaarde” hebben aangemeld. Het bevorderingsbeleid is vastgesteld op het voor de dienst meest juiste en voor betrokkenen meest logische verloop van een gemiddelde carrière (MvT 1958). Het zou interessant zijn om te weten welke normen hiervoor zijn aangelegd; de Lt.Kol.-bataljonscommandant, die op zijn 48e jaar werkelijk fit is zal toch een uitzondering zijn. Toegegeven zij dat binnen de door de Wet gestelde mogelijkheden en de gegeven richtlijnen het belichte bevorderingsbeleid wellicht het best mogelijke is, toch is mij één punt — mogelijk tengevolge van een denkfout — duister, namelijk dat de „afgeremde” bevordering zoveel voordelen meer biedt dan nadelen. Er staat dat de bevordering dan beter verloopt; maar indien gesuggereerd zou zijn dat er ook maar iemand eerder door bevorderd wordt dan begrijp ik dit niet. Er worden dan toch alleen maar mensen later bevorderd — weliswaar in een regelmatig tempo — en velen zullen werk verrichten waarvoor zij de volle salariëring niet ontvangen. Zal een langzame regelmatige bevordering meer aanmeldingen geven dan een schoksgewijze, voor sommigen vlotte, bevorderingen? De vraag naar materiële zekerheid is een tijdverschijnsel, hiertegen ingaan is niet mogelijk. Het komt mij voor dat voor een flexibel personeelsbeleid de voorwaarden zullen moeten worden geschapen om binnen de eisen des tijds tot een veel vrijer bevorderings- en ontslagsysteem terug te keren.

5. Elk systeem vraagt om een veiligheidsklep. Dit brengt een ander aspect in het gedrag en ook naar mijn mening „de zuiverste en meest konsekvente oplossing”: vervroegde pensionering. Zou dit vraagstuk niet (opnieuw) ernstig bestudeerd dienen te worden? Aangezien een functionaris, die niet nodig is, thuis zittend zijn salaris ontvangend, economisch minder nadelig voor de gemeenschap is dan de arbeidende, moet

er een financieel en sociaal verantwoorde regeling te ontwerpen zijn. Mogelijk ware de overgang naar de burgermaatschappij te bevorderen door bij de opleiding rekening te houden met algemeen erkende academische graden. Mede om redenen van maatschappelijke aanpassing en van werving zou dit zin kunnen hebben.

6. Het is verheugend, dat door de jarenlange studie van het bevorderingsbeleid inzicht verkregen is in het probleem. *Doch om als konsekwentie hiervan zich zo te gaan binden als werd aangegeven, komt mij voor als een automatisering, die niet kan en mag bestaan.* Gezien het aantal variabelen, moet de figuur een belofte worden, waarvan de vervulling zich niet over enige generaties zal kunnen handhaven. Zulks ondanks de dictatuur, die zij zal trachten uit te oefenen over variabelen.

7. Mijns inziens eist onze veiligheid een jonge bataljonscommandant en de adspirant-officieren zal een ruimere garantie voor hun toekomst aangeboden moeten worden dan promotie alleen. Een verzekering voor de erkenning van capaciteiten en royale overgangsvoorwaarden naar de burgermaatschappij zouden goede omstandigheden scheppen voor een bevorderingsbeleid, dat een gemiddeld jong en fit officierskorps tot stand brengt.

R. P. PIETERS, Majoor der Artillerie

BESCHOUWINGEN OVER HET PERSONEELSBELEID-OFFICIEREN BIJ DE KONINKLIJKE LANDMACHT (III)

De reserve-officier in het huidige personeelsbeleid.

*Voor een criticus is nog nooit een standbeeld gebouwd,
doch zonder hem zouden er weinig zijn verzezen.*

In het oktobernummer van dit maandblad verscheen van de hand van Lt.-Kol. A. L. M. Vreeswijk een artikel over het personeelsbeleid, dat veler aandacht trok, omdat nu eens opening van zaken werd gedaan over de toekomstmogelijkheden van de beroeps- en de reserve-officier. Tot aan die datum was zulks nog nimmer geschied; wel had de bekende Defensie-nota van 1954 enige inzichten vrij gegeven, doch volledig waren deze in generlei opzicht. Het past ons dan ook om de redactie onze waardering te betuigen omdat zij met het vrijkrijgen van dit artikel voor publikatie een eerste stap heeft gezet op het pad van de voorlichting op personeelsgebied. In ons land, maar vooral in militaire kringen, ontbreekt op dit gebied juist zoveel. Promoties, promotiekansen, kortom vele zaken liggende op personeelsgebied, worden veelal omweven met een waas van geheimzinnigheid, hetgeen o.i. niet noodzakelijk is en veel verwarring tot gevolg heeft.

Hoe wij ook de publikatie van het artikel waarderen, tegen het artikel zelf hebben wij nogal wat bedenkingen en wij zijn de redactie dan ook dankbaar, dat zij ons in de gelegenheid heeft gesteld onze gedachten de nodige plaatsruimte te geven.

Analyseren wij het in dit artikel uitgestippelde personeelsbeleid, dan kunnen wij de volgende uitgangspunten als basis voor dit beleid terugvinden.

1. 80% van de categorie-beroepsofficieren moet de rang van luitenant-kolonel kunnen bereiken.

2. Een 40-jarige dienstperiode, dan wel een verblijf tot 60-jarige leeftijd in de militaire dienst moet voor deze categorie kunnen worden gegarandeerd.

Deze twee uitgangspunten zijn alleen maar aanvaardbaar, indien ook de totaalorganisatie van de KL een uitvoering hiervan zou toelaten, maar niets is minder waar. Bij een totaal-behoefte aan ongeveer 5000 officieren zijn er slechts 650 functies, die een waardering met de rang van luitenant-kolonel of hoger wettigen. Met toepassing van de meetkundige formule: de inhoud van een trapezium is de halve hoogte maal de som van de evenwijdige zijden, komen wij aan een behoefte van 145 cadetten per jaar om met 37 dienstjaren een sterkte van 5000 officieren te verkrijgen. Maar indien dit aantal 80% de rang van luitenant-kolonel moet kunnen bereiken, dan betekent dit dat de Koninklijke Landmacht ca. 1200 functies in die rang of hoger moet kunnen opbrengen. Er zijn maar 650 van deze functies en ziehier het probleem. De meest gezonde oplossing zou zijn een vroegtijdige dienstverlating met onmiddellijk ingaand pensioen en een bonus-toekenning, zoals deze ook in Amerika en Engeland wordt toegepast, maar dit was in strijd met de tweede eis. Deze eisen stellen problemen, die praktisch onoplosbaar waren, tenzij men het officierskorps in tweeën splits- te en de ene categorie de lasten liet dragen van de andere. En zo geschiedde, doch dit inzicht begon zich eerst in 1954 te ontwikkelen, nadat reeds in begin 1952 het instituut der reserve-officieren lang-verband was gecreëerd met een geheel ander oogmerk. Ook voor de niet in werkelijke dienst zijnde reserve-officier zou dit konsekwenties met zich brengen, waarover later. Wij doen er goed aan om even in het kort het ontstaan van de categorie langverbanders na te gaan.

Na 1945 was er een ernstig tekort in de jongste officiersrangen — uiteraard ontstaan door het gebrek aan aanvulling in de oorlogsjaren — dat niet kon worden ingelopen via de KMA. Aan een groot aantal reserve-officieren, geboren na 1914, werd vergund over te gaan in beroepsdienst; daarnaast kwam door opheffing van het KNIL een totaal van 745 officieren in een vrij reguliere verhouding van eerste luitenant tot generaal-majoor de gelederen van de KL versterken. Toen dan ook door het legerplan de behoefte aan militair personeel weer aanmerkelijk steeg, was het begrijpelijk dat die behoefte het meest werd gevoeld in de rijen der vóór 1915 geboren. De opvulling van de tekorten werd gevonden door reserve-officieren die een goede beoordeling hadden en de rang van kapitein of majoor hadden een zg. langverband aan te bieden. Later zou men dit langverband ook aanbieden aan de overige subalterne officieren. Tot 1954 gingen ruim 700 reserve-officieren een zodanig verband aan.

Uit het bovenstaande leren wij, dat het instituut der reserve-officieren langverband in 1952 is gevormd om een bestaand tekort aan beroepsofficieren op te vullen; na 1954 ziet men dit instituut als een integrerend deel van de personeelsopbouw met het doel de promotiegang van de beroepsofficier zeker te stellen.

Deze ommezwaai betekende tegelijkertijd een verslechtering van de positie van de lang-verbander. Om dit te illustreren mogen wij het juni-nummer van 1952 van de Legerkoerier citeren, waarin men o.a. de volgende woorden aantrof:

„Een belangrijke zaak is er, welke de reserve-officieren met onbepaald verband zich goed voor ogen moeten houden. Zij zijn niet opgenomen in de ranglijsten van de beroepsofficieren en zij kunnen derhalve geen aanspraak maken op een bevordering, welke gelijke tred houdt met die van de beroepsofficieren. Dit is voor hen nadelig het zij toegegeven. Ik zie het zo. Bij bevordering zal, wanneer het gaat om twee ongeveer gelijkwaardige krachten, de beroepsofficier voorgaan, maar het legerbelang eist beslist, dat wanneer het geldt een zeer goed reserve-officier en een vrij goed beroepsofficier, niet de laatste maar de eerstgenoemde wordt bevorderd.”

En verder:

„Voor deze regeling komen uitsluitend werkelijk goede reserve-officieren in aanmerking, want het is een regeling, waarbij ook de Overheid een zware verplichting vrijwillig aanvaardt. Lang niet iedere reserve-officier kan voor deze verbintenis in aanmerking komen. Wel staat zij nu ook open voor een gering aantal reserve-officieren dat geen opleiding aan een S.R.O. heeft doorlopen, omdat zich ook daarbij voortreffelijke krachten bevinden, wier ervaring opweegt tegen het gemis van de aanvankelijk verplicht gestelde opleiding. U zult het kunnen begrijpen, dat wij onze eisen hoog blijven stellen. Een tekort aan kwantiteit mag niet een schipperen met de kwaliteit tot gevolg hebben.”

Vijf jaar later schrijft Lt.-Kol. Vreeswijk:

„Echter ook voor de reserve-officieren, die met een zg. langverband vrijwillig in werkelijke dienst zijn of komen en uit de dienstplichtigen voortkomen, wordt de bevordering noodzakelijk geacht. Daarom is voor hen, in afwijking van de oorspronkelijke regeling een opbouwschema ontworpen, waarin rond 1200 reserve-officieren geplaatst kunnen worden, waarvan een deel de rang van majoor zal kunnen bekleden” enz. Het is duidelijk, dat voor de vervulling van de hoogste functies en de hoogste troepencommando's in beginsel de beroepsofficieren met een 3-jarige KMA opleiding in aanmerking komen, nadat hun vakkennis tijdens hun carrière is verbreed en ontwikkeld.”

In het juli-nummer van „Mededelingen voor de reserve-officier” in 1956 staat nog: *„Bovendien blijkt het in de praktijk voor de zeer goede reserve-officieren mogelijk de rang van luitenant-kolonel te bereiken.”*

De woorden in 1952 gesproken bleken niet die „body” te hebben, die nodig was om de vijf volgende jaren te kunnen doorstaan; zij werden achterhaald door de zienswijze „waarvan een deel de rang van majoor zal kunnen bekleden.” Voor de ruim 700 reserve-officieren, die vanaf 1952 tot aan de veranderde zienswijze een zg. langverband hadden gesloten met als achtergrond boven gestelde toelichting betekent dit een bittere ontgoocheling. Die reserve-officieren, die daarentegen op een later tijdstip dit verband aangingen wisten of konden weten, dat voor hen de majoorsrang problematisch was weggelegd.

De vraag doemt onwillekeurig op of er werkelijk een zo essentieel verschil bestaat tussen de beroepsofficier en de reserve-officier langverband. Lt.-Kol. Vreeswijk ziet het verschil in de 3-jarige KMA-opleiding en de verbreding en de ontwikkeling van hun vakkennis nadien. Wij voelen onszelf aan de veilige kant, indien wij beweren dat 40% van het huidige beroepsofficierskorps geen opleiding aan de KMA heeft genoten. De daarop aansluitende A- en B-cursussen zijn ook open gesteld voor de reserve-officieren langverband, zodat een eventueel uiteenlopen in opleiding eerst plaats-

vindt wanneer er sprake is van hogere vorming, zoals Generale Staf, Intendance Staf en Technische Staf, doch in dit bestek mogen deze bijzondere categorieën wel buiten beschouwing worden gelaten. En wij geloven toch ook, dat het gemis aan opleiding via de KMA in de loop der jaren valt in te halen. Als typisch voorbeeld mag wel worden gesteld, dat aan de Hogere Krijgsschool in de na-oorlogse cursusjaren 25% van de gebrevetteerde leraren ex-reserve-officieren waren zonder een KMA-opleiding. Daarnaast wordt maar al te licht vergeten, dat de lang-verbander vaak een andere — zeker aan de KMA gelijkwaardige — opleiding heeft genoten. Wij denken aan andere voortgezette middelbare opleidingen en zelfs aan academische vorming. De ervaring van de ouderen onder hen, opgedaan in de burgermaatschappij, mag zeker als een pluspunt worden beschouwd.

Het argument van Lt.-Kol. Vreeswijk is dan ook weinig steekhoudend te noemen. Het verschil in opleiding wordt door hem te laag aangehecht; het manifesteert zich eerst na een opleiding aan de HKS, HIS of THS. Dat voor de vervulling van de hoogste functies en de hoogste troepencommando's in beginsel beroepsofficieren met een hogere vorming in aanmerking worden gebracht lijkt ons evident. Een vasthouden aan de eis 3 jaar KMA is al om door ons uiteengezette redenen niet verdedigbaar, maar zou zelfs in het korps beroepsofficieren een ernstige splitsing teweeg brengen.

Buiten beschouwing latende die reserve-officieren, die voor een bepaalde functie werden aangenomen, wijst de praktijk uit, dat de lang-verbander zich naast zijn beroepscollega in alle opzichten weet te handhaven. Degenen, die in de praktijk niet voldoen, dienen uit de rijen te worden geweerd, want stond in het eerder genoemde artikel in 1952 niet: „U zult het kunnen begrijpen, dat wij onze eisen hoog blijven stellen. Een tekort aan kwantiteit mag niet een schipperen met kwaliteit tot gevolg hebben.”

Vele reserve-officieren lang-verband bezetten thans — evenals ook hun beroepscollega's — plaatsen, die hoger in rang gewaardeerd zijn, dan die zij zelf bezitten. Voor een beroepscollega is dit — als de bevordering niet al te lang uitblijft — niet zo ernstig. Doch de reserve-officier zal, indien hij de rang van majoor of zelfs kapitein bekleeft, op de duur uit deze functie worden ontheven, omdat een veel jongere beroepscollega — tot de rang bevorderd zijnde — zijn taak zal moeten overnemen. Met het stijgen der jaren en daardoor verbreding van zijn ervaring ziet de lang-verbander i.p.v. een progressie in zijn loopbaan een achteruitgang in waardering. Dat dit niet alleen innerlijke conflicten met zich zal brengen moge voor een ieder wel duidelijk zijn.

Hetgeen wij bij het thans gevoerde personeelsbeleid kunnen aanschouwen is dat de lasten van de ene groep totaal worden afgewenteld op de schouders van een gelijkwaardige andere groep. Uit sociaal oogpunt is dit al niet te verantwoorden, ook uit organisatorische overwegingen is dit niet te verdedigen. Het uitgangspunt van het huidige beleid ligt naar onze mening fout. Men gaat nl. uit van het aantal functies, waaraan de rang van luitenant-kolonel of hoger verbonden is en zegt aan de hand daarvan, dat de behoefte van het aantal beroepsofficieren rond 3000 bedraagt met een jaarlijkse „intake” aan de KMA van rond 90 cadetten. Hier wordt omgekeerd geredeneerd. De organisatie van de KL vraagt 5000 beroepsofficieren met een jaarlijkse „intake” van 145 cadetten aan de KMA. En indien men dan 80% van het beroepsofficierenkorps de rang van luitenant-kolonel wil laten bereiken, moeten ongeveer 1200 functies gevonden worden, die een waardering van luitenant-kolonel en hoger wettigen. Zou dit op verantwoorde wijze gevonden kunnen worden, dan is de eis, dat 80% de luitenant-kolonelsrang moet kunnen bereiken mogelijk gerechtvaardigd, anders stellig niet. Zonder nader onderzoek lijkt het ons, dat wij met deze eis ook een aardig eind op weg zijn naar de rangen-inflatie.

Om deze rangen-inflatie te voorkomen is het niet alleen goed om de functies juist te waarden, doch ook om de eisen om tot de hoofdofficiersrangen te worden toegelaten te verzwaren. De werkelijk goeden zullen in het algemeen aan deze eisen voldoen en wij hebben zo een voorgevoel dat de 80% dan niet zal worden gehaald. Des te beter, want dit geeft dan de nodige ruimte. Voor deze niet geslaagden moet dan de „uitweg” gemakkelijk worden gemaakt, door toekenning van een bonus, onmiddellijk ingaand pensioen e.d., zoals ook in Amerika en Engeland gebruikelijk is.

Komen wij thans tot de „echte” reserve-officier dan zien wij, dat om het aantal functies gewaardeerd met luitenant-kolonel en hoger zo groot mogelijk te maken, deze functies voor wat betreft de parate eenheden alle met 2 kruisjes zijn gemerkt en in de mobilisale eenheden praktisch alle met 1 kruisje. Dit betekent, dat deze plaatsen bezet zullen worden door een beroepsofficier. Conclusie: in de toekomst zal ook door deze categorie de rang van luitenant-kolonel niet meer kunnen worden bereikt. Bij de huidige tekorten zal een bevordering nog wel mogelijk zijn, doch binnen weinig jaren zullen deze mobilisatie functies vollopen met beroepsofficieren.

Al met al zien wij het bouwwerk van het huidige beleid als te kunstmatig van op-

zet. Geen rekening werd gehouden met de sociologische en psychologische aspecten van het probleem. Niet de betere officier, doch de officier met het betere contract wordt bevorderd; 80% van de categorie met dit betere contract zou tot de zeer goeden moeten behoren. Is dit getal empirisch gevonden of wetenschappelijk aanvaard? Eerder geloven wij, dat dit cijfer een meer propagandistische waarde moet worden toegekend.

Het zonder meer in tweeën hakken van een officierkorps zal nooit ongestraft kunnen blijven. Het officierskorps is een levend organisme, dat alleen een scheiding toelaat tussen in werkelijke dienst en niet in werkelijke dienst zijnden ¹⁾.

Bij een andere scheiding, waarbij de ene groep in feite wordt geschapen om de andere groep te laten gedijen zullen spanningen optreden, die voor de eenheid van een dergelijk korps funest kunnen zijn. Het korps officieren in werkelijke dienst bestaat uit 5000 leden en niet uit 3000 plus 2000. Iemand heeft eens gezegd, dat de oorlog 1914-1918 een grote omwenteling heeft teweeggebracht op materieel gebied, die van 1940-1945 op logistiek gebied, doch dat een volgende oorlog nodig zal zijn om een omwenteling te brengen op het personeelsgebied. Laten wij bidden een volgende oorlog hiertoe niet nodig te hebben. Maar dan ook alle kunstmatigheid overboord, hoe knap deze ook gevonden is.

W. ERDMANN, reserve-majoor, Secretaris Alg. Ver. van
Nederlandse Reserve-Officiëren.

BESCHOUWINGEN OVER HET PERSONEELSBELEID-OFFICIEREN BIJ DE KONINKLIJKE LANDMACHT (IV)

Naar aanleiding van het artikel van Luitenant-Kolonel A. L. M. Vreeswijk zijn bij stellers dezès tal van gedachten en vragen gerezen, die zij als volgt zouden willen samenvatten.

I. Personeelsbeleid kan zich op velerlei terrein bewegen, het kans bieden op redelijke promoties is één van deze — zij het belangrijke — beleidsmaatregelen. Tal van andere factoren bepalen mede de mate van aantrekkelijkheid van een beroep i.c. dat van officier van de Koninklijke Landmacht. Hiertoe kunnen worden gerekend de maatregelen en regelingen getroffen ten aanzien van opleiding en verdere vorming, de salariëring en pensionering, huisvesting en sociale voorzieningen, zoals bijvoorbeeld geneeskundige verzorging, verloven en gezinszorg. In feite beperkt Luitenant-Kolonel Vreeswijk zich in zijn artikel tot promotiebeleid.

In het kader van het defensiebeleid zal elke planning en maatregel in beginsel gericht zijn op één doel: *de gevechtskracht van de Koninklijke Landmacht zo hoog mogelijk op te voeren en in stand te houden*. Het personeelsbeleid voor wat betreft het officierskorps — en als onderdeel daarvan het promotiebeleid — zal evenzeer op dit doel moeten worden gericht, m.a.w. het scheppen en in stand houden van een officierskorps, dat geestelijk en lichamelijk is opgewassen tegen de zware eisen, welke aan het vervullen van de oorlogstaak moeten worden gesteld.

II. Bij het lezen van de aanhef van het artikel van Overste Vreeswijk komen twee stelsels ter sprake, waarin twee vormen van veroudering voorkomen.

Het eerste stelsel gaat uit van vervroegde pensionering, teneinde de veroudering van het officierskorps *als geheel* te voorkomen. Deze zuiverste en meest konsekvente oplossing (= pensionering na 30 c.q. 36 dienstjaren op redelijk gunstige voorwaarden), waartegen voor betrokkenen *vooralsnog* zwaar wegende bezwaren bestaan, blijkt dus nu definitief te zijn verworpen. Of deze bezwaren voortvloeien uit de wens van het merendeel der officieren, dan wel berusten op de financiële gevolgen, die uit een vervroegde pensionering ontstaan voor het Rijk, is ons niet bekend. Een nadere toelichting zou zeer op prijs worden gesteld. Door het aanvaarden van het tweede stelsel, uitgaande van de 40-jarige dienstdtijd, c.q. 60-jarige leeftijd van alle officieren, waarbij wordt gestreefd naar het vermijden van een in verhouding tot de totale dienstdtijd onevenredig lang dienen in een bepaalde rang, ontstaat in wezen een officierskorps, dat voor wat betreft de hogere rangen nagenoeg even verouderd is als vóór 1940. Wij zijn ervan overtuigd, dat de nadelen van een verouderd hoofd-officierskorps in een toekomstige oorlog met kernwapens ernstiger zullen zijn dan in Wereldoorlog II en zich onmiddellijk in de zo belangrijke eerste fase van de strijd zullen wreken. Ter toelichting diene het volgende. Een Luitenant-Kolonel bataljons- (c.q. afdelings-) commandant, beschikkend over enige vredeservaring in

¹⁾ Uiteraard laten wij hierbij de officieren van speciale diensten en de officieren technisch opzichter onbesproken.

zijn commando, van 47 of 48 jaar (en dat zijn dus de jongsten onder hun collega's!) wil ons, zeker voor die zeer belangrijke troepenfunctie, te oud voorkomen. Hetzelfde geldt voor de kolonel troepencommandant, die de 50 jaar ruim is gepasseerd. De leeftijd is geen vaststaande maatstaf voor fysieke toestand en uithoudingsvermogen, maar over het algemeen moet men hiermede toch terdege rekening houden bij het aanwijzen van troepencommandanten voor bataljons en regimentsgevechtsgroepen, c.q. voor eenheden op een overeenkomstig niveau. Maar ook in tal van generale staf- en speciale staffuncties, waar voor een groot deel de oudere Majoors en vooral de Luitenant-Kolonels sleutelposities bekleden, zijn de genoemde leeftijden in beginsel te hoog. Vooral het 12 jaar lang moeten dienen in de Luitenant-Kolonelsrang wil ons wel zeer weinig aantrekkelijk voorkomen. Uitzonderingen buiten beschouwing latende, moet betwijfeld worden of betrokkenen gedurende de laatste jaren in staat zullen zijn het entoesiasme, de bezieling, het initiatief en bovenal het creatief vermogen en de geestelijke souplesse op te leveren, die toch beslist vereist zijn in een tijd van snelle ontwikkelingen op nagenoeg elk gebied. Het gevaar is ook niet denkbeeldig, dat als gevolg van dit promotiebeleid, tal van functies door Luitenant-Kolonels worden vervuld, die bij nadere beschouwing even goed door Kapiteins of Majoors kunnen worden vervuld. Een ontwaarding van de hoofdofficiersrang is hiervan het direct gevolg. Afgescheiden hiervan, wordt dezerzijds niet vermeend, dat de kans om over circa 28 jaar tot Luitenant-Kolonel te worden bevorderd, veel invloed zal hebben uitgeoefend op de jonge man die heeft besloten beroepsofficier te worden. De aantrekkelijkheid van dit beroep, het moge nogmaals worden gesteld, wordt slechts zeer ten dele door de promotiekansen bepaald.

III. Een nadere beschouwing van het nu gevolgde beleid, zoals dit door Luitenant-Kolonel Vreeswijk wordt beschreven, geeft ons aanleiding tot de volgende opmerkingen.

De rekenkundige oplossing voor de diensttijd in de verschillende rangen voor elk officier in het midden latende, wil het ons voorkomen, dat de bouwstenen die hij gebruikte om tot de gewenste pyramidebouw te komen, minder juist zijn.

Als bouwstenen waaruit de pyramide zal ontstaan worden genomen:

- de onderofficier, die op latere leeftijd tot officier wordt benoemd;
- de reserve-officier, die zich meldt om als vrijwilliger voor korte tijd, langere tijd of voor onbepaalde tijd actief te dienen;
- de cadet, die beroepsofficier wordt.

Een analyse van deze bouwstenen leidt tot de onderkenning van de volgende ernstige bezwaren tegen de twee eerstgenoemden. Het bezwaar tegen het huidige systeem van bevordering van onderofficieren tot officier is de te late leeftijd waarop deze bevordering geschiedt. Hun autoriteit, die zij qua rang, leeftijd en ervaring onder hun collega's onderofficieren bezaten, valt weg door opname in het officierskorps. Het leeftijdsverschil tussen deze categorie officieren en hun zoveel jongere rangenoten is daarbij te groot, zodat zij een min of meer op zich zelf staande categorie gaan vormen. Een tweede bezwaar is, dat deze bevordering geschiedt op beoordeling en niet na het afleggen van een proeve van bekwaamheid. De bezwaren, die tegen de zo belangrijke bouwstenen der reserveofficieren (33%) kunnen worden aangevoerd, zijn:

a. zij die op jeugdige leeftijd een lang verband aangaan blijven *reserve*-officier, ondanks het feit dat zij jaren in dienst blijven en op den duur weinig in kennis en ervaring onderdoen voor hun collega's beroepsofficieren. Zij zullen zich als niet volledig gelijkwaardig met hun collega's beroepsofficieren blijven gevoelen en zich bovendien niet los kunnen maken van de idee de eersten te zijn die bij een personeelsbezuiniging worden ontslagen. Daarbij komt, dat wij niet geloven in de toekomstige bereidheid van deze jonge officieren, uitzonderingen buiten beschouwing gelaten, om een lang verband te sluiten. Indien zij officier zouden willen worden waren zij immers naar de KMA gegaan;

b. zij die op latere leeftijd worden aangenomen hebben veelal niet de kennis en ervaring die benodigd zijn om in het modernste en grootste bedrijf van Nederland — het leger — een functie goed te vervullen. Zij worden door de officieren die reeds kunnen bogen op een langere staat van dienst, als minder of niet geslaagden uit de burgermaatschappij gezien. Dit zal in sommige gevallen ten onrechte zijn, de indruk is echter van dien aard. Het grote aantal thans vrijwillig dienende officieren vloeit voort uit de tijd onmiddellijk na de oorlog. De huidige maatschappij is geheel anders. De jonge man kiest zijn beroep, hetzij in de burgermaatschappij, hetzij als beroepsofficier, niet echter het beroep van „reserve-officier lang verband”. Daarom geloven wij evenmin in deze categorie als vaste bouwstenen van het officierskorps. Zij die komen, zullen — de uitzonderingen daargelaten — niet geslaagd zijn in hun oorspronkelijke keuze.

Wij zijn er dan ook van overtuigd, dat de grondslagen waarop het scheppen en in stand houden van een voor zijn taak berekend officierskorps berust, zullen moeten worden herzien.

IV. Mogelijk zou een oplossing gevonden kunnen worden door:

1. een groter aantal beroepsonderofficieren op jongere leeftijd (30/35 jaar) in de gelegenheid te stellen officier te worden. Voorwaarden: selectie, examen, scholing. Deze mogelijkheid zal de toeloop van kandidaat-onderofficieren bevorderen en prikkelde ijver van de aanwezige onderofficieren;
2. het instellen van een afzonderlijke school voor beroepsofficieren voor de subalterne rangen. De toelatingseisen zullen hiervoor uiteraard lichter zijn dan voor de KMA. Wij denken hierbij ook aan de technische subalterne officieren;
3. de KMA als opleidingsinstituut voor de hogere rangen te bestemmen.

De voordelen van deze grondslagen zijn:

1. de reserve-officier wordt uitsluitend bestemd voor de taak waarvoor hij is opgeleid: dienen in een bepaalde functie in tijd van mobilisatie en oorlog;
2. het scheppen van een middenklasse van officieren, waardoor ook in het officierskorps die geledingen worden aangetroffen als in de burgermaatschappij (lager-, midden- en hoger kader);
3. het aantrekkelijk maken van de onderofficierscarrière door de kans op bevordering tot officier;
4. het aantrekkelijk maken van de officierscarrière aanvangende met de opleiding op de KMA. Immers de hoofdofficiersrangenv kunnen nu sneller worden bereikt. Het aantal hoofdofficiersfuncties blijft beperkt tot het werkelijk noodzakelijke. De selectie van de kandidaten-cadet kan dan ook veel intensiever zijn dan nu het geval is.

In dit korte bestek is het niet mogelijk om het bovenstaande nader uit te werken; dit zou een afzonderlijke studie vereisen. Volstaan moge worden te stellen, dat ons inziens de boven geschetste grondslagen de mogelijkheden in zich sluiten een personeelsbeleid te voeren dat op gezonde en moderne opvattingen is afgestemd. Tenslotte stellen wij het op prijs om te vermelden, dat de door ons in het kort uiteengezette denkbeelden geenszins oorspronkelijk zijn, maar dat deze gedachten reeds geruime tijd en herhaaldelijk een onderwerp van gesprek vormen onder de beroepsofficieren.

T. BEETS, Kolonel der Grenadiers

J. G. SMIT, Kolonel van de Generale Staf

Antwoord op *meningen van anderen*

BESCHOUWINGEN OVER HET PERSONEELSBELEID-OFFICIEREN BIJ DE KONINKLIJKE LANDMACHT

Het aantal reacties op het artikel over het personeelsbeleid in het oktobernummer stelde de Redactie van dit blad volkomen in het gelijk omtrent de wenselijkheid, het personeelsbeleid en de daarmee nauw verbonden onderwerpen ter algemene kennis te brengen.

Persoonlijk ben ik mij ervan bewust dat de aanduiding „Beschouwingen over” in de titel van het artikel weggelaten had moeten worden, omdat het slechts een indruk geeft van de wijze waarop de *opbouw* van het korps vrijwillig dienende officieren der KL en speciaal het *bevorderingsbeleid* onder de huidige omstandigheden plaats vindt. In de hieronder volgende „beantwoording”, zullen naast gevraagde toelichtingen, mijn persoonlijke opvattingen en ideeën worden gegeven.

I. Betreffende de mening van Lt.-Kol. H. Treffers.

1. Met Lt.-Kol. Treffers ben ik van mening, dat het beleid, zoals thans gevolgd, voor het leger en de officieren niet uitsluitend voordelen met zich brengt. Het cardinale punt hierbij is het beginsel van een 40-jarige loopbaan. In het opbouwschema wordt dan ook de leeftijd, waarop gemiddeld de rang van Lt.-Kol. wordt bereikt aan de hoge kant geacht, omdat deze eerst na 24 of 25 dienstjaren als officier wordt bereikt. Komt men met 19 jaar als cadet op de K.M.A. dan wordt men eerst omstreeks de 46- of 47-jarige leeftijd Lt.-Kol.

2. Daar staat dan weliswaar tegenover, dat na de volledige doorvoering van het *carrièrebeleid*, een toekomstig bataljons(afdelings)commandant zelf in een aantal functies binnen bataljonsverband en in een staf zal hebben gediend. In tegenstelling tot een Amerikaans officier die, volgens de voor hem geldende wettelijke regeling, na 21 jaar tot Lt.-Kol. wordt bevorderd, maar in vele gevallen, door de veelvuldiger toepassing van de tijdelijke bevordering, eerder die rang bereikt, lijkt de in Nederland gekozen totale diensttijd van opleiding en carrièrebeleid van ca 27/28 jaar erg lang.

Hierbij mag niet vergeten worden, dat in Amerika, door de ver doorgevoerde *specialisatie* — mogelijk geworden door de grote omvang van het Amerikaanse leger — ook juist een kortere tijd voor dit beleid mogelijk wordt. Bij ons zal na een 7-jarige luitenantstijd, die m.i. volledig bij de troep moet worden doorgebracht, een officier in de daarop volgende kapiteins- en majoorstijd, volgens de regelen van het carrièrebeleid, in de gelegenheid worden gesteld om, mede in het belang van een goede vervulling van de reeds bedoelde hogere functies en van zijn meer *algemene bruikbaarheid*, zijn kennis te verbreden en ontwikkelen. Voor een kapitein zal daarbij steeds enige jaren dienst als CC enz. noodzakelijk zijn. In deze carrière-jaren vallen ook de B- en C-cursussen, en in die periode volgen ook de daarvoor geselecteerde officieren tevens de studie en stage voor generale staf of intendance staf. Het carrièrebeleid, als onderdeel van het personeelsbeleid, zou er zich bijzonder toe lenen om er t.z.t. een speciaal artikel aan te wijden.

3. T.a.v. de opmerkingen van Lt.-Kol. Treffers over de hoge leeftijd van BC'n zij nog aangetekend, dat in het aantal van 650 functies in de nieuwe organisatie, na volledige invoering van het „2 parate divisies”-systeem, alleen die zijn begrepen, die in vredeestijd moeten worden vervuld. Bij mobilisatie is dit aantal zoveel hoger, dat naar mijn mening een bevordering tot Lt.-Kol. kan plaats vinden van officieren, die tot de oudste jaargangen majoors behoren; met het geven van mob-bestemmingen behoort hiermee dan rekening te worden gehouden. De door de minister aangegeven leeftijd zal dan niet overschreden behoeven te worden en derhalve zullen de commandanten der mobilisabele onderdelen juist jonger in leeftijd zijn.

4. Een der mogelijkheden om ook in vredeestijd op jongere leeftijd tot Lt.-Kol. te worden bevorderd ligt inderdaad in „vervroegde pensionering”. Zolang echter de behoefte aan officieren nog niet is gedekt zal vervroegde afvloeiing wel tot de vrome wensen moeten blijven behoren, temeer omdat dat systeem een grotere jaarlijkse instroming van jonge officieren vereist.

In de 2e alinea op blz. 457 heb ik — helaas niet voor iedereen duidelijk — gesteld, dat de daar genoemde „ontslagbeperking” juist een maatregel is „welke het huidige tekort aan officieren helpt reduceren”. Ik kan de opmerking van Lt.-Kol. Treffers nog niet delen, dat er geen oplossing voor „vervroegde pensionering” zou bestaan en daarom herhaal ik hier, dat het tekort aan officieren en de geringe animo voor het officiersberoep, het onder de huidige omstandigheden niet gedogen, dat door vervroegde pensionering het bestaande tekort op de behoefte stijgt en het aantal instromingen van 2e luitenanten verder beneden de instromingsbehoefte daalt.

5. Wel vloeit uit deze ontslagbeperkingsmaatregel voort, dat de bevorderingen en de doorstroming meer het regelmatig karakter zullen behouden. Hoewel naar dit regelmatig karakter in de bevordering wordt gestreefd, zou ik persoonlijk de mening van Lt.-Kol. Treffers kunnen delen, dat aan het voordeel van „verjonging” tegemoet wordt gekomen door het in „snel tempo” opvullen door bevordering. Hierbij moet echter — in verband met het gestelde in punt 4 — niet uit het oog verloren worden, dat er slechts sprake kan zijn van een *tijdelijke verjonging* omdat deze verjonging jaarlijks weer terugloopt naar de huidige toestand. Immers zal indien de vakatures, op de in punt 3 geraamde behoefte van \pm 650 luitenant-kolonels en hoger, door een snelle bevordering in korte tijd worden gevuld, ook een snelle bevordering tot de rangen van majoor en kapitein moeten volgen. Er ontstaat dus een snelle doorstroming en dus een verjonging. Zolang de ontslagbeperking echter gehandhaafd wordt en gelet op het aantal jaren, dat door de bij die snelle bevorderingen betrokken officieren kan worden gediend en op het gering aantal „dienstverlatingen” in het komende decennium, zal in de jaren na die „snelle bevorderingsperiode” slechts van een klein aantal bevorderingen sprake zijn en derhalve weer leiden tot veroudering.

Is het ook daarom dat de Lt.-Kol. Treffers zijn mening over het in „snel tempo” bevorderen eindigt met het toch over te gaan naar een „langzamere promotiegang en niet alle plaatsen tegelijkertijd op te vullen”? Persoonlijk ben ik voor deze laatste opvatting geporteerd, waarbij dus door bevordering tot „bepaalde aantallen” het verjongingsvoordeel direct hoewel slechts éénmaal wordt bereikt. Met het tot „bepaalde aantallen” heb ik echter maatstaven voor deze bevordering op het

oog waardoor zal worden voldaan o.a. aan de in punt 2 bedoelde ervaring, alsmede aan de wettelijke eisen voor een bevordering zoals „troependienst”.

Het mag dus niet voorkomen, dat oudere officieren, die buiten hun schuld niet aan die eisen voldoen, door jongere definitief worden gepasseerd. Voorts zullen ook de voor een bevordering in aanmerking te brengen officieren in de gelegenheid geweest moeten zijn een beoordeling te verkrijgen die een bevordering mogelijk maakt. Ten slotte wil ik hieraan toevoegen, dat er alsdan zonedig door de leiding maatregelen moeten worden getroffen, opdat de, net niet meer bij de „snelle bevordering” in beschouwing genomen officieren, toch in het officiersberoep een grote animo blijven vinden en dat deze animo voor de toekomstige officieren blijft gewekt. Deze animo is, in het bijzonder in deze „materialistische” tijd, een *conditio sine qua non* om het leger van goede officieren te voorzien.

6. Aangezien behalve Lt.-Kol. Treffers ook andere inzenders van hun mening over de lang-verbanders, de flexibiliteit en de benoeming van onderofficier tot officier hebben doen blijken, wordt voor de beantwoording daarvan naar het daarover volgende onder II en III verwezen.

II. Betreffende de mening van Majoor R. P. Pieters.

1. Op de huidige behoefte is de „politieke” factor van grote invloed. Vóór het uitbreken van de oorlog in Korea en de ontwikkeling daarna van de situatie in de wereld was de gestelde behoefte ca. 2400 offn (zie blz. 123 Defensienota '54). Het moeten beschikken over een sterke parate troepenmacht en de korte tijd die beschikbaar was voor de grotere omvang van de legeropbouw vormen de voornaamste reden voor de verdubbeling van de behoefte. En hoe lang zal deze hoge behoefte gehandhaafd moeten worden? Nog 5 of 15 jaar of nog langer? Niemand durft dit te voorspellen, maar intussen heeft de leiding de opdracht aan die hoge behoefte-eis te voldoen. Persoonlijk deel ik volledig de mening, die uit het beleid is te lezen, dat in de huidige hoge behoefte niet uitsluitend met beroepsofficieren kan en mag worden voorzien (zie onder III, pt. 4). De wijze waarop de leiding in de hoge behoefte tracht te voorzien, nl. door een beroep te doen op reserve-officieren om met of zonder lang verband vrijwillig in werkelijke dienst te komen, acht ik de meest juiste wijze. Bij de regeling voor het sluiten van een verbintenis voor onbepaalde tijd komt duidelijk tot uiting, dat het dienstverband in beginsel afhankelijk is van de „verhoging der organieke behoefte aan officieren” en de „toekomstige wijzigingen” daarin. (Zie L.O. 1952 nr. 24 van „inleiding” en „art. 3A”) Bovendien verzoekt de leiding voorts aan beroepsofficieren, die daarvoor in aanmerking komen, om na het verstrijken van de datum waarop zij pensioengerechtigd worden, nog enige tijd vrijwillig in actieve dienst te blijven. Dat ook de hiervoor onder I, 4 besproken ontslagbeperking juist in verband met het totaal tekort op de behoefte, moet worden gebracht, zal nu duidelijk zijn.

2. In het artikel in het oktobernummer staat simpel dat met een gemiddeld verloop van 15% per jaargang wordt gerekend. Voorlopig wil ik hierbij slechts aantekenen, a. dat bij het personeelsbeleid juist onder de huidige omstandigheden, met het werkelijke verloop rekening wordt gehouden om een compenserende invloed uit te oefenen en b. dat de 15% slaat op het verloop dat zal optreden in de jongste en nog komende jaargangen. En met dit beleid kom ik op de door mij genoemde *flexibiliteit* in de opbouw der officierskorpsen.

3. Op blz. 454 in het midden schreef ik, dat het geheel, door de opbouw uit zes groepen, zeer flexibel gemaakt is. Uit het betoog van Majoor Pieters begrijp ik, dat hij elk der 6 groepen op het flexibel-zijn toetst. Ik heb echter de flexibiliteit van het *totale* opbouwschema op het oog, waardoor de personeelsleiding onder meer de volgende mogelijkheden kan volgen:

- a. Komen er bv. 80 i.p.v. 90 officieren van de K.M.A., dan worden er 10 „premieluitenants” meer tot een „L.V.-verbintenis” toegelaten;
- b. extra verliezen of tekorten in *een* van de oudere jaargangen beroeps-officieren kunnen worden gecompenseerd door in de daarmee nagenoeg overeenkomende jaargangen méér res. officieren tot een vrijwillig dienstverband toe te laten (het omgekeerde van geval a of b kan dus eveneens voorkomen);
- c. werkelijke opvulling van tekorten in de jaargangen beroepsofficieren is mogelijk indien de overgang van res.offn. tot beroeps wederom open zal worden gesteld uit de „LV”-officieren.

In het geval van *voorbeeld a* zullen alsdan uit de gehele sterkte van de pas aangeworven jaargang lang-verbanders de 10 beste in de gelegenheid gesteld kunnen worden om na het volgen van een applicatiecursus in beroepsdienst over te gaan, zodat deze officieren dan volledig de beroeps-carrière kunnen volgen;

d. kleine uitbreidingen zullen met verhoging van het aantal „premieluitenants”

kunnen worden opgevangen, dan wel door meer onderofficieren tot officier te benoemen;

e. bij daling van de behoefte zal eerst tot vermindering van het aantal premie-luitenants moeten worden besloten om vervolgens over te gaan tot het doen afvloeien van res.offn. zonder verband, resp. res.officieren met verband. Deze laatste hebben dan recht op een soort wachtgeld regeling;

f. de beroepsopbouw, die speciaal op een zo klein mogelijke basis is gehouden om zoveel mogelijk beroepsofficieren in de gelegenheid te stellen een volledige officierscarrière te maken, komt dus bij daling der behoefte het laatst aan de beurt; g. omdat niet voorzien kan worden hoelang nog een beroep op de reserve-officieren zal worden gedaan, is ook voor deze groep een bevorderingsmogelijkheid geschapen, waarbij ongeveer $\frac{1}{4}$ van hen de majoorrang kan bekleden, terwijl de allerbesten — na vergelijking met beroepsofficieren — toch hogere rangen kunnen bereiken, zoals blijkt uit het feit, — gebaseerd op het door mij hierna onder pt 4 gestelde — dat er thans 65 res.officieren vrijwillig in dienst zijn die de rang van luitenant-kolonel en 3 die de kolonelsrang bekleden, terwijl een aantal tot deze rangen bevorderde reserve-officieren inmiddels de dienst reeds heeft verlaten.

4. In punt 6 van zijn mening uit Maj. Pieters de opvatting, dat het personeelsbeleid en het daarin te volgen bevorderingsbeleid geautomatiseerd werd. Akkoord, het schema maakt die indruk. Echter zoals elk schema de grote lijn aangeeft, zo is deze hier voor het beleid aangegeven. De omstandigheden, mogelijkheden of onmogelijkheden, bestaande wetten en voorschriften bepalen echter in hoeverre het schema gevolgd kan worden. In beginsel geeft dus het schema een „belofte” aan, die zo mogelijk wordt ingelost, maar niet dat dit schema met dictatoriaal gezag wordt gevolgd. Tenslotte mag niet vergeten worden, dat in deze sector „personeel” behandeld wordt en dat is iets anders dan werken met in magazijnen liggend „materieel”.

5. Voor de overige vraagpunten in het artikel van Majoor Pieters mag ik weer verwijzen naar de beantwoording bij de andere meningen.

III. Betreffende de mening van Reserve-Majoor W. Erdmann, Secr. Alg. Ver. van Ned. Res. Offn.

1. Uit de bedenkingen door Majoor Erdmann ingezonden, die gezien de meervoudsvorm en ondertekening namens zijn vereniging schrijft, blijkt dat de vrijwillig dienende reserve-officieren nogal ernstige bezwaren tegen het opbouwschema hebben. Persoonlijk vind ik het verheugend, dat allen die achter deze bedenkingen staan, getuigen van het feit dat zij meer willen geven (en bereiken) dan door de leiding van hen wordt gevorderd.

2. Mijn mening over het waarom de reserve-officieren werden verzocht vrijwillig in werkelijke dienst te komen, heb ik onder II, 1 gegeven. Daarbij heb ik, in de in genoemde L.O. opgenomen Ministeriële Beschikking van 23 januari 1952, Nr 263546 het beginsel gelezen, dat er voor het Rijk een dienstverband zal blijven, zolang de organieke behoefte dat aangeeft. Hoelang weet niemand, doch de bereidverklaring zegt tot uiterlijk de 60-jarige leeftijd.

3. Voordat het instituut reserve-officieren echter met een zg. lang-verband tot stand kwam, zijn er inderdaad talrijke reserve-officieren in beroepsdienst overgenomen. Zij waren al direct bestemd om de toen vastgestelde behoefte, dus een beroepsbehoefte aan te vullen. Om echter deze reserve-officieren op een zelfde niveau met de beroepsofficieren waartussen zij werden ingepast te brengen is voor hen de leeftijdsgrens van „geboortig” na 1914 gesteld.

4. De na Korea ontstane dubbele behoefte deed in feite de „lang-verbanders” ontstaan, omdat voor de beroepsbehoefte geen bredere basis kan en mag worden genomen, dan groot genoeg om daaruit in de behoefte in de hoge commando's en dus hogere rangen te kunnen voorzien. Zou de behoefte basis te groot worden en er dus een te groot percentage de hogere rangen niet kunnen bereiken, dan zou van de liefde en animo in een officiers-carrière geen sprake kunnen zijn. Dit zou direct betekenen gemis aan arbeidsvreugd en dus daling van de prestaties en daarmee verzwakking van de weerkracht van de natie.

5. Het is de noodzakelijke animo en arbeidsvreugde welk een zeer belangrijk onderdeel van het personeelsbeleid behoort te vormen. Als gevolg van de steeds nog niet te overziene periode, waarin een beroep op de reserve-officieren wordt gedaan, kan ook voor de vrijwillig dienende reserve-officieren deze stimulans niet gemist worden. Daarom is nadien ook voor deze lang-verbanders een bevorderingsmogelijkheid tot de hoofdofficiersrang ontworpen en daarmee het kunnen bereiken van

een salaris van ruim f 13.000. Daarnaast staat er voor de lang-verbanders, ingeval van beëindiging van het dienstverband door het Rijk, een wachtgeldregeling Voorts is het, zoals door mij onder II in punt 3 g reeds aangegeven, ook voor de reserve-officieren mogelijk de rang van luitenant-kolonel te bereiken. Uit het gestelde over de flexibiliteit onder II in punt 3 moge blijken, dat het gegeven opbouw-schema ook verdergaande mogelijkheden toelaat.

6. Ten aanzien van het verschil in opleiding en de verdere vorming van beroeps-officieren en reserve-officieren, blijken de conclusies in het artikel van Majoor Erdmann anders, dan door mij in het „carrière-beleid” worden gezien. Zoals onder I punt 2 reeds gezegd hoop ik daar t.z.t. op terug te komen.

IV. **Betreffende de mening van Kolonel T. Beets en Kolonel J. G. Smit.**

1. In het artikel van de beide kolonels worden onder I vele van de talrijke facetten genoemd, die tezamen het omvangrijke geheel van het „personeelsbeleid” vormen. In punten 1 en 2 onder I gaf ik reeds een gedeelte van mijn mening over het carrière-beleid, dat weer de basis van het bevorderingsbeleid vormt. Natuurlijk moet het totale beleid en derhalve ook al het werk in de onderdelen van dat beleid, erop gericht blijven om in vreedstijd een zo hoog mogelijk geschoold en vakbekwaam officiers- en onderofficierskorps *te vormen en in stand te houden*, dat het land in geval van nood op de meest efficiënte wijze zal kunnen dienen.

2. Onder I in het artikel van beide kolonels komt de „veroudering” ter sprake. Onder de vigerende wetten en bepalingen, is het zonder meer niet mogelijk, om tot vervroegde pensionering te geraken, zonder daarbij voor al de aanwezige officieren „overgangsbepalingen” te maken. Dat de gevolgen van „overgangsbepalingen” voor het Rijk extra kosten met zich brengen is n.m.m. duidelijk. Of de te nemen overgangsbepalingen en daarmee ook de wijze waarop de „vervroegde dienstverlating” zal geschieden, geheel naar wens van de desbetreffende officieren zal zijn blijft echter een vraagpunt. Indien ik juist ben geïnformeerd, hebben de officiersverenigingen zich 8 of 10 jaar geleden, toen de overheid een „vervroegde pensionering” aan de orde stelde, in verband met ernstige bezwaren voor betrokkenen tegen het voorstel uitgesproken. De toen aanwezige mogelijkheid van verjonging heeft geen doorgang gevonden, terwijl het nog steeds bestaande incompleet zich thans tegen e.v. vervroegde dienstverlating — al of niet gedwongen — verzet. Hoe het in de toekomst zal worden, zullen wij moeten afwachten, en wij blijven gebonden aan de richtlijnen overeenkomend met het 40 jaren omvattende opbouw-schema, met de bezwaren die daaraan kleven.

3. Onder III noemen beide kolonels hun bezwaren tegen de opbouw van het behoefteschema in „6 groepen”, door hen, door paarsgewijze samenvoeging, als „3 bouwstenen” gezien, terwijl zij onder IV hun idee voor een mogelijk betere oplossing geven. Hun bezwaren tegen de „bouwsteen” van de reserve-officieren zou ik nog graag eerst zien getoetst aan de beantwoording en toelichting hier onder II en III.

4. De nieuwe ideeën door de beide kolonels onder IV genoemd zijn gezond, maar vergen én de veelbesproken afvloeiing door „vervroegde pensionering” van hoofd-officieren en opperofficieren én maatregelen ter voorkoming van veroudering in de subalterne rangen. Met het feit, dat beide heren niet alleen staan met hun ideeën, doch zich in goed Frans gezelschap bevinden, moge ik besluiten. De Franse generaal Georges P i c o t schreef enige tijd geleden in een artikelenserie in „Le Monde”, gewijd aan de in Frankrijk eveneens bestaande crisis in de aanvulling van het officierskorps. Ook hij wenst een „subalterne groep” naast een groep waaruit de hogere offn voortkomen.

A. L. M. VREESWIJK, Luit.-Kolonel der Infanterie,
Hoofd Planning-Directie Militair Personeel (MvO).

BETALING ABONNEMENT

1e KWARTAAL 1958

Tot 7 januari a.s. bestaat gelegenheid het abonnement voor het 1e kwartaal 1958 à f 3,— te voldoen per postwissel of door overschrijving op postrekening Nr 44715 ten name van Moorman's Periodieke Pers N.V. met vermelding: „abonnement De Militaire Spectator, 1e kwartaal 1958.”

Wie na 7 januari gireert is f 0,40 incassokosten verschuldigd daar dan de kwitanties in omloop zijn.

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS N.V.
ZWARTEWEG 1, DEN HAAG

Uit de buitenlandse vakpers

Beweeglijkheid van de landstrijdkrachten

Een groot aantal voorbeelden uit de recente geschiedenis toont aan dat mechanisatie nog niet altijd beweeglijkheid betekent maar dat, door een teveel aan middelen, de mechanisatie kan leiden tot logheid. Taktische beweeglijkheid hangt af van de aanpassing van de middelen aan het operatietoneel en deze beweeglijkheid wordt slechts bereikt met een korte bevel-keten en met kleine staven. Ook al is aan deze voorwaarden voldaan, dan is het toch nog altijd de mentaliteit van de commandant die bepalend is voor de beweeglijkheid van de eenheid.

De vooruitgang van de wetenschap, vooral in de laatste jaren, heeft ons in staat gesteld de beweeglijkheid van de middelen enorm te verhogen en deze ontwikkeling gaat nog steeds verder (afstandsgeleide raketten met kernlading lichtere tanks met grotere actieradius, de SS 10, gevechtstelevisie, helikopters en convertiplane's). Het toekomstige conflict eist van de beide tegenover elkaar staande grootmachten een grote strategische beweeglijkheid, aangezien dit conflict op ieder deel van de wereld tot uitbarsting kan komen.

De verdediging van Europa moet geschieden volgens de taktisch mobiele verdediging, zoals Liddel Hart die heeft beschreven. Deze verdediging wordt gevormd door het uitvoeren van herhaalde tegenaanvallen van kleine gemengde eenheden waardoor de aanvaller wordt tegengehouden als door een bijenzwerm en niet als door een stormram. Door hun grote beweeglijkheid moeten de NATO-strijdkrachten — op de vleugels steunend op het Scandinavisch blok en de Balkanlanden — langzaam terugtrekken terwijl de vijand constant op de flanken en verbindingslijnen wordt aangevallen. Slechts enkele gemechaniseerde divisies zouden deze taak kunnen uitvoeren. Lk en Lr dienen daartoe uitsluitend gemechaniseerde divisies te bevatten. Ook de territoriale verdediging dient op deze wijze te geschieden en de geschikte organisatie daarvoor is een lichte gemechaniseerde divisie met grote vuur- en schokkracht, uitgerust met middelen voor luchtvervoer.

Beweeglijkheid kan worden verkregen door:

- de kleinste gevechtseenheden (groepen, ploegen enz.) onder te brengen in gepantserde rupsvoertuigen uitgerust met radio;
- infanteriebataljons, tanks en artillerie, te groeperen tot gevechtsgroepen die op-

treden als taktische commando's met een zeer kleine staf. De bataljons moeten logistiek zelfstandig zijn;

— de organieke voorraden mee te geven met het gepantserde voertuig van de kleinste gevechtseenheid en de bevoorradings te doen geschieden door een groot aantal verspreid opgestelde geïntegreerde aanvullingsplaatsen. Aanvoer dient te worden verzekerd door inzet van rupsvoertuigen en/of vliegtuigen;

— van divisie en lager moet het contact tussen commandant en ondercommandant directer zijn dan thans. Kleinere staven en een ruim gebruik van telefonische berichten moeten leiden tot minder papier waardoor de troep meer tijd krijgt voor onderhoud en rust;

— de landstrijdkrachten geschikt te maken voor vervoer door de lucht.

Wanneer de financiële middelen een volledige reorganisatie niet mogelijk maken kan reeds veel worden bereikt door een herverdeling der middelen. Voor de infanteriedivisie kan men dit bereiken door haar te organiseren als de pantserdivisie en door uitrusting en organieke voorraden drastisch te verminderen. De laatste wereldoorlog heeft laten zien hoeveel uitrusting de soldaat als overbodig weggooit of achterlaat om beweeglijker te kunnen zijn. Voorshands moet genomen worden met een beweeglijkheid, die gebonden is aan de wegen, doch voor de toekomst moet de uitrusting gericht zijn op een beweeglijkheid door elk terrein dan wel door de lucht.

Beweeglijkheid is vóór alles een kwestie van geestesgesteldheid; het geschikt maken van een krijgsmacht voor mobiel optreden eist echter grote financiële inspanningen. Voor het Belgische leger zou moeten worden begonnen met een gepaste mentaliteit te scheppen, de uitrusting te verminderen en modernere wapens en voertuigen in te delen zonder daarbij de huidige organisatie volledig te doorkruisen. Bij deze hervorming verdient de interventiemacht (NATO-strijdkrachten) prioriteit doch de binnenlandse verdedigingsstrijdkrachten dienen spoedig daarna te worden gereorganiseerd.

Welke perfectie men bij organisatie en uitrusting ook bereikt, het rendement ervan hangt toch altijd af van het gebruik, dat de commandant en zijn personeel ervan weten te maken.

„De beweeglijkheid van de landstrijdkrachten”, door Kolonel S. B. H. Close, in „Het leger de natie”, 15 sept. 1957.

J. D. B.

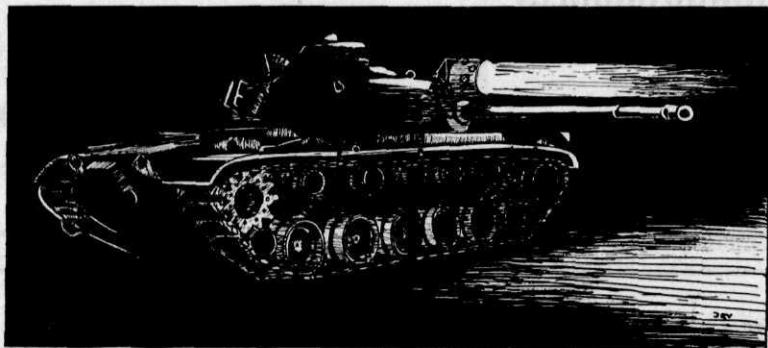
**Buitenlandse Vakpers
Optreden van tanks bij duisternis.**

In Baumholder, Duitsland, zijn door het Amerikaanse leger proeven genomen met zoeklichten op tanks. Gebruik werd gemaakt van een 18" schijnwerper van 2000 watt, die, opgesteld op de koepel naast het kanon, van binnen uit door de wagencommandant kon worden bediend. Er was geen extra krachtbron al moesten de motoren gedurende het branden van de lampen draaiende worden gehouden.

De beste waarnemingen en schietuitkomsten werden verkregen door tanks die zelf geen licht voerden, doch waarvoor door een andere tank de doelen werden beschenen. Lichtspoormunitie bleef goed zichtbaar. De werkzame afstand bleek + 1500 yards te zijn, de schietresultaten binnen deze afstand bedroegen 75% van de normale resultaten bij dag.

Bij het tactisch gebruik bleek het wenselijk de beslissing omtrent het al of niet gebruik van licht aan de bataljonscommandant te laten. Binnen de door deze commandant gestelde grenzen zullen de lagere commandanten, in verband met de plaatselijke omstandigheden, geheel vrij moeten zijn. Voor wat betreft de plaats van deze schijnwerpers in de organisaties kwam duidelijk vast te staan dat er geen speciale „licht”eenheid behoeft te worden opgericht. De betrekkelijk beperkte afstand waarop het licht nog effect heeft wijst erop dat er bij de eskadrons zoeklichten ingedeeld moeten zijn; tevens bleek duidelijk dat lang niet alle tanks een zoeklicht behoeven. Per eskadron een peleton zoeklichten schijnt de aangewezen oplossing te zijn.

(Hoe meer uren van de dag wij de tank rendabel maken hoe beter! De proefnemingen hebben aangetoond dat er op

M48 met 18" zoeklicht van 2000 watt.

Het resultaat beziende van uit de positie van de vijand kon worden vastgesteld dat het kijken in de schijnwerper een verblinding veroorzaakte die ongeveer één minuut duurde. Hierdoor werden voertuigen eerst op 1600 en personen eerst op 700 yards onderkend. Het afstandschatten tegen licht in bleek zeer moeilijk en vernieling van het zoeklicht met infanterievuur boven een afstand van 400 yards bleek niet mogelijk.

deze wijze met weinig middelen veel te bereiken is. Wellicht zijn de resultaten van deze proeven belangwekkend genoeg om toepassing van zoeklichten op Nederlandse tanks aan een nadere studie te onderwerpen. Ref.).

„24 Hour Firepower”, door Lieutenant Colonel Eric Kobbe in „Armor”, sept./okt. 1957.

L.d.H.

LINSCHOTEN - SCHRAM N.V.

Loodgieters- en san. installatiebedrijf
Mgr. v/d Weteringstr. 15, tel. 10959-K 3400
UTRECHT

•
**DAKBEDEKKINGEN
SANITAIRE INSTALLATIES
GAS- en WATERLEIDING
ONDERHOUDSWERKEN**

n.v. Aannemingsbedrijf

„Kapelplein”

Directie: J. R. Zwolsman - E. G. Zwolsman

•
SCHEVENINGEN

Kapelplein 7 - Tel. 541495-553982